

EL LECCIONARI I COL·LECTARI SANTORAL DE SANTA MARIA DE SERRATEIX

(Solsona, Arxiu Diocesà)

per FRANCESC XAVIER ALTÉS I AGUILÓ

Quan els primers anys del segle xix, el dominicà pare Jaume Villanueva recorria el país tot aplegant materials destinats al seu *Viage literario a las Iglesias de España*, visità el monestir benedictí de Santa Maria de Serrateix (el Berguedà), hi trobà, entre la documentació antiga conservada a l'arxiu d'aquell cenobi, només un parell de còdexs, ambdós litúrgics.¹

L'un, segons les seves pròpies paraules, el considerà com «*un buen leccionario ms. del siglo XII, del qual se han tomado algunas notas para las vidas de santos, etc.*».² Aquest manuscrit, ara objecte del nostre estudi i edició, no és altre que un lecccionari santoral, seguit d'un col·lectari, que fou copiat durant el primer quart del segle XIII, i que ha estat denominat *Leccionari de Serrateix*. Des d'un segle ençà aquest còdex es conserva a Solsona. Començà per ser ingressat com a peça antiquària en el Museu Diocesà de Solsona, creat l'any 1896, amb el número d'inventari 994, i hi figurà fins fa poc amb la signatura de manuscrit núm. 3. Recentment, el 20 de març de l'any 1995, fou traspassat en dipòsit, juntament amb altres materials bibliogràfics, a l'Arxiu Diocesà de Solsona.

L'altre còdex que tingué a les seves mans a l'arxiu de Serrateix, el pare Villanueva el qualifica de «*mucho más apreciable*» que el lecciona-

1. Uns anys abans, l'historiador pare Jaume Pasqual hi veié un còdex musical (H. ANGLÈS, *La música a Catalunya fins al segle XIII*, Barcelona, 1935, p. 256); i la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat conserva un full testimonial (Ms. 1104/V) d'un volum dels *Moralia in lob* de sant Gregori el Gran, escrit al segle IX en lletra visigòtica.
2. J. VILLANUEVA, *Viage literario a las Iglesias de España*, vol. 8: *Viage a las Iglesias de Vi que y de Solsona. 1806-1807*, València, 1821, p. 132.

ri santoral, i el presenta globalment com un martirologi, copiat en el «*siglo xi, donde estan alargadas las actas de los mártires, y la fiesta de Anunciacion de Nuestra Señora a 18 de diciembre, con otras vejedes de esta clase*».³ Pròpiament es tracta d'un martirologi destinat a l'*officium capituli*, i per això el volum inclou també la *Regula Benedicti* i el necrologi propi del monestir, del qual el mateix Villanueva en publicà un extracte —*Excerpta ex veteri necrologio monasterii Sanctae Mariae Serratexi*—⁴ amb transcripcions no gaire fiables. El volum porta també un incipient homiliari de capítol (f. 202- 205v), que el pare Villanueva ni esmenta. Aquest còdex, que actualment es conserva a la Biblioteca Reial de Copenhaguen, Ny. Kgl. S. 1794 Fol.,⁵ emigrà de l'arxiu parroquial de Serrateix a les darreries del segle XIX, abans que es creés el Museu Diocesà de Solsona. Segons testificava, l'any 1915 en una comunicació al I Congrés Litúrgic de Montserrat, el canonge-cerimonier solsonenc mossèn Josep Vendrell, «*un coleccionador d'antiquitats el soncavà a un Sr. Rector qui morí als 1891; y, segons nostres informes, aquella preciositat arqueològica es anada a parar a Berlin*».⁶ El canonge Vendrell no anava del tot errat —i qui sap si des del Bisbat de Solsona es féu alguna acció per tal de rescatar-lo— perquè per aquells anys el martirologi de Serrateix el tragué reiteradament a la venda la prestigiosa llibreria antiquària Ludwig Rosenthal, de la ciutat de Munic. En el seu *Catalogue 120*, núm. 196, l'oferia per 5.000 marcs, ocultant-ne, però, intencionadament, la procedència, tot i incloure la corresponent referència bibliogràfica al pare Jaume Villanueva. En el *Katalog 135*, núm. 1478 s'hi explica que aquest martirologi és el d'Adó de Vienne, i hom n'adjunta una reproducció dels cinc versets finals de la *precatio Adonis* (PL 123, 420A-B), però hom continua emmascarant-ne la procedència amb una referència críptica al seu necrologi, del qual hom afirma que correspon al *cloître de S. Marie de la diocèse d'Argel*. El *Katalog 150*, *Bibliotheca Liturgica*, núm. 293, reproduí la notícia del catàleg 135, i fou la Biblioteca Reial de Copenhaguen qui adquirí el còdex abans de l'any 1923.

Sortosament l'altre còdex esmentat pel pare Villanueva, el leccionari santoral i col·lectari, quan emigrà de Serrateix ho féu per ser integrat, com ja ha estat dit, al fons antiquari del Museu Diocesà de Solsona, i més recentment a l'Arxiu Diocesà de Solsona. Bibliogràficament, llevat d'una comunicació intranscendent presentada per l'esmentat canonge Josep Vendrell al I Congrés Litúrgic de Montserrat de l'any 1915, de la

3. J. VILLANUEVA, *Viage*, vol. 8, p.132.
4. J. VILLANUEVA, *Viage*, vol. 8, apèndix xxv: p. 265-268.
5. Descripció en E. JØRGENSEN, *Catalogus codicum latinorum medii aevi Bibliothecae Regiae Hafniensis*, Hafniae, 1926; A. OLIVAR, «Els manuscrits litúrgics de procedència catalana conservats fora de Catalunya», a: *Miscel·lània Històrica Catalana. Homenatge al P. Jaume Finestres, historiador de Poblet († 1769)*, Abadia de Poblet, 1970, p. 24.
6. Abadia de Montserrat, Biblioteca, Ms. 1126/18, f. 3.

qual només es feren ressò algunes cròniques eclesiàstiques,⁷ posteriorment el còdex només ha estat repertoriat⁸ i puntualment estudiat.⁹

DESCRIPCIÓ DEL MANUSCRIT

El leccionari santoral i col·lectari de Serrateix és un còdex escrit en pergamí força gruixut, ullat, no gaire ben elaborat, i amb alguns marges sargits. Amida 350 × 260 mm i fa 80 mm de gruix. Porta la foliació moderna a llapis, i presenta els marges superior i exterior visiblement retallats per efecte d'una reenquadernació feta a les darreries del segle xv. Actualment, —amb les addicions dels segles xiv i xv, i la posterior mutilació—, el volum té un total de 146 folis, o bé fragments que conserven el marge interior dels fulls i algunes lletres del text. El cos original del volum tenia 172 folis, dels quals resten els actuals folis 2-135, mentre que l'actual foli 1 és un fragment testimonial d'un bifoli pertanyent a un quadern afegit al segle xiv, i els folis 136-148 corresponen a un altre quadern, de setze fulls, que fou afegit al segle xv. La part originària del còdex està formada per divuit quaderns, la majoria dels quals són quaterns i amb les cares del pergamí encarades així: <><>|<><>>; n'hi ha tres de quinterns —f. 66-75, 84-93 i 109-118— que van encarats així: <><><|><><>>. La majoria dels quaderns presenten un bifoli intern o intermig «artificial», és a dir constituït per dos folis units amb pestanya. El pautat per a l'escriptura és fet amb tinta. La lletra és gòtica minúscula, irregular, d'uns 3 mm d'ull, disposada a línia tirada en una caixa d'escriptura de 240/255 × 190 mm aproximadament, amb 24-25 línies per pàgina. Rúbriques en vermell. Les inicials i caplletres van alternades en color vermell i blau, i algunes d'elles van fora de caixa. Hi ha un únic reclam en tinta pàl·lida a la fi de l'actual f. 9v. Notació musical aquitana de transició cap a la notació quadrada als f. 135-135v. escrita per una mà posterior que oblidà de pintar les inicials del text. En aquesta part originària del còdex hi ha algunes referències marginals escrites al segle xiv-xv, i encara s'hi aprecia, malgrat els efectes de la guillotina, una foliació del segle xiv amb CLXXII folis (f. 135); d'aquests en manquen totalment els vuit ini-

7. M. RUÉ, «Congrés Litúrgic de Montserrat. VII: Després del Congrés», a: *Diario de Girona*, del 16-VII-1915. L. CARRERAS, «Crónica del Congreso Litúrgico de Montserrat», a: *Reseña Eclesiástica*, 7 (1915), p. 490.
8. A. OLIVAR, «Les supervivències litúrgiques a Catalunya en els manuscrits dels segles XI-XII», a: *II Congrés Litúrgic de Montserrat*, vol. 2, Montserrat, 1967, p. 55, núm. 197 amb una localització equivocada. J. JANINI, *Manuscritos litúrgicos de las bibliotecas de España*, vol. 2, Burgos, 1980, núm. 640. I. M. PUIG I FERRETÉ- M. A. GINER MOLINA, *Índex codicològic del «Viage Literario» de Jaume Villanueva*, Barcelona, 1998, núm. 629.
9. J. VIVES, «Oficio rítmico mariano en el lectionario de Solsona», a: *Miscelánea en homenaje a Mons. Higinio Anglés*, vol. 2, Barcelona, 1958-61, p. 959-963. F. X. ALTÉS I AGUILÓ, «Reconstitució de l'homiliari estival Liverani francocatalà», a: *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, vol. 7, Barcelona, 1996, p. 107-159.

cials, i els XLIX-LXIV (entre els f. 39-40), cxxvii (entre els f. 95-96), cxxvii (entre els f. 95-96); han estat lacerats a nivell de les primeres lletres del marge interior els folis XXIII-XXIV (entre els f. 15-16), XC-XCIII i XCV-XCVI (entre els f. 64-65), CLX- CLXI (entre els f. 127-128), i CLXIII-CLXV (entre els f. 128-129).

L'anàlisi interna no aporta dades per a afinar la datació paleogràfica del còdex als inicis dels segle XIII, atès que tant el leccionari com el collectari ignoren la festa de sant Tomàs Becket, canonitzat l'any 1174 pel papa Alexandre III, així com les festes de santa Tecla, sant Francesc d'Assís i sant Domènec de Guzmán, manades introduir pel concili provincial Tarragonense de l'any 1239.

L'enquadernació del volum és de les darreries del segle XV. Cosit sobre cordes, té cobertes en mitja pell sobre fusta, que conserven les restes d'una tanca de pell i llautó. La contraguarda davantera és un document clivellat i il·legible, i la posterior en portava un altre del que només en resten alguns repintats. Com a reforç intern del llom del volum hom utilitzà un fragment d'un full d'un homiliari del segle XI.

Al segle XIV hom supplementà el volum amb un quadern nou (*caterno novo*) amb addicions al leccionari, del qual no resta més que l'actual foli 1, que duu les lliçons V-XII complementàries a la festa de sant Agustí indicada en la primera part del núm. 122, i les lliçons V-XII per a la festa de sant Ambròs com ho indica la nota marginal del núm. 55. En aquest quadern hi havia també les lliçons per a les festes del santoral introduït durant el segle XIII-XIV com ho indiquen les notes marginals afegides al leccionari: núm. 17, sant Antoni abat; núm. 150: santa Tecla; núm. 165: sant Francesc d'Assís; núm. 175: les Onze mil Verges; núm. 213: santa Caterina del Sinaí; en elles hom reenvia al *caterno novo*, que la nota del núm. 55 situa explícitament al final del volum: *Require in fine, in sancto Ambrosio* (cf. nn. 3-4).

El darrer quadern del volum (f. 136-146), que conté l'ofici del Corpus Christi fou copiat al segle XV. És un quadern octern, incomplet, de pergamí vitel·lat, escrit en lletra gòtica, amb vint-i-cinc línies per pàgina, amb rúbriques i inicials filigranades.

Actualment el contingut del volum és el següent:

- 1.- (f. 1): full solt pertanyent a un quadern supletori (segle XIV).
- 2.- (f. 2-121): leccionari santoral.
- 3.- (f. 121-128v.): collectari santoral per a l'ofici diví.
- 4.- (f. 129-135v.): leccionari per a l'ofici de la Mare de Déu.
- 5.- (f. 136-146): ofici per a la festa i l'octava del Corpus Christi (segle XV).

El volum ha estat descrit per J. Janini,¹⁰ que hi remarcà la presència del santoral hispànic característic de la tradició litúrgica catalanobarro-

10. J. JANINI, *Manuscritos litúrgicos*, núm. 640, p. 192.

nesa, com si aquest santoral es trobés en el leccionari, quan de fet gairebé solament figura en el col·lectari.

SIGLES UTILITZADES EN L'ESTUDI I EDICIÓ

- AA.SS. *Acta Sanctorum collecta... a Sociis Bollandianis*, 3a ed. París-Roma, 1863ss.
- Ang SAINT-ROCK, P. *Liber sacramentorum Engolismensis*. Turnholt, 1987.
- BHL *Bibliotheca hagiographica latina antiquae et mediae aetatis*. Brussel·les 1898-1986.
- CO MOELLER, E.; CLÉMENT, J.; COPPIETERS'T WALLANT, B. *Corpus Orationum*. Tunrhout, 1992-1999.
- Gell DUMAS, A. *Liber sacramentorum Gellonensis*. Tunrhout, 1981.
- SFG Sacramentari de Sant Feliu de Girona, segle XII med. (Girona, Museu Diocesà, núm. 46).
- SGe MOHLBERG, L.-C. *Liber sacramentorum romanae aeclesiae ordinis anni circulum*. Roma, 1960.
- SGre DESHUSSES, J. *Le Sacramentaire Grégorien*, vol. 1. Fribourg, 1971.
- SRip OLIVAR, A. *Sacramentarium Rivipullense*. Madrid-Barcelona, 1964.
- SVic OLIVAR, A. *El Sacramentario de Vich*. Barcelona, 1953.
- TcG Textos complementaris del sacramentari gregorià. DESHUSSES, J. *Le Sacramentaire Grégorien*, vol. 2. Fribourg, 1979.

EL LECCIONARI SANTORAL

El leccionari santoral és de tradició catalanonarbonesa i abraça tot el cicle anual. Ara comença, acèfal, a l'actual f. 2, però devia iniciar-se amb la festa dels sants màrtirs Crisant, Màur i Daria (1-XII) o bé amb la del bisbe sant Nicolau (6-XII); s'acaba (núm. 220) amb la festa de sant Andreu (30-XII) i el diumenge de la Santíssima Trinitat (n. 222-223), atès el seu caràcter de festa votiva adscrita al darrer diumenge del cicle postpentecostal.

En el seu cos, el leccionari presenta llacunes d'alguns fulls. Les principals són: els primers vuit fulls, que comprenen el santoral del mes de desembre fins a sant Joan evangelista (núm. 5), i dos quaderns sencers que ara manquen entre els n. 64-65, corresponents al santoral des del dia 3 de maig fins al 30 de juny. Una tercera llacuna afecta parcialment el mes d'agost des de la festa de sant Llorenç fins a l'octava de l'Assumpció.

A més de les lliçons hagiogràfiques de l'ofici monàstic (I-VIII), en les festes de dotze lliçons inclou la corresponent homilia evangèlica per al tercer nocturn (nn. 6, 8, 19, 22, 24, 27, 31, 39, 46, 48, 50, 52, 54, 60, 63, 73, 84, 89, 93, 105, 119, 129, 133, 143, 148, 154, 156, 174, 178, 188, 198,

200, 218, 223). En altres casos només reenvia a alguna de les homilies dels folis precedents (nn. 99, 109, 120, 210, 216).

En les lliçons hagiogràfiques, a més de les narracions característiques provinents dels passionaris, hi destaquen una quarantena de notícies procedents del martirologi d'Adó de Vienne —i una de sola del martirologi de Beda (núm. 65)— alguna d'elles construïda a base de sargar dos passatges de notícies diferents (nn. 71, 107) mentre que en altres casos, en les lliçons d'un mateix nocturn hi ha dues notícies (nn. 94, 146, 195) o bé tres notícies de sants (nn. 71, 119, 141-142, 167) que són consecutives en el martirologi d'Adó.

Com és característic en els leccionaris catalanonarbonesos, en el de Serrateix també hi trobem la presència de peces que es retroben en llibres de l'antiga litúrgia hispànica. Entre les passions dels sants, n'hi ha de característiques del passionari hispànic (nn. 23, 25, 42, 79, 87, 88, 91, 98, 104, 207, 215, 217, 220); i entre els sermons, de propis de *l'homiliarium toletanum* (nn. 45, 124).

Les fonts catalanonarboneses hi estan també ben representades. De l'homiliari carolingi, esdevingut litúrgic, que he anomenat *Liverani francocatalà*,¹¹ el leccionari de Serrateix en forneix justament la part coneguda, fins ara, de dues de les homilies (n. 46 i 99 amb referència al 46 i 156). Dels sermons de sant Cromaci d'Aquileia, característics en els homiliaris catalanonarbonesos,¹² a més del clàssic corresponent a la festa de Tots Sants (núm. 188), el leccionari n'utilitza un altre —el sermon 29, fins ara insuficientment localitzat en aquest tipus d'homiliari— per al primer nocturn de la festa de sant Pere *ad vincula* (núm. 97), tot atribuint-lo a sant Agustí, tal com ja ho trobem en els fragments de leccioneerari santoral, Vic, Biblioteca Episcopal, *Fragments*, xx/13 i xxi/11, i en el breviari de tradició catalanonarbonea propi de la canònica de Santa Maria de Solsona imprès l'any 1514.¹³ Llevat del segon fragment vigatà, que és acèfal, el leccionari de Serrateix i els altres tres testimonis presenten una omissió textual comuna que ha estat assenyalada per J. Lemarié a propòsit del primer fragment vigatà.¹⁴

11. F. X. ALTÉS, «Reconstitució de l'homiliari estival Liverani francocatalà», p. 107-159.
12. R. ÉTAIX, «Quelques homéliaires de la région catalane», a: *Recherches Augustiniennes*, vol. 16, París, 1981, p. 396; reproduït en R. ÉTAIX, *Homéliaires patristiques latins. Recueil d'études de manuscrits médiévaux*, París, 1994, p. 516. F. X. ALTÉS I AGUILÓ, «El breviari del monestir de Santa Maria de Lagrassa, imprès l'any 1513, i el seu homiliari catalanonarbone», a: *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, vol. 8, Barcelona, 1997, p. 95, 107.
13. [Breviarium secundum consuetudinem ecclesie monasterii Beate Marie ville Celsone, ordinis Sancti Augustini]. Saragossa, J. Coci, 1514, f. ccccx. Les lliçons I-III corresponen a les línies 3-15 de l'edició del *Corpus Christianorum, Series latina*, vol. IX. Segueixen les lliçons IV-VI de la passio de sant Felip de Girona, i les lliçons VII-VIII amb una referència a l'homilia de Beda (PD, II, 52). En la lliçó IX sembla que es reprèn el sermon de Cromaci d'Aquileia amb un fragmentet que potser correspon al final perdut d'aquest sermon: Lect. IX. «Postquam beatus Petrus a custodia carceris educente angelo eruptus est, ad se reuersus dixit. Nunc scio vere quia misit dominus angelum suum et eripuit me de manu Herodis, et de omni expectatione plebis iudeorum».
14. Cf. *Corpus Christianorum, Series latina*, vol. IXA, p. 613.

En la festa de la conversió de sant Pau, tot i tenir els fulls lacerats, les lletres que en resten contra el marge interior permeten assegurar que no té lliçons per a sant Projecte (però sí col·lecta: núm. 252), i que en el tercer nocturn utilitza l'homilia *In superiori loco* (núm. 27) procedent de l'homiliari bavarès, però que és característica per a les dues festes de sant Pere en la tradició catalano-narbonesa.¹⁵

Tampoc no hi manca el centó sobre la genealogia de Jesús, *Sanctus Matheus evangelista sic incipit evangelium*, com a homilia per al tercer nocturn de la festa de la nativitat de la Mare de Déu (núm. 133), que retrobem en homiliaris monàstics catalano-narbonesos i en la tradició catedralícia de Girona.¹⁶ I per a l'octava d'aquesta festa una sèrie de lliçons, amb *lectura contínua*, manllevades al tractat *De virginitate perpetua Sanctae Mariae* (nn. 134-138, 144-145) de sant Ildefons de Toledo que retrobem en el leccionari santoral de Girona (Barcelona, Biblioteca Universitària, ms. 1158) amb la mateixa rúbrica solemne, que rememora l'íncipit d'un còdex amb l'obra del bisbe: *In nomine Domini. Incipit libellus de uirginitate sancte et gloriose Genitricis Dei Marie, editus a beato Yldefonso toletane sedis episcopo, Antitriapistos, idest contra tres infideles, ordine sinonimorum conscriptus.*¹⁷ Aquest és un títol rubrical que retrobem de forma literal o bé estrafeta en altres lectionaris catalans pròxims.¹⁸

Els textos més peculiares del leccionari de Serrateix són els de caràcter benedictí, diocesà, i local. Entre els benedictins destaca la vida de sant Benet d'Aniana, difusor del monaquisme benedictí (núm. 41).¹⁹ De diocesà només n'hi ha un: es tracta d'un fragment de la vida *Sol iusticiae, rex regum* (núm. 193), de sant Ermengol, bisbe d'Urgell, text d'una certa raresa.²⁰ Per a les dues festes pròpies del monestir, els sants Víctor,

15. R. ÉTAIX, «Quelques homiliaires de la région catalane», p. 339; núm. 42, i p. 385; núm. 62. La tradició és constant en els breviaris diocesans de Vic i de Girona, i en el *Breviarium ad usum sacri et deuoti monasterii Crasse*, Monestir de Santa Maria de Lagrassa, Jean de Guerlins, 1513, f. cc5, que en dóna alguns retalls.
16. F. X. ALTÉS I AGUILÓ, «El breviari del monestir de Santa Maria de Lagrassa», p. 106-107.
17. D'entre altres títols semblants que porten els manuscrits coneiguts (cf. J. M. CANAL, «Tradición manuscrita y ediciones de la obra de san Hildefonso de Virginitate sanctae Mariae», a: *Revista Española de Teología*, 28 (1968), p. 51-75), aquest es retroba solament íntegrament en els manuscrits París, Bibliothèque Nationale de France, ms. lat. 4212 ms., i ms. lat. 3781.
18. Cf. Vic. Biblioteca Episcopal, ms. 96 (LXXXIII), f. 178: *In nomine domini. Incipit libellus de virginitate sancte et gloriose virginis Marie genitricis domini, editus a beato Eldefonso toletane sedis episcopo anchitriapistos (sic) in contra tres infideles, ordine si nonimorum conscriptus contra Iovinianum.* Aquesta rúbrica resultava més llunyana en un leccionari santoral, perdut, del monestir de Sant Miquel de Cuixà: *Sermo Ildefonsi presulisi anti tria pistos, id est, contra tres infideles, de perhenni virginitate Dei Genitricis, ordine sinonimorum conscriptus* (P. PUJOL I TUBAU, «El breviari de Cuixà», a: *Bulletí de la Biblioteca de Catalunya*, 6 (1920-1922), p. 334-335).
19. Es llegia també en un leccionari santoral del monestir de Sant Miquel de Cuixà (P. PUJOL I TUBAU, «El breviari de Cuixà», p. 337-339).
20. BHL 2610; M.C. DÍAZ Y DÍAZ, *Index scriptorum latinorum mediae aevi hispanorum*, Madrid, 1959, núm. 1069. La versió que amb aquest mateix íncipit presenta el *Breviarium Urgellense* imprès l'any 1487 (J. VILLANUEVA, *Viage*, vol. 10, p. 314-317) és feita amb retalls, combinats amb paràgrafs procedents d'una altra *vita* publicada també per J. VILLANUEVA, *Viage*, vol. 10, p. 306-312.

Felícules i Zenó, d'una banda, i sant Urbici de l'altra, el nostre leccionari, en comptes de l'habitual *vita o passio* hi assigna dos breus fragments de sermons (nn. 43 i 103) més aviat propis del comú de màrtirs i que respiren la influència de la literatura augustiniana.

Tipològicament el leccionari de Serrateix presenta coincidències molt significatives amb el leccionari gironí, Barcelona, Biblioteca Universitària, ms. 1158 —malgrat que només representa la part estival i encara llaçunar— i també amb la part estival del breviari de la canònica de Santa Maria de Solsona imprès l'any 1514. La seva àmplia coincidència de textos amb el leccionari de Serrateix —i menor amb altres manuscrits litúrgics catalans—, fa pensar en l'existència d'un model comú confegit a base de conjugar un tipus de passionari-legendari amb textos característics de la tradició litúrgica catalanonarbonesa, amb el recurs supletori o alternatiu als martirologis històrics, i particularment al d'Adó de Vienne. Aquesta segona característica del model es palesa en la total coincidència de les notícies manllevades del martirologi d'Adó que trobem en la part estival del leccionari de Serrateix, en el leccionari de Girona (= nn. 123, 125, 128, 130, 139, 141, 142, 146, 149, (llacuna), 195, 211, 212, 214, 219), i en el breviari canonical de Solsona (= n.123, 125, 128, 130, 139, 141, 142, 146, 149, 155, 167, 170, 195, 197, 211, 212, 214, 219).

Aquestes característiques, i especialment els textos més peculiares d'aquest model de leccionari santoral, m'han permès identificar amb certesa alguns fragments testimonials d'altres còdexs, el quals, situats geogràficament, marquen una inflexió en una línia de continuïtat que uneix Girona amb Serrateix i Solsona tal com es pot veure en la seva descripció:

-Vic, Biblioteca Episcopal, *Fragments*, xxi/2. Es tracta de diversos folis de pergamí d'un leccionari santoral copiat al segle XIV. Malgrat que provinguin de Castellterçol, aquests fulls pertanyien a la part hivernal d'un leccionari santoral segons el costum de Girona, com ho palesen les festes de sant Carlemany i dels sants màrtirs de Girona, Germà, Justuri, Paulí i Sici. Hi he identificat les peces corresponents als n. 62, 170, 173 de Serrateix. Els textos propis del santoral gironí manquen en leccionari Girona, Arxiu Capitular, ms. 8, que solament porta en apèndix els dels quatre màrtirs. Aquests fragments vigatans cal datar-los de la segona meitat del segle XIV, d'acord amb la cronologia d'institució de les festes gironines.²¹

-Vic, Biblioteca Episcopal, *Fragments*, xxi/11. És un full de pergamí pertanyent a un leccionari santoral copiat al segle XIV, procedent de l'arxiu parroquial de Centelles. Comença amb el sermó 29 de Cromaci d'Aquileia, prescrit en aquest tipus de leccionari per a la festa de sant Pere *ad*

21. Cf. G. ROURA i GÜIBAS, «L'ofici de sant Carlemany al bisbat de Girona», a: *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, vol. 4, Barcelona, 1990, p. 40-56; «El culte als quatre sants màrtirs de Girona», a: *Analecta Sacra Tarragonensis*, 71 (1998), p. 711-719.

vincula (cf. núm. 97), al qual segueix la passió de sant Feliu de Girona (cf. núm. 98) que trobem en el passionari hispànic.

-Vic, Biblioteca Episcopal, *Fragments*, xx/13. Dos fulls de leccionari, copiats al segle XIV, procedents de Moià. El primer full pertany al cicle temporal i presenta les típiques homilies catalanonarboneses per a les feries de la quaresma. El segon full, numerat originàriament lvi, pertany al cicle santoral, i presenta la mateixa seqüència de textos que en el leccionari de Serrateix (cf. nn. 94, 95, 96, 98, 97) el darrer dels quals és també el sermó 29 de Cromaci d'Aquileia.

Aquest darrer fragment resulta paradigmàtic no solament per la seqüencialitat dels textos respecte al leccionari de Serrateix, sinó especialment per la diversitat de les seves fonts i per la inclusió en un mateix dia i lliçó de dues notícies successives del martirologi d'Adó (Abdó i Senén, i els sants Màxim, Donatel·la i Secunda),²² en l'equivalent del núm. 95 de Serrateix. La sorpresa està en l'equivalent del núm. 98, per al dia de sant Feliu de Girona. Hom hi ha preferit la notícia del martirologi d'Adó, tot completant-la però amb una interpolació manlevada a la passió de sant Feliu reportada en el passionari hispànic.²³ Aquesta forma de treballar il·lustra eloquèntment el recurs al martirologi d'Adó, al que al·ludia més amunt.

Durant el segle XIV el leccionari de Serrateix fou suplementat, com ja ha estat dit, amb un quadern afegit al final del volum, en el qual, a part d'algunes addicions a festes preexistents en el volum (nn. 1-4) s'incorporen les lliçons per al santoral canonitzat durant els segles XIII- XIV. Això generà la introducció de notes de referència en els marges del leccionari, actualment incompltes per efecte de la guillotina. Les notes referides a aquest suplement són aquestes: núm. 17: sant Antoni abat; núm. 56: sant Ambròs (correspon als nn. 3-4); núm. 126: sant Agustí (correspon als nn. 1-2); núm. 150: santa Tecla; núm. 165: sant Francesc d'Assís; núm. 175: les Onze mil Verges; núm. 213: Caterina del Sinaí.

Al final, el volum presenta encara un darrer afegitó, aquest del segle XV. Es tracta d'un quadern àpode amb les lliçons per a l'ofici de la festa del Corpus Christi.

EL COL·LECTARI SANTORAL

Ni que sigui només un col·lectari santoral, aquest és el primer testimoni coneigut d'un col·lectari procedent d'un monestir català. De catedralici solament ens n'ha pervingut un de cronològicament anterior: el

22. J. DUBOIS; G. RENAUD, *Le Martyrologe d'Adon*, París, 1984, p. 239.

23. A. FÀBREGA GRAU, *Pasionario Hispánico*, vol. 2, Madrid-Barcelona, 1955, p. 326, núm. 18, lin. 2 a núm. 19: lin. 9.

collectari de la catedral de Vic, publicat per M. S. Gros, datable entre els anys 1150-1175.²⁴

El col·lectari santoral de Serrateix (f. 121v-128v, nn. 224-380), s'inicia el dia de sant Nicolau (6-xii), i acaba el dia dels sants Sadurní, Crisant, Maur i Maria (1-xii), però presenta algunes llacunes en el santoral del mes de setembre per laceració d'algunsfulls; a continuació segueixen dues col·lectes per al comú dels sants: una per al comú d'apòstols i una altra per al d'evangelistes. La resta de col·lectes per al comú dels sants sembla que no s'arribaren a copiar atès que en el còdex no hi falta cap full, i l'actual foli 128bis comença amb un text propi. Tanmateix al bell mig del col·lectari hi ha una llacuna causada per la laceració de dos folis, dels quals resta el marge interior (f. 127bis-127ter) que duien el santoral des de sant Gil (1-ix) fins als Quatre Sants Coronats (9-xi). Algunes festes principals hi tenen doble col·lecta: una per a les primeres vespres (*in vigilia*) i una altra per a la festa (*in die*).

El santoral respon al dels sacramentalis gregorians mixtos o gelasianitzats i al característic dels llibres litúrgics catalanonarbonesos. Del santoral catalanonarbonès hi trobem: santa Leocàdia de Toledo (9-xii, núm. 226), santa Eulàlia de Mèrida (10-xii, núm. 227), sant Pau de Narbona (11-xii; núm. 228), els sants Fructuós Auguri i Eulogi (21-i; núm. 248), santa Eulàlia de Barcelona (12-ii; núm. 262), sant Ponç de Cimiez (14-v; núm. 280), les santes Justa i Rufina (19-vii, núm. 308), sant Cugat (25-vii, núm. 314), sant Feliu de Girona (1-viii, núm. 322), sant Genís (25-viii, núm. 346), la *Passio imaginis Domini* (8-xi, num. 361), els sants Iscle i Victòria (17-xi, núm. 367). També hi trobem santoral benedictí, entre el qual, a més de sant Benet i de santa Escolàstica, cal remarcar-hi la presència de sant Maur (núm. 242) i de sant Benet d'Aniana (núm. 261).

El col·lectari, en conjunt, segueix la tradició catalanonarbonesa representada en els sacramentalis de Ripoll, de Vic, i de Sant Feliu de Girona; tanmateix presenta més peces provinents de la tradició gelasiana, algunes d'elles per a festes prou característiques en aquests sacramentalis com sant Pau de Narbona (núm. 228) o santa Eulàlia de Barcelona (núm. 262). Hi ha col·lectes, però, que no tenen lliçons en el leccionari (nn. 238, 242, 245, 244, 252, 258, 260, 307, 315, 323, 328, 349, 353, 364, 373), però rarament al contrari; solament manquen oracions per a les lliçons de sant Ambròs (núm. 55) i de santa Pràxedes (núm. 82).

Entre les peces pròpies o característiques dels sacramentalis de Ripoll, de Vic, i de Sant Feliu de Girona hi ha: sant Marc evangelista (núm. 272), sant Ponç (núm. 280), santa Margarida (núm. 307), santa Magdalena (núm. 309), Transfiguració (núm. 326), els sants Just i Pastor (núm. 329), l'octava de sant Llorenç (núm. 339), la *Passio Imaginis Domini* (núm. 361).

24. M. GROS, «El col·lectari-capitulari de la catedral de Vic», a: *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, vol. 5, Barcelona, 1994, p. 110.

N'hi ha d'altres, però, que no semblen conegeudes: santa Coloma de Sens (núm. 238), els sants Julià i Basilissa (núm. 239), sant Benet de Núrsia (núm. 268), sant Bernabé (núm. 287), sant Cristòfol (núm 315), sant Genís (núm. 346), santa Sabina (núm. 351). I no hi manquen les peces adaptades o bé peculiars.

De les col·lectes del santoral per a les tres festes peculiars de Serrateix, només és pròpia la de sant Urbici (núm. 327); el seu *íncipit* característic (*cf. CO, I,114*) podria estar manllevat a les oracions SRip 1315 o bé SVic 657, mentre que la segona part de l'oració sobta pel seu llenguatge, i especialment per l'asseveració relativa al cos del sant, que *in presenti ecclesia scimus uenerari*. Pel que fa a la dels sants Víctor, Felícules i Zenó (núm. 264) el col·lectari de Serrateix utilitza la de tradició gelasiana, que retrobem en sacramentari de Vic 267 i en el sacramentari de sant Feliu de Girona, tot adaptant-ne el seu santoral, com veurem en parlar del santoral propi de Serrateix. La col·lecta per a la festa aniversària de la dedicació de l'església de Serrateix (28-IX) manca per mutilació del còdex.

D'entre la resta de festes, potser la més característica és la *In partu Virginis* (núm. 231). El pare Villanueva assenyalà aquesta «*fiesta de Anunciacion de Nuestra Señora a 18 de diciembre*», com una de les «vejedes» que trobà en el martirologi de Serrateix.²⁵ No sembla probable, però, que la relacionés amb la corresponent de l'antiga litúrgia hispànica per al dia 18 de desembre, que els llibres de la tradició hispana B titulen explícitament *In festivitate Annunciationis Sanctae Mariae Virginis*,²⁶ com ho trobem encara en alguns llibres litúrgics catalans dels segles XII entre els quals hi ha el sacramentari de sant Feliu de Girona,²⁷ mentre que el col·lectari de Serrateix testimonia el pas vers la festa de l'*Expectatio sacri partus beatae Mariae*. El compilador del col·lectari, o bé el model de què depèn, creà la col·lecta *in die* a base de readaptar-ne una procedent de tradició gelasiana (Gellona 849), destinada al dia de l'Anunciació en el ritus romà (25-IV), i que trobem com a segona col·lecta alternativa a la gregoriana (SGre 140) en el sacramentari de Vic 283. L'adaptació de l'oració gelasiana és evident:

Gellona 849

Omnipotens sempiterne deus, qui coeternum tibi filium hodie pro mundi salute secundum carnem spiritu sancto concipiendo angelico ministerio beatae Mariae semper virgine declarasti, adesto propitius populo tuo, ut ad eius natuitatem pace concessa liberioribus animis occurramus.

Serrateix 231

Omnipotens sempiterne deus, qui unigenitum tuum, angelo nunciante, beate Marie virginis pro mundi salute declarasti nascendum, concede propicius ut ad eius natuitatem concessam liberioribus animis occurramus.

25. J. VILLANUEVA, *Viage*, vol. 8, p.132.

26. *Missale Mixtum* (PL 85, col.170); *Breviarium Gothicum* (PL 86, 1290).

27. Cf. J. JANINI, *Manuscritos litúrgicos*, vol. 2, n. 401, 527, 876.

La influència indirecta del sacramentari utilitzat per l'adaptador es palesa en la preferència per l'expressió *angelo nunciante* procedent de la primera col·lecta, gregoriana, per a la missa.

La col·lecta per a la festa de l'ordenació de sant Martí (núm. 303) és una simplificació de l'oració corresponent que presenta el sacramentari gelasià d'Angulema. En la festa de sant Feliu de Girona, la primera part de la col·lecta (núm. 322) correspon a la que presenta el sacramentari gelasià de Gellona (Gell 1260) i que retrobem en SRip 1121; la segona part, però, és pròpia i l'autor hi juga a base del derivat *feliciter*. No té cap contacte amb SVic ni amb les diverses fòrmules del sacramentari de Sant Feliu de Girona.²⁸

Per a l'octava de l'Assumpta —desconeuguda dels sacramentaris de Ripoll, de Vic, i de Sant Feliu de Girona— el col·lectari presenta una oració (núm. 343) confegida amb la part final de la segona col·lecta gelasiana per al dia de la festa (SGe 994; Gell 1348), que en el sacramentari de Vic (SVic 579) trobem aplicada com a col·lecta per a vespres:

SGe 994

... petimus immensam clementiam tuam, ut quod in eius ueneratione de-
poscimus, te propiciante consequi me-
reamur.

Serrateix 343

*Clemenciam tuam, domine, suppliciter
imploramus, ut qui beate dei genitri-
cis Marie beneficia poscimus, te an-
nuente consequi mereamur*

Una altra adaptació, que no deu ser tampoc gaire comuna i que no consta al CO, és la de la col·lecta 256 per al dia de la Purificació de la Mare de Déu (2-II) en la qual simplement hom ha retocat l'íncipit que l'oració presenta en la tradició gelasiana. En comptes de *Deus, qui hodier-
na die unigenitus tuus* (Ang, 203), el nostre col·lectari el modifica no gai-
re feliçment en *Deus, cuius filius hodierna die* (núm. 256).

A part d'aquestes adaptacions, resulten particularment característiques del col·lectari de Serrateix i del seu parentiu amb els sacramentaris catalanonarbonesos algunes variants pròpies en l'íncipit d'algunes peces. El de la col·lecta per a sant Urbà (núm. 283), *Presta quesumus*, solament es retroba en els sacramentaris de Ripoll i de Vic, mentre que la tradició gregoriana diu *Da quesumus* (SGre 204). La col·lecta per als sants Quirze i Julita (núm. 290) porta l'íncipit *Magnificentiam tuam domine* que retrobem solament en el sacramentari SFG, f. 68v, en comptes de l'origina-ri gelasià i gregorià de *Magnificantes domine clementiam tuam* que porten SRip 1002. El CO v.3271 no coneix aquesta variant de Serrateix.

La proximitat als llibres catalanonarbonesos s'expressa a propòsit de l'acumulació santoral del dia 6 d'agost. El leccionari (nn. 102-105) cele-

28. Cf. J. JANINI, «El sacramentario de San Félix de Gerona», a: *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, vol. 2, Barcelona, 1983, p. 70-71.

bra alhora la Transfiguració, sant Urbici i els sants Just i Pastor, mentre el col·lectari per la seva part hi afegeix els sants Felicíssim i Agapet en la col·lecta dels quals (núm. 328) trobem integrats els sants Just i Pastor —també en SRip 1139—, els quals d'altra banda tenen una col·lecta pròpia (núm. 329), que reapareix en el sacramentari de sant Feliu de Girona i en el sacramentari, Tortosa, ms. 41, la qual, segons apuntava Janini podria reflectir simptomatologia hispànica.²⁹ Aquesta mateixa col·lecta es troba en uns fragments de sacramentari (Milà. Biblioteca Ambrosiana, Cod. B 27),³⁰ que hom situa al nord d'Itàlia (Berceto) i hom data del segle IX-X.³¹ L'endemà, dia de sant Donat (núm. 330) el col·lectari de Serrateix porta l'íncipit característic de SVic i SRip, *Deus qui es gloria tuorum sacerdotum*, mentre que la seva font gelasiana comença *Deus, tuorum gloria sacerdotum* (SGe 956).

El col·lectari es clou amb l'inici de les oracions per al comú dels sants i en porta només les dues primeres, per al comú d'apòstols i d'evangelistes (n. 379-380), adaptades de la tradició gelasiana. La resta d'oracions no es copiaren com ho palesa la integritat del quadern.

Resta per saber si aquest col·lectari era propi de Serrateix. En tot cas vull fer constar que és relativament pròxim al que trobem en el breviari de la canònica de Santa Maria de Solsona imprès l'any 1514, i s'hi retroben algunes oracions prou característiques per la seva raresa com els nn. 259, 307, 308, 309, 311, 317, 322 (en part), 326, 339, 361. Atès el refons catalanonarbonès d'aquest col·lectari, en l'edició, a més de la identificació de la font gelasiana o gregoriana de les peces hi faig constar també, quan s'escau, la seva concordança amb els sacramentaris de Ripoll, de Vic, i de Sant Feliu de Girona.

EL SANTORAL PROPI DEL MONESTIR DE SERRATEIX

El santoral propi del monestir de Serrateix es redueix pròpiament a tres festes, que es reflecteixen tant en el leccionari com en el col·lectari. Són: sant Urbici, màrtir (6 d'agost), els màrtirs Víctor, Felícula i Zenó (14 de febrer), i la festa aniversària de la dedicació de l'església monacal (28 de setembre). Dels màrtirs, el monestir en posseïa des d'antic relíquies insignes o *cossos sants*, fins al punt que el màrtir sant Urbici, juntament amb Santa Maria, ja figura en la documentació del segle X com a cotitular de l'església monacal.

Així, l'any 940, trobem que hom fa donació d'un alou «*sancte Marie cenobii Serratexi, sanctique Urbicii martiris, qui in presenti eius ecclesia requies-*

29. J. JANINI, «El sacramentario pirenaico ms. 41 de Tortosa», a: *Hispania Sacra*, 19 (1966), p. 126: XII.

30. CO, vi,3717a; G. MORIN, «Débris d'ancien sacramentaire dans des reliures de mss. de l'Ambrosienne», a: *Revue Bénédictine*, 46 (1934), p. 390.

31. K. GAMBER, *Codices liturgici latini antiquiores, pars II*, Friburg de Suissa, 1968, p. 387, núm. 849.

*cit»;*³² l'any 983-984 hom en confirma un altre «*ad Sancta Maria et Sancti Urbici»;*³³ i l'any 995, hom reitera la fórmula «*ad domum Sanctae Mariae et Sancti Urbici martiris qui ibi requiescit»* en la donació d'un altre alou.³⁴

L'esment de la cotitularitat del cenobi³⁵ no podia mancar en dos documents de l'any 977 cabdals per al monestir. Un és l'acta d'erecció i dotació del monestir benedictí de «*sanctae Mariae et sancti Urbici martiris»*, per part del bisbe d'Urgell i de la casa comtal de Cerdanya i de Besalú,³⁶ l'altre és l'acta d'elecció i confirmació del seu primer abat, Froilà, en la qual els monjos es declaren «*inhabitantes cenobii alme genitricis Dei Marie, necne sancti Urbani martiris, qui ibidem quiescit»*,³⁷ tal com ho farien novament l'any 993 en l'acta de renúncia de l'abat Froilà i d'elecció del nou abat, Eimil: «*nos menia inhabitantes zenobii Sancte Mariae Virginis, sanctique Urbici martiris Christi»*.³⁸

El que fins ara no resultava tan clar és la identitat d'aquest sant Urbici, màrtir. Com ja observà el pare Villanueva, aquest sant Urbici sembla que cal identificar-lo amb el seu homònim esmentat en el *sermó de les reliquias* per a la festa de la dedicació de l'església del monestir de Santa Maria de Ripoll, consagrada l'any 1032.³⁹ Més encara, les seves relíquies ripolleses hi són citades conjuntament amb les dels màrtirs Víctor i Felicula, també venerades a Serrateix: «*alterius Victoris et Felicule, sanctique Urbici nostrae patriae venerandi martiris»*.⁴⁰ El qualificatiu de *nostrae patriae* *venerandi martiris* fa pensar en la relativa proximitat geogràfica.

Per la seva banda, una anotació marginal afegida durant el segle XII al martirologi de Serrateix per a ser llegida el dia 6 d'agost, situa el martiri i sepultura de sant Urbici a Serrateix (*Serra de Taxo*):

32. J. VILLANUEVA, *Viage literario*, vol. 8, p. 120-121.
33. E. JUNYENT I SUBIRÀ, *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba, a cura d'A. M. Mundó*, Barcelona, 1992, p. 13.
34. E. JUNYENT I SUBIRÀ, *Diplomatari i escrits literaris*, p. 26.
35. J. BOLÓS I MASCLANS-M. PAGÈS I PARETAS, «El monestir de Santa Maria de Serrateix i la parròquia de sant Pere», a: *Quaderns d'estudis medievals*, núm. 2 (1980), p. 83-86, proposen per a la primitiva església la triple titularitat de sant Pere, santa Maria i sant Urbici.
36. P. de MARCA, *Marca Hispanica*, París, 1688, apèndix 122, col. 916: *sanctae Mariae et sancti Urbici martiris*. I. FELIU DE TRAVY, *El monestir de Santa Maria de Serrateix. Una aproximació a la seva història*, Granollers, 1977, p. 60-63. R. ORDEIX I MATA, *Les dotalies de les esglésies de Catalunya, (segles IX-XII)*, vol. I/2, Vic 1994, no inclou aquest document com a acta de consagració, com ho fa C. BARAUT, *Les actes de consagracions d'esglésies de l'antic bisbat d'Urgell (segles IX-XII)*, La Seu d'Urgell, 1986, p. 103, del qual depèn *Catalunya Romànica. XII. El Bergadà*, Barcelona 1985, p. 512-513. G. DE ARGAIZ, *La Perla de Cataluña. Historia de Nuestra Señora de Monserrate*, Madrid, 1677, p. 345, que deu ser el primer autor en publicar-ne un fragment i regesta, el considera document fundacional i de dotació del monestir.
37. J. VILLANUEVA, *Viage literario*, vol. 8, p. 268-269.
38. E. JUNYENT I SUBIRÀ, *Diplomatari i escrits literaris*, p. 22; J. VILLANUEVA, *Viage literario*, vol. 8, p. 272.
39. J. VILLANUEVA, *Viage literario*, vol 8, p. 125-126.
40. E. JUNYENT I SUBIRÀ, *Diplomatari i escrits literaris*, p. 365; J. VILLANUEVA, *Viage literario*, vol. 8, p. 214. També trobem relíquies dels sants Urbici, Víctor i Felicula en la consagració de l'altar major de l'església monacal de Sant Esteve de Banyoles, l'any 1086 (cf. R. ORDEIG I MATA, *Les dotalies de les esglésies de Ctaalunya*, vol. II/2, p. 270).

*VIII idus augusti. Eodem die in Spaniis, in uico que nuncupant Taxo, depositio Sancti Urbicci martiris, qui cum esset in fide Christi perseverans, a paganis iugulatus est, et sepultus infra basilica Dei genitricis Marie, et cum eo alii duo, Felicule et Victoris, cuius memoria habetur XVI kalendas marcii.*⁴¹

Al segle XII-XIII, tant el leccionari com el col·lectari (nn. 102, 323) consideren sant Urbici simplement màrtir, però, curiosament, el leccionari no té per a la seva festa —que coincideix amb la de la Transfiguració del Señor i la dels sants màrtirs Just i Pastor— una *passio* o bé una *vita*, sinó un simple sermó de comú de màrtirs. Tanmateix al segle XIV sant Urbici ja era tingut per bisbe i màrtir i com a tal era representat en l'arqueta que en contenia les relíquies.⁴² A principis del segle XVII, concretament l'any 1608, els visitadors de la Congregació claustral Tarragonense, en visitar-ne l'arqueta, afirmen reiteradament que es tracta de sant Urbici bisbe d'Elna, mentre que el pare Domènech, a partir d'unes lliçons de matines pròpies de Serrateix i d'altres fonts el considera fill de Bordeus, ermità, canonge regular augustinià, i bisbe de no se sap on. Posteriorment fins i tot seria identificat amb un pretès primer bisbe d'Urgell del segle I.⁴³

Des de fa una trentena d'anys hom tendeix a identificar-lo amb sant Úrbez (Urbicius), un sant molt popular en el nord d'Aragó, fill de Bordeus, que al segle VIII-IX féu vida anacorètica en una ermita vora el llogaret de Nocito (Osca) —on les seves relíquies foren venerades fins a l'any 1936—⁴⁴ prop del qual, en la vall de Serrablo, nasqué el monestir de Sant Úrbez de Serrablo, que ja trobem documentat l'any 926.⁴⁵

A aquesta identificació amb l'anacoreta de Nocito hi donà peu el doctor Eduard Junyent, en afirmar que el grup de monjos instal·lats a Serrateix ja abans de l'any 940 i que hi edificaren l'església de Santa Maria i de Sant Urbici era un grup de monjos emigrants que s'establien en la línia fronterera amb els terrenys dominats pels sarraïns.⁴⁶ Això faria creure que els monjos haurien vingut d'Aragó i haurien portat amb ells el culte i les relíquies de sant Urbici,⁴⁷ tot i que resta per explicar com ja des de primera hora, l'any 940, a Serrateix hom el venerava com a màrtir. Aquesta veneració com a màrtir a Serrateix sembla que prové d'una doble dada, que no em consta que hagi estat contemplada fins ara, i que em semblaria que confirma l'origen aragonès del culte a sant Urbici en

41. J. VILLANUEVA, *Viage literario*, vol. 8, p. 126.

42. J. VILLANUEVA, *Viage literario*, vol. 8, p. 127.

43. G. DE ARGAIZ, *La soledad laureada*, vol. 2, Madrid, 1675, f. 146v.

44. *Acta Sanctorum*, Aug-II, p. 148-149; RAMON DE HUESCA, *Teatro histórico de las Iglesias del Reyno de Aragón*, vol. 6, Pamplona, 1796, 52-75; J. SAROHANDY, «Un saint borde-lais en Aragon», a: *Bulletin Hispanique*, 8 (1906), p. 115-126; BHL 8480m.

45. A. CANELLAS LÓPEZ, «El monasterio de San Úrbez de Serrablo. Estudio histórico y diplomático de su documentación hasta la muerte de Ramiro II», a: *Universidad*, 20 (1943), p. 1-34.

46. E. JUNYENT, *L'arquitectura religiosa en la Catalunya Carolíngia*, Barcelona, 1963, p. 36; *El comtat de Berga en els segles x i xi*, Berga, 1969, p. 16-18.

47. I. FELIU DE TRAVY, *El monestir de Santa María de Serrateix*, p. 24.

el monestir de Serrateix. Aquesta doble dada està implícita en el doble *dies natalis* del sant, celebrat a Serrateix el dia 6 d'agost, mentre que la festivitat aragonesa de sant Úrbez se celebra el dia 15 de desembre.

Efectivament, el dia 6 d'agost —a part de la festa de la Transfiguració del Senyor— s'escau justament el *dies natalis* dels sants màrtirs complutenses Just i Pastor. D'acord amb l'hagiografia antiga i moderna, sant Úrbez n'aconseguí els seus cossos com un preuat tresor a Alcalà d'Henesres, i finalment els portà amb ell fins al seu recer de Nocito. En morir, el sant fou sepultat enmig d'ells, amb els màrtirs a banda i banda, i la sepultura romangué així fins a les darreries del segle xv, quan, enmig de les pretensions de repatriació a Alcalà d'Henesres, els cossos dels dos màrtirs complutenses anaren a parar a l'església de San Pedro el Viejo, d'Osca.⁴⁸ Aquesta vinculació personal de sant Úrbez, fins i tot en la sepultura, amb les relíquies dels dos màrtirs complutenses és versemblant en l'origen de la data festiva de sant Urbici al monestir de Serrateix i de la seva veneració com a màrtir.

La segona festa santoral pròpia del leccionari i del col·lectari de Serrateix és la dels sants màrtirs Víctor, Felicula i Zenó (nn. 42, 260), celebrada el 14 de febrer. Com en el cas de sant Urbici el leccionari no inclou un text o bé una notícia hagiogràfica, sinó també un sermó de comú de màrtirs. Aquest grup factici de màrtirs, prové dels martirologis històrics on el primer d'ells s'anomena Vidal i no Víctor com a Serrateix. És possible que, com apunten els bol·landistes,⁴⁹ es tracti d'un error o bé simplement d'una assimilació, però en tot cas sembla evident que es remunta als orígens de la presència de les relíquies dels sants Víctor i Felicula al monestir de Serrateix com ho palesa la inclusió dels seus noms, l'any 1032, juntament amb el de sant Urbici en el supracitat sermó de les relíquies de Ripoll, en el qual llegim: «*Victoris, et Felicule, sanctique Urbici nostrae patriae venerandi martiris*».⁵⁰

La tercera festa pròpia és l'aniversari de la dedicació de l'església romànica encara subsistent, que fou dedicada el 28 de setembre de l'any 1123 pel bisbe Oleguer a precs del bisbe d'Urgell Pere Berenguer.⁵¹ El leccionari —manca la col·lecta corresponent per mutilació del manuscrit— la celebra, amb octava, el dia 28 de setembre (nn. 148-150; 154-160). La suposada celebració el dia 29, festa de sant Miquel, indicada pel pare Villanueva, és versemblantment errònia i prové d'un error en la còpia de la calendació de la dotalia de l'església; Villanueva copià «*III kalendas octobris*» en comptes de «*IV kalendas octobris*».⁵²

48. *Acta Sanctorum*, Aug-II, p. 148-149.

49. *Acta Sanctorum*, Feb-II, p. 745-746.

50. E. JUNYENT I SUBIRÀ, *Diplomatari i escrits literaris*, p. 365; J. VILLANUEVA, *Viage literario*, v. 8, p. 214.

51. R. ORDEIG I MATA, «Inventari de les actes de consagració i dotació de les esglésies catalanes. V. Anys 1101-1125», a: *Revista Catalana de Teologia*, 13 (1988), p. 424-427.

52. J. VILLANUEVA, *Viage literario*, vol. 8, p. 128.

EL LECCIONARI PER A L'OFICI DE LA MARE DE DÉU

Com a complement del leccionari santoral, el còdex presenta un doble leccionari per a l'ofici de la Mare de Déu (f. 128bis-135). La primera part d'aquest leccionari marià està destinat a l'ofici de matines dels dissabtes marians solemnitzats (n. 381-391), mentre que la segona part presenta les lliçons per a la celebració quotidiana de l'ofici menor de la Mare de Déu (nn. 392-398).

Mancats com estem d'informació sobre el costumari litúrgic del monestir de Serrateix, i particularment sobre la solemnització mariana dels dissabtes, les expressions rubricals *cum de Beata Maria solemnizatur*, o bé *in sabbatis solemnibus*, que trobem en el leccionari sabatí no revelen gaire cosa més que l'arrelament a Serrateix dels dissabtes marians solemnitzats. Al monestir de Santa Maria de Ripoll, sabem que l'any 1157 els monjos resolqueren augmentar-ne la solemnitat i assignar a l'ofici i a la missa sabatina de la Mare de Déu alguns elements festius propis de les festes de dotze lliçons.⁵³

A Serrateix, com a Ripoll, aquestes matines sabatinas només tenien tres lliçons —i no quatre, d'acord amb el costum monacal—; i aquest sembla que era també l'ús tradicional en els monestirs catalans, tal com ho trobem reflectit en la compilació de les constitucions de la Congregació claustral Tarragonense confegida l'any 1316. El capítol 16, titulat *De officio divino specialiter ordinato pro solemnitate beatae Mariae Virginis*, prescriu que entre el primer i el segon nocturn de les matines només es llegiran tres lliçons de sermons, amb els seus corresponents responsoris.⁵⁴

En el leccionari sabatí de Serrateix, els sermons formen tres sèries assignades als grans cicles de l'any litúrgic, i estan subdividits en grups o nocturns de tres lliçons. La primera sèrie —malgrat que la laceració del primer full ha afectat la rúbrica que l'encapçalava i només resten les primeres lletres *Serm[...]*—, és la pròpia per als dissabtes del temps pasqual i del període postpentecostal. Està constituïda per dos sermons sencers (nn. 381-384).

La segona sèrie de sermons s'identifica d'ella mateixa: *In adventu Domini cum de beata Maria solemnizatur*: Consta de quatre nocturns sobre l'homilia de sant Beda, *Exordium nostrae redēptionis*, que és un text característic de l'avent, i que sovint és l'homilia per al tercer nocturn del primer diumenge d'avent o bé per a la festa mariana del 18 de desembre.

53. Cf. F. X. ALTÉS I AGUILÓ, «La institució de la festa de santa Maria en dissabte i la renovació de l'altar major del monestir de Ripoll a mitjan segle XII», a: *Studia Monastica*, 44 (2002).

54. A. M. TOBELLÀ, «La Congregació claustral Tarragonense i les diverses recapitulacions de les seves constitucions provincials», a: *Catalonia Monastica*, vol. 2, Montserrat, 1929, p. 194-196. Als manuscrits utilitzats per dom Tobella cal afegir-hi el manuscrit 1060 de la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat, procedent, justament, del monestir de Serrateix.

La tercera sèrie va rubricada també eloquèntment: *In sabbatis sollemibus beatae Mariae, a Natali usque in Quadragessima*. Consta de tres nocturns pertanyents a la segona part del sermó 195 del pseudo Agustí. Això resulta simptomàtic, perquè la primera part d'aquest sermó pseudoaugustiniana, que comença amb els mots *Castissimum Mariae virginis uterum*, és una de les clàssiques lliçons per a les matines del dia de Nadal, que prové de l'homiliari d'Alanus de Farfa (1,5), i que està molt ben representada a Catalunya tant en els homiliaris com en els breviaris.

Pel que fa a la segona part d'aquest leccionari marià del còdex de Serrateix (nn. 392-398), cal recordar que, com ja ha estat indicat, és un leccionari per a l'ofici menor quotidià de la Mare de Déu. Com en el leccionari sabatí, els nocturns consten també de tres lliçons, cosa que segons creia dom Jean Leclercq correspon a la simplicitat de l'època de formació (segles x-xii) de l'ofici marià.⁵⁵ Com és habitual, aquestes lliçons són molt breus, i, malgrat la seva funcionalitat pròpia, en realitat són deprecacions pietoses adreçades a la Mare de Déu. Unes han estat manlevades a textos patrístics o d'autors eclesiàstics com Ambròs Autpert;⁵⁶ altres són composicions medievals ritmades (n. 396-398).⁵⁷

La principal característica del còdex de Serrateix, en aquest leccionari per a l'ofici menor de la Mare de Déu, rau en l'assignació de lliçons pròpies per a cadascun dels set dies de la setmana, mentre que generalment hom utilitzava un parell o tres de nocturns alternats durant tota la setmana. Per a configurar la sèrie quotidiana de lliçons per als nocturns, el compilador de Serrateix féu recurs a dues o tres sèries de lliçons per als nocturns, que devien ser corrents en el seu àmbit geogràfic, atès que les retrobem en altres llibres litúrgics catalans.

La consueta del monestir de Sant Cugat del Vallès —Barcelona, Arxiu de la Corona d'Aragó, ms. Sant Cugat 46—, coetània del leccionari de Serrateix, en el capítol *Quo ordine cantetur officium matutinarum beate Marie cotidie* (f. 9-10v.) estableix que les lliçons siguin recitades per un escolà (*puer*), i en prescriu tres sèries: la primera per al diumenge, dijous i dijous; la segona per al dimarts i el divendres; i la tercera per al dimecres i el dissabte. Per la seva part els breviaris diocesans de Vic —Vic, Biblioteca Episcopal, ms. 80, f. 501; ms. 81, f. 423; ms. 82, f. 529v.— presenten només un únic nocturn de lliçons que es repeteix durant tota la setmana. També ho fa el breviari de Barcelona (Vic, Biblioteca Episcopal, ms. 83, f. 363v.). En canvi el breviari diocesà de Girona —Girona, Arxiu Capitular, ms. 125, f. 333— presenta tres sèries de lliçons que es van

- 55. «Formes anciennes de l'office marial», a: *Ephemerides Liturgicae*, 74 (1960), p. 89-102.
- 56. Cf. H. BARRÉ, *Prières anciennes de l'occident a la Mère du Sauveur. Des origines à saint Anselme*, París, 1963, p. 176-177. Algunes d'aquestes lliçons, amb la invocació inicial un xic diferent, són molt pròximes a les publicades per J. LECLERCQ, «Formes anciennes de l'office marial», p. 92, 96, i 98-99.
- 57. Publicades per J. VIVES, «Oficio rítmico mariano en el lectionario de Solsona», a: *Miscelánea en homenaje a Mons. Higinio Anglés*, vol. 2, Barcelona, 1958-61, p. 960-962.

alternant de diumenge a dissabte. És el mateix que s'esdevé en la conserua antiga de la Seu d'Urgell (Vic, Biblioteca Episcopal, ms. 131), escrita a mitjan segle XII, entorn de l'any 1155, en la qual solament la sèrie per al diumenge i el dilluns correspon a la de Serrateix núm. 393.⁵⁸

Prescindint d'algunes variants textuals (=*), que de vegades afecten fins tot l'íncipit de les lliçons en els manuscrits citats, el sistema de treball del compilador de Serrateix queda suficientment reflectit en la següent taula comparativa:

	SERRATEIX	SEU D'URGELL	SANT CUGAT	VIC	GIRONA	BARCELONA
Dom:	<i>Sancta Maria uirgo uirginum Sancta Maria piarum piissima Sancta Dei genitrix que digna</i>					
Fer II:	<i>O gloria Dei genitrix Adnitte nostras preces Sancta Maria succurre miseris</i>	Dom-Fer II Dom-Fer II Dom-Fer II	Dom; Fer II, V Dom; Fer II, V Dom-Sabb	Dom-Sabb Dom-Sabb Dom-Sabb	*Dom-Sabb *Dom-Sabb Dom-Sabb	
Fer III:	<i>Obsecramus ergo te Suscipte, quesumus beatissima Nos enim adhuc in hac terra</i>		Fer III, VI *Fer III, VI			*Dom-Sabb
Fer IV:	<i>Tu in illa beatorum felicissima Tu in comitatu regis Quis tantarum rerum</i>		Fer III, VI			
Fer V:	<i>Veneremur, fratres mei Ergo quando nata fuisti Singulare ista Virgo</i>			Dom; Fer II, V Fer II, V Fer II, V		
Fer VI:	<i>Ave virgo singularis Ea nunc regina mundi O Maria fons hortorum</i>			Fer III, VI Fer III, VI Fer III, VI		
Sabb:	<i>Hec est virgo gloria Audi Virgo quod indigni Sis Maria, sis nobiscum</i>			Fer VI, Sabb Fer VI, Sabb Fer VI, Sabb		

TRES ANTÍFONES COMPLEMENTÀRIES

Com a complement al leccionari marià, una mà posterior hi copià al final tres prolixes antífones marianes (f. 135-135v.; nn. 399-401), amb la corresponent notació musical que acaba amb la tonalitat (*seculorum amen*) per a la peça subsegüent. El doctor Josep Vives les publicà⁵⁹ amb algun error de lectura particularment notori en l'íncipit de la segona antífona (núm. 400). Molt versemblantment, per no dir segurament, es tracta d'antífones destinades als dissabtes solemnitzats; tanmateix no podem assegurar-ho.

Les antífones primera i tercera (nn. 399 i 401) les retrobem, dins l'àmbit geogràfic pròxim, en els breviaris diocesans de Vic —Vic, Biblioteca Episcopal, ms. 80, i ms. 81—. En el ms. 80, f. 504 formen part d'un grup

58. M. S. GROS, «La conserua antiga de la Seu d'Urgell (Vic, Mus. Episcopal., ms. 131)», a. *Urgellia*, 1 (1979), nn. 180-183.

59. «Oficio rítmico mariano en el lectionario de Solsona», p. 962.

d'antífones prolixes per als dissabtes solemnitzats, copiades al capdavall de l'ofici de la Mare de Déu sota la rúbrica: *Antifonas (sic) beate Marie de pulcrioribus*. El breviari ms. 81, f. 426v. les assigna com a *alia antifona* per a l'ofici de laudes *in solemnitate maiore*. La primera antífona es troba també, musicada, al processoner de Tortosa, Arxiu Capitular, ms. 267, f. 24-26.⁶⁰

La tercera antífona (núm. 401) figura, isolada, però musicada amb notació aquitana, en un còdex miscel·lani (s XII-XIII) procedent del monestir de Santa Maria de Ripoll (París, Bibliothèque Nationale de France, ms. lat. 5132, f. 105v.). Ha estat publicada amb diferents criteris per Guido Dreves⁶¹ i per Lluís Nicolau d'Olwer.⁶²

EL LECCIONARI DEL CORPUS CHRISTI (S. XV)

Aquest apèndix (f. 136-146v.; nn. 402-409) reflecteix fonamentalment el leccionari de l'ofici de Corpus Christi usual en aquesta època, i que inclou també el leccionari per als dies de l'octava. Les lliçons responen en conjunt, però no les subdivisions, al segon estat, d'altra banda definitiu, de l'ofici del Corpus, atribuït a sant Tomàs d'Aquino tant per raons històriques com també per motius de metodologia i de teologia.⁶³

Com en els testimonis més antics del segon estat d'aquest ofici,⁶⁴ ací la lliçó quarta per a la festa introduceix la lectura *Huius sacramenti figura*, que continua després en les lliçons dels dies de l'octava. Com ací a Serrateix es tracta d'un ofici monàstic amb dotze lliçons, hom ha assignat com a lliçó dotzena la lliçó *Convenit itaque* que ha estat manllevada a la lectura *Immensa divinae largitatis* del primer nocturn.

Tot i l'estat fragmentari dels folis corresponents als dies de l'octava, com que en resta el marge interior dels fulls i algunes lletres del text, entre les quals hi ha inicials i rúbriques de les lliçons, això m'ha permès de refer amb certesa la sèrie de nocturs i l'íncipit i l'explicit de les seves lliçons. La seqüència del text solament sembla trencar-se en les lliçons I-II del tercer dia de l'octava (núm. 405). La indicació de la lliçó setena del quart dia de l'octava (núm. 406) permet refer les vuit primeres lliçons d'aquest diumenge infra octava de Corpus; les quatre restants, so-

60. He d'agrain aquesta localització al professor M. S. Gros i Pujol.
61. C. BLUME; G. M. DREVES, *Analecta hymnica medii aevi*, vol. 46, Leipzig, 1905, p. 182, núm. 136.
62. LL. NICOLAU D'OLWER, «L'escola poètica de Ripoll en els segles X-XIII», a: *Anuari. Institut d'Estudis Catalans*, 6 (1915-1920), p. 76, núm. 58.
63. C. LAMBOT, «L'office de la Fête-Dieu. Aperçus nouveaux sur ses origines», a: *Revue Bénédictine*, 54 (1942), p. 61-12; P-M. Gy, «L'office du Corpus Christi et S. Thomas d'Aquin. État d'une recherche», a: *Revue des Sciences Philosophiques et Théologiques*, 64 (1980), p. 496-507.
64. Als editats per dom C. Lambot cal afegir-hi el manuscrit París, Bib. Nat., lat. 1143 com ha mostrat el pare P-M. Gy, «L'office du Corpus Christi», p. 499-501.

bre l'evangeli dominical, segurament es llegien en l'homiliari de l'ofici. L'octava acaba truncada a la rúbrica de la tercera lliçó del setè dia.

CRITERIS D'EDICIÓ

En l'edició que oferim del leccionari i col·lectari santoral de Santa Maria de Serrateix, el text ha estat respectat en totes les seves grafies característiques, i es transcriuen les rúbriques i l'*incipit* i l'*èxPLICIT* de cada una de les seves peces, a les quals hom adjunta la corresponent identificació sempre que ha estat possible. Els parèntesis angulars <> indiquen allò que ha estat afegit per raons de correcció o per a una millor comprensió; i els claudàtors [] inclouen paraules, lletres o textos que han estat restituïts, i assenyalen també les llacunes [... ...]. Els signes ↗ indiquen els afegitons marginals o interlineals.

intelligant̄. hec undēlinet̄ op̄erū magna
 quātant̄. R̄e polita ē in potestate faciē
 celorū uim putat̄. R̄e cliste homo. R̄e ḡn
 ud nō querit̄ p̄ciū. nūli te ipsū. Tantū u
 es tu. T̄ e ip̄m da. ⁊ habebis illud. Quid c
 p̄s semetip̄m tradidit̄. ut adq̄rere regni
 ⁊ tu te ipsū da. ut sis regnū ei? Hac i
 catū in mortali tuo corpore. let̄ sp̄us i
 N Cip̄ inta s̄ Ermēgaudi ep̄i urgellai. h̄i
 Est aut̄ in urgellenſiſ cerdaniſiſq; p̄
 locuſ qđā bareniſiſ nūcupato. n̄t̄ mc
 gustissim⁹. ȳ que tūc tp̄uſ nūli p̄ scopulo
 hominū habuerat incessuſ. peccatorū n̄
 ebāt̄ trālito. Qd̄ huic siq̄dem locū p̄libe
 niſiſ. artificib⁹ p̄missis. cepit ap̄e manib⁹
 pontē coſtruere. ⁊ qđ acti ageret̄. suo rei
 S̄ent̄ aut̄ humani generis Ic. ii. h̄i
 Sc̄aditor. suū pastore bonū op̄us exercee
 ad eth̄era. ⁊ ope i tellure. comulsiſ sibi ou
 lens illū mūdino diuci ſoteri labore. let̄
 armatis et̄ reoensare. quat̄i i celis ma

Os q̄ nos annua b̄i ygnacij m̄ris tui. sollempnitate
 p̄m̄ q̄s. ut cui⁹ gaudem⁹ m̄ritis. instruam⁹ exēplis. ¶
Eaudi q̄s dñc plebē tuā. ⁊ que extrīse eius anni
 tuocēne uenerari. inter⁹ alseq̄ gr̄e tue luce cō
Deuſi cui⁹ filius hodierna die in n̄a carne. In die
 q̄dā allūſit p̄ nob̄ est plentat⁹ in tēplo. p̄m̄ ut c
 dēptorē nr̄m̄ leti suscepim⁹. uenientē q̄q; iudicē l
Deūs q̄ int̄ ceteri J̄s agath⁹ uiginis. deam⁹. dñr.
 potēcie tue miracula. etiā in sexu fragili uictor
 cōtulisti. cōcede. ppici⁹. ut cui⁹ nr̄ticia colum⁹ p̄ e
Prā q̄s om̄pi⁹ d̄s. ut sic J̄s xotheris. Exēpla st̄
 lotheris. cui⁹ humanitat⁹ celebram⁹ exordia. m̄
Familia tua q̄s dñc b̄i uiginis tue Stolastice. m̄
Fppici⁹ respice. ut sic ipi⁹ p̄cib⁹ ad optimendū q̄
 imbr̄ celito descendē. Ofecisti. ita ei⁹ supplicat
 ariditat̄ nr̄i cordi. supne digneris gr̄e rere p̄f
Olle d̄s nr̄. multiplica sup nos gr̄am tuā. ⁊ etiā
 q̄p̄ celebrim⁹ glōla certamina. tribue uibleq̄
Incessio nos q̄s dñc b̄i J̄s b̄ndēi aianēlis. Fūme
 endicti abbis tibi comedē. ut qd̄ nr̄is m̄ritis nō uale
Quicet nob̄ om̄pi⁹ d̄s. J̄s eulalic uiginis. ⁊ traxi

<LECTIONARIUM ET COLECTARIUM SANCTORALE
MONASTERII SANCTAE MARIAE SERRATEXII>

(Full fragmentari i dislocat pertanyent a una addició del segle XIV):

1.- f. 1: [...] Ing[...] Sequ[...] lustrissimi [virum beatus Alexander pontifex et martir cum esset pre]fectus urbis Rome... [*Lect. VIII.*]... dignitas uero celestis, eterna sublimitate subsistit.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 28-VIII; ed. J. Dubois-G. Renaud, *Le Martyrologe d'Adon*, París, 1984, p. 287-288; PL 123, 339A-B.
Lectura per al segon nocturn del núm. 125-126.

2.- f. 1: Homelia: *Homo quidam peregere*. Require II.

3.- f. 1v.: <IN SANCTI AMBROSI> [...] *Lect. VI^a-VIII.* [... re]geret Ligu[riam, Emiliamque prouincias uenit Med]iolanum. Per idem [tempus, mortuo Auxencio arriane perf]die episcopo, qui Dionisio [...] exilio destinato,... et incredibilis mirabili concordie consenserunt.

Vita Ambrosii; PL 14, 30C11-31A14; BHL 377.

El text que falta en la meitat superior del full enllaçaria amb el final del text del f. 34v. (= núm. 55).

4.- f. 1v.: Homelia: *Vigilate*. Require XXXIX. (= núm. 50).

(Comença la part original del còdex. Manquen els 8fulls inicials):

.....

5.- f. 2-2v.: [IN SANCTI IOHANNIS EUANGELISTE]. *Lect. V-VIII.* Altera uero die, Craton philosophum, in foro proposuerat... et uerbum domini predican tem.

B. Mombrutius, *Sanctuarium seu Vitae Sanctorum*, vol. II, París, 1910, p. 56:15-47; BHL 4321; Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II,103:7-104:9.

6.- f. 2v.-3: Secundum Yohannem. *In illo tempore. Dixit Ihesus Petro: Se quere me...* Et reliqua (Jo, 21,19).

Lect. IX-XII. OMELIA UENERABILIS BEDE PRESBITERI DE EADEM. Leccio sancti euangelii que nobis lecta est, fratres mei, tanto a nobis... et dicit ei: Sequere me. Beda Venerabilis, *Hom. I*, 9; CCL 122, 60-61; PL 94, 44C-45B.

7.- f. 3v.-4v.: IN NATALE SANCTORUM INNOCENTIUM. *Lect. I-VIII.* SERMO SANCTI SEUERIANI. Zelus quo tendat, quo prosiliat liuor, inuidia quo feratur herodiana... que fuerunt socie passionis.

Petrus Chrisologus, *Sermo* 152; CCL 24B, 948-954; PL 52, 604-606C; PL 95, 1174-175C.

8.- f. 4v.-5: Leccio sancti euangelii secundum Matheum. *In illo tempore. Angelus domini apparuit in sompnis Iosep dicens...* Et reliqua (Mt, 2,13).

Lect. IX-XII. HOMELIA BEDE PRESBITERI. De morte preciosa martirum Christi innocentium, sacra nobis est, fratres karissimi,... Semel euaserunt coronandi a Christo.

Beda Venerabilis, *Hom. I*, 10; CCL 122, 68-69; PL 94, 50A-D.

9.- f. 5-5v.: *Lect. I-III.* SERMO BEATI AUGUSTINI EPISCOPI EPISCOPO PROIECTO DE MIRACULIS SANCTI STEPHANI PROTOMARTIRIS CHRISTI. Ad aquas Tibilitanas afferentem protomartiris gloriosissimi Stephani memoriam... ipsius presbiteri tunica suscitatus est.

Augustinus Hipponensis, *De Civitate Dei*, 22; CCL 48, 821-822; PL 41, 766:11-12; BHL 7666.

10.- f. 5v.-6: SERMO IN NATALI SANCTI YOANNIS APOSTOLI ET EUANGELISTE. *Lect. I-III.* Iohannes apostolus et euangelista, filius Zebedei, frater Iacobii, uirgo est electus a domino... ad superiora puluis ebulliat.

Isidorus Hispalensis, *De obitu et ortu patrum*; PL 83, 151B-152A; PLS 4, 1803; Mombritius, *Sanctuarium*, II, 69:51-61:35; R. Grégoire, *Homéliaires liturgiques médiévaux*, Spoleto, 1980, p. 147:86-92+98-115.

11.- f. 6-6v.: SERMO IN OCTABIS SANCTORUM INNOCENTIUM. *Lect. I-III.* Hodie, fratres karissimi, natalem illorum infantum colimus, quos ab Herode crudelissimo rege... lactantes a matrum uberibus abstraxit.

Cesarius Arelatensis, *Sermo* 222; CCL 104, 877-878; PL 39, 215:1.

12.- f. 6v.-7: II KALENDAS YANUARII. NATALIS SANCTI SILUESTRI EPISCOPI URBIS ROME. *Lect. I- IV.* Silvester igitur urbis Rome episcopus, cum esset infantulus, a uidua matre sua Iusta... disciplinam habuerat adhereret.

Mombritius, *Sanctuarium*, II, 508:23-42 amb variants.

13.- f. 7-7v.: SEXTO IDUS YANUARII. *Lect. I-III.* Aput Antiochiam, natalis sancti Iuliani martiris et Basilisse conjugis eius. Hii itaque sanctissimo uoto casti conjuges, aliquot annos pariter uixerunt... ut quid fuerunt omnino pareret.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 9-I; ed. Dubois-Renaud, p. 52-53; PL 123, 211D-212B.

14.- f. 7v.-8.: INCIPIT UITA BEATI YLARII EPISCOPI ET CONFESSORIS. *Lect. I- IV.*
Igitur Ilarius beatus Pictauensis urbis episcopus, regionis Aquitanie oriundus... diuertentes ad penam.

Venantius Fortunatus, *Vita sancti Hilarii*; PL 88, 441A-B; BHL 3887.

15.- f. 8-8v.: xviiiº KALENDAS FEBRUARII. *Lect. I-IV.* Apud Nolam Campanie, beati Felicis presbiteri. Hic a Maximiano nolane urbis episcopo, presbiterii honore preditus est... comendatum alimentis pauit.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 14-I; ed. Dubois-Renaud, p. 57-58; PL 123, 214B-215B; BHL 2875.

16.- f. 8v.-9.: xviiº KALENDAS FEBRUARII. NATALIS SANCTI MARCELLI PAPE. *Lect. I-IV.* Tempore quo Maximinus Augustus, rediens de partibus Affrice ad urbem Romam,... et cuperunt eum adiuuare.

Mombritius, *Sanctuarium*, II, 169:6-25; BHL 5234.

17.- f. 9: [De sancto [An]tonio l[egimus] in caterno [...]].

18.- f. 9-10v.: PASSIO BEATISSIMORUM MARTIRUM CHRISTI SEBASTIANI ET COMITUM EIUS, QUI PASSI SUNT SUB DIOCLECIANO ET MAXIMIANO IMPERATORIBUS, XIIIº KALENDAS FEBROARII. *Lect. I-VIII.* Sebastianus uir christianissimus mediolaniensium partium ciuis,... dicentes: Ecce quam bonum et quam iocundum habitare fratres in unum.

Vita sancti Sebastiani; PL 17,1113-1114B, 1116A-1116C, 1122D-1123A, 1123C, 1148A; BHL 7543.

19.- f. 10v.-11: Leccio sancti euangelii <secundum> Lucham. *In illo tempore. Descendens Ihesus de monte, stetit in loco campestri...* Et reliqua. (Lc 6,17-18)

Lect. IX-XII. Electurus apostolos dominus in montana subiit, et discipuli qui iam in minoribus se instituti, in montis cacumine ad maiora proueuntur. Turbas uero... saciabor dum manifestabitur gloria tua.

Beda Venerabilis, *In Lucam*, II; CCL 120, 136-138; PL 92,400A, 400D, 401B, 401C-D, amb *incipit* propi.

20.- f. 11-11v.: XIIº KALENDAS FEBROARII. *Lect. I-IV.* Rome, natalis beatissime Agnetis uirginis et martiris, que tercio decimo etatis sue anno in urbe Roma passa est. Hec cum ab scolis reuerteretur, a prefecti filio adamatus,... indumentum candore conspicuum.

Ado Viennensis, *Martyrologium*; ed. Dubois-Renaud, Libellus, núm. 48.

21.- f. 11v.-12. XII KALENDAS FEBRUARII. *Lect. V-VIII.* Eodem die passio sanctorum Fructuosii et sociorum qui passi sunt ciuitate Terragona.

Cum a Valeriano et Gallieno imperatoribus data esset iussio... nec imperatorum uultus adoratur.

BHL 3203b.

22.- f. 12v.-13: Secundum Matheum. *In illo tempore. Dixit dominus Ihesus discipulis suis parabolam hanc. Simile est regnum celorum thesauro abscondito... Et reliqua (Mt 13,44).*

Lect. IX-XII. INCIPIT HOMELIA LECCIONIS EIUSDEM HABITA AD POPULUM IN BASILICA SANCTE AGNE, DIE NATALIS EIUS PRIMO. Celorum regnum, fratres karissimi, idcirco terrenis rebus simile dicitur,...in comparacione eius uilescent omnia.

Gregorius Magnus, *Hom. 11; CCL 141,74-75; PL 76, 1114-1115C9.*

23.- f. 13-14v.: PASSIO SANCTI VINCENCI LEUITE ET MARTIRIS, QUI PASSUS EST IN VALENCIA, CIUITATE SUB DACIANO PRESIDE, XI° KALENDAS FEBRUARII. *Lect. I-VIII.* Probabile satis est ad gloriam Vincencii martiris, quod descriptis passionis ipsius titulis... grauius ipse puniaris.

Mombritius, *Sanctuarium*, II, 625-27; Fàbrega, *Pasionario Hispànic*, II, 187: 2-189:8; BHL 8628; V. Sixer, «La version commune de la passion de S. Vincent BHL 8628-8631. Édition critique», a: *Analecta Sacra Tarragonensis*, 71 (1998), p. 788, lin.2-73.

24.- f. 15-15v.: Leccio sancti euangelii secundum Yohannem. *In illo tempore. Dixit Ihesus discipulis suis: Amen, amen, dico uobis, nisi granum frumenti... Et reliqua (Jo 12,24).*

Lect. IX-XII. Hoc quantum ad literam attinet ita est, quia nisi granum tritici in terra satum moriatur, solum manet...in uitam eternam custodit eam.

25.- f. 15v.-15bis: NATALIS SANCTE EMERENCIAE UIRGINIS. *Lect. I-IV.* Emerenciana autem que fuerat conlactanea beate Agnetis, uirgo sanctissima, licet caticumina [...].

Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II, 181:25-26.

26. f. 15bis-15ter: [IN CONVERSIONE SANCTI PAULI]. [*Lect. I-VIII*]. F[uit vir quidam in Hierusalem de tribu Beniamin, nomine Saulus... ma]gna [uo]ce: Surge et sta super pedes tuos rectus. Et exisivis statim homo illo et am]bul[abat].

J. A. Fabricius, *Codex Apocryphus Novi Testamenti*, Hamburg, 1703, p. 441-445; BHL 6574.

27.- f. 15ter-16: [Secundum Matheum. *In illo tempore. Dixit Simon Petrus ad Ihesus: Ecce nos relinquimus omnia et secuti sumus te.] Quid [ergo erit nobis?.* Et reliqua.] (Mt 19, 27).

[*Lect IX-XII.* In superiori loco huis evangeli]ce l[eccionis] [...] secundum opera sua, tunc uos sedebitis in soliis iudicancium... uite perpetue gaudiis coronantur. Homiliari bavarès, II, 24 ed. H. Barré, *Les homéliaires carolingiens de l'école d'Auxerre*, Ciutat del Vaticà, 1962, p. 273.

28.- f. 16-16v.: IN NATALI SANCTE AGNE SECUNDO. *Lect. I-III.* Immaculatus dominus, immaculata sibi famulam eciam... ab illa testimonium inuenit estate.

Ambrosius Mediolanensis, *De Virginibus*, II; PL 16, 200A-201A.

29.- f. 16v.-17: KALENDAS FEBRUARII. Apud Antiochia, passio sancti Ygnacii episcopi et martiris. *Lect. I-IV.* Qui ab Antiochia uinctus, Romam perductus est, iubente Traiano imperatore... et gloriam tuam respuo.

30.- f. 17-18v.: OMELIA BEATI FULGENCII EPISCOPI DE PURIFICACIONE SANCTE MARIE.

Lect I- VIII. Si subtiliter a fidelibus que sit huius diei festi uitas perpendatur eo deuocionis... angelicam stupescit natura.

Ambrosius Autpertus, *Sermo in Purificatione Sanctae Mariae*; CCCM 27B, 985-987; PL 89,1291-1294C.

31.- f. 18v.-19v.: Sequencia sancti euangelii secundum Lucham. *In illo tempore. Postquam impleti sunt dies purgacionis Marie...* Et reliqua (Lc 2,22).

Lect. IX-XII. HOMELIA UENERABILIS BEDE PRESBITERI DE EADEM LECCIONE. Solempnitatem nobis hodiernae celebritatis quam quadragesimo dominice natiuitatis die... quanto magnus es, humilia te in omnibus.

Beda Venerabilis, *Hom. I*, 18; CCL 122, 128-129; PL 94, 79A-80A.

32.- f. 19v.-20: SERMO SANCTI AUGUSTINI EPISCOPI IN PURIFICACIONE SANCTE MARIE. *Lect. I- III.* Hodie nuns dies, fratres carissimi, magnum nobis constitut gaudium in quo Christus infans in templo est presentatus... nisi uidet Christum.

Centó augustinià, PL 95, 1461-1462A; AF I,48.

33.- f. 20: DIE TERCIO. *Lect. I-III.* Intelligite, fratres, quantum desiderium habebant antiqui sancti uidere Christum... et non audierunt.

Centó augustinià, PL 95, 1462A-B; AF I,48.

34.- f. 20-20v.: DIE III. *Lect. I-III.* Multum senex iste fuit ad audiendum senex et ad uidendum maturus... piorum pabulum iumentorum.

Centó augustinià, *Hom. 7*; PL 95, 1462B-D; AF I,48.

35.- f. 20v.-21: ITEM DIE Vº. *Lect. I-II.* Accepit ergo Simeon in brachia sua et dixit... Zachariam considerate. In manus suas Simeon infirmitatem accepit, set maiestatem intus agnouit. Nemo contemnat natum... saluos facere, Ihesus Christus dominus noster.

Centó augustinià; PL 95, 1462D+1463A-B, amb variants.

Lect. III. O omnipotencia nascentis, o magnificencia de celo ad terram descendenteris... uiderunt oculi mei salutare tuum.

Pseudo Augustinus, *sermo ap. 128*, segons la recensió editada per R. Étaix,

«Sermon inédit de saint Augustin sur la Circoncision dans un ancien manuscrit de Saragosse», a: *Revue des Études Augustiniennes*, 26 (1980), p. 83: 3, lin. 1-6.

36.- f. 21: ITEM DIE VI^a. *Lect. I-III.* Differebatur exire de seculo, ut uideret natum per quem conditum est seculum... Impletum est desiderium senis in mundi senectute.

Pseudo Augustinus, *sermo* ap. 128, segons la recensió editada per R. Étaix, «Sermon inédit de saint Augustin», p. 83: 3, lin. 1-6, amb algunes variants.

37.- f. 21v.-22: PASSIO SANCTE AGATHE MARTIRIS, QUE JUSSA EST IN PROUINCIA SICILIE, IN URBE CATENENSUM, SUB DECIO IMPERATORE DIE NONARUM FEBROARII. *Lect. I-IV.* Quincianus consularis Sicilie prouincie, audiens sanctam oppinionem uirginis deodicate Agathes... ut animum eius flecteremus.

Mombritius, *Sanctuarium*, I, 37:23-49 amb l'*explicit* adaptat; BHL 133.

38.- f. 22-23: ITEM IN OCTABIS BEATE MARIE. *Lect. V-VIII.* Si igitur, fratres karissimi, sancta et magna sinodo de ipsa que est ex deo Patre natura... idcirco dicitur natus esse carnale.

39.- f. 22v.-23: Leccio sancti euangelii secundum Matheum. *In illo tempore. Dixit dominus Ihesus discipulis suis parabolam hanc. Simile est regnum celorum decem uirginibus...* Et reliqua (Mt 25,1).

Lect. IX-XII. HOMELIA BEATI GREGORII PAPE. Sepe uos, fratres karissimi, amo-neo praua fugere mundi huius sacramenta deuitare... restat ut predicacio contempnatur.

Gregorius Magnus, *Hom.* 12; CCL 142,80-82 en forma β; PL 76, 1118-1119A.

40.- f. 23-23v.: IV° IDUS FEBROARII. NATALIS SANCTE SCOLASTICE UIRGINIS. *Lect. I-IV.* Soror namque beati Benedicti, Scolastica nomine,... inundacio illa secuta est.

Gregorius Magnus, *Dialogorum libri*, II; PL 66, 194A-C; BHL 7514.

41.- f. 23v.-24: INCIPIT UITA SANCTI BENEDICTI ANIANENSIS ABBATIS. *Lect. I-IV.* Igitur uir uenerabilis nomine et merito Benedictus abba,... in ciuitate su-toris exerceret artem, et sua pauperibus erogaret.

Smaragdus, *Vita Benedicti Anianensis abbas*; PL 103, 355-356C; BHL 1096.

42.- f. 24-24v.: PASSIO SANCTE EULALIE UIRGINIS QUE PASSA EST IN CIUITATE BARCHINONA. *Lect. I-IV.* In diebus illis, Eulalia barchinonensem ciuis et incola, sub Daciano nobilis genere... totum iter pedibus delicata puella infatigabilis consistit.

Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II,233:2-234:11; BHL 2693.

43.- f. 24v.-25: NATALIS SANCTORUM VICTOR, FELICULE, ET ZENONIS, QUI PASSI SUNT CHRISTI KALENDAS MARCII. *Lect. I-IV.* Preciosa est, dilectissimi in

conspectu domini mors sanctorum eius, quia confitentes Christum diuersa perpessi sunt tormenta. Alii gladio percussi, alii ignibus concremati, alii feris subiecti, alii nec sepulcris permitti. Dura omnia, sua omnia, orrenda omnia, set in conspectu omnium, preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. In conspectu eius qui uenit judicare et nescit errare. Attendentes enim stulti et infideles presentem felicitatem, contempni a sapientibus et fidelibus miseros putauerunt, qui pro Christi nomine moriebantur. Occulos enim fidei non habebant, et ideo martyres irridebant.

Nos ergo, dilectissimi, qui, illuminante domino, fideles sumus, laudemus et honoremus sanctos martyres eorumque nos meritis et oracionibus comendemus. Quid enim laudabilius Christi martiribus?. Quid gloriosius dei testibus?. Quid ista humilitate sublimius?. Quid isto honore preclarus?. Non regnum purpuras concupierunt. Non consulum falces optauerunt. Quin himmo?. Subiacuerunt potestatibus presencium temporum ut ad illum peruenirent qui rex est omnium seculorum. His persecucio gloriosa fuit, his carcer oraculum.

O quam christianis nouum et salutiferum hoc fit indultum perceptum. Mori, scilicet, ut uiuas, interire ne pereas. De his, enim, sapientissimus Salomon ait: Et si coram hominibus tormenta passi sunt, spes illorum immortalitate plena est. Et iterum: In paucis uexati, in multis autem bene disponentur. Hanc mortem, dilectissimi, expetere, semper uiuere uelle est.

44.- f. 25: (*addició al peu del full*) PASSIO SANCTI VALENTINI PRESBITERI. Lect. V-VII) Temporibus Claudii uenit Valentinus presbiter Romam fulgens multis et claris miraculis... tempus vite sue inter munditiis semper et delectacionibus et contumeliis [...].

BHL 8467?

45.- f. 25v.-26v.: SERMO SANCTI AUGUSTINI. *Lect. I-VIII.* Nathalis prime cathedre sancti Petri hodie est quod pia deuocione sancta celebrat ecclesia... tamquam ea que sunt incomparabili uirtute destrueretur, ut qui gloriatur non in semetipso set in domino glorietur.

Homiliarium Toletanum; ed. Grégoire, 12; PLS 2, 1337-1339; amb *incipit* propi.

46.- f. 26v.-27: Secundum Matheum. *In illo tempore. Venit dominus Ihesus in partes Cesaree Philippi...* Et reliqua (Mt, 8,27).

Lect. IX-XII. Conditor atque plasmator omnium, non amitens inuisibilita set assumens uisibilia,... Luchas euangelista faciens ait: Anno quinto decimo imperii Tiberii cesaris procurante Poncio Pilato preside.

Homiliari Liverani francocatalà, 53; ed. F. X. Altés i Aguiló, «La «Pars Aestiva» de l'homiliari de l'ofici catalano narbonès. Inventari i difusió. Reconstitució de la seva recensió de l'homiliari carolingi de Liverani», a: *Miscel·lània Litúrgica Catalana VII*, Barcelona, 1996, p. 133.

47.- f. 27-28: VI KALENDAS MARCI. NATALIS SANCTI MATHIE APOSTOLI. *Lect. I-V.* De beato Mathia apostolo, dilectissimi, parua nobis antiquitas monumenta reliquit... felix migravit ad dominum, qui vivit et regnat per omnia secula.

BHL 5718.

47b.- f. 28: *Lect. VI.* Mathias apostolus, dilectissimi, cuius Hodie festum colimus, unus fuit de septuaginta Christi discipulis... precepta decalogi transit.

Lect. VII-VIII: Unde quia nulla nostra iusticia per se innocens est... et mortis eterne, sceleris et nominis sui memoria possedit.

Beda Venerabilis, *Expositio Actuum Apostolorum*, I; CCL 121, p. 11:174-190.

48.- f. 28-29: Leccio sancti euangelii secundum Yohannem. *In illo tempore. Dixit Ihesus discipulis suis. Hoc est preceptum meum...* Et reliqua (Jo 15,12).

Lect. IX-XII. Cum cuncta sacra eloquia dominicis plena sint preceptis, quid est quod de dilectione... ut terrena tollat, set ut karitatem in nobis feriat.

Gregorius Magnus, *Hom. 27*; CCL 41,229-230; PL 76, 1204-1205C13.

49.- f. 29-30: DIE IV° IDUS MARCI. INCIPIT UITA VEL ACTUS BEATI GREGORII PAPE URBIS ROME. *Lect. I-VIII.* Gregorius, urbe Romula, a patre Gordiano editus, non solum spectabili senator prosapia... ut crebris interceptus, angustiis per singula pene orarum momenta, ad exitum propinquaret.

BHL 3639.

50.- f. 30-30v.: <Secundum> Matheum. *In illo tempore dixit dominus Ihesus discipulis suis. Vigilate ergo quia nescitis...* Et reliqua (Mt 25,13).

Lect. IX-XII. Perspicue hostendit quare dixit, de die autem hora illo et hora nemo scit, neque angeli in celo, neque filius nisi pater... Nimirum illa est, quam ipse dominus manu inimici redemit, et suo domino mancipauit.

Comentari sobre l'evangeli de sant Mateu. Algunes frases semblen espigolades del comentari de Rabanus Maurus, *In Matheum*, VII (PL 107, 1080C-1081C); d'altres, però, semblen pròpies. Aquest mateix text es troba en el fragment de leccionari, Barcelona, Arxiu de la Corona d'Aragó, *Manuscrits, Fragments de còdexs*, núm. 404 (segona meitat del següent XII).

51.- f. 30v.-31v.: INCIPIT UITA UEL ACTUS SANCTI PATRIS NOSTRI BENEDICTI. *Lect. I-VIII.* Fuit uir uite uenerabilis, gracia Benedictus et nomine,... et quem sibi ad manducandum surripere poterat, diebus certis benedicto panem ferebat.

Gregorius Magnus, *Dialogi*, II; PL 66, 126-130A; BHL 1102.

52.- f. 31v.-32: Leccio sancti euangelii secundum Lucham. *In illo tempore. Dixit dominus Yhesus discipulos suis. Nemo accendit lucernam... Et reliqua (Lc 11,33).*

Lect. IX-XII. De seipso dominus hec loquitur, hostendens etsi supradixerit, nullum generacioni nequam, nisi signum Jone dandum,... quamuis rectum esse uideatur.

Beda Venerabilis, *In Lucam*, IV; CCL 120, 239; PL 92,481D-482B; PD II,107.

53.- f. 32v.-33v.: VIII° KALENDAS APRILIS. ANNUNCIACIO SANCTE MARIE. *Lect. I-VIII.* Celebritas hodierni diei nos ammonet, dilectissimi, ut in laudem Marie uirginis memorari debeamus... et semper erit clausa, quoniam dominus deus israel egressus est per eam.

Pseudo Ildephonsus, *Sermo 7*; PL 96, 267-269B; AF, I, 64.

54.- f. 33v.-34: Leccio secundum Lucham. *In illo tempore. Missus est angelus Gabriel... Et reliqua (Lc 1,26).*

Lect. VIII-XII. OMELIA UENERABILIS BEDE PRESBITERI, DE EADEM LECCIONE. Exordium nostre redempcionis, fratres karissimi, hodierna nobis leccio sancti euangelii comendat, que angelum de celis a deo missum narrat ad uirginem,... si uirum non habens filium procrearet.

Beda Venerabilis, *Hom. I, 3*; CCL 122, 14-15; PL 94, 9A-10B.

55.- f. 34-34v.: INCIPIT UITA UEL ACTUS SANCTI AMBROSI EPISCOPI MEDIOLANENSIS ECCLESIE ET CONFESSORIS CHRISTI. *Lect. I-III.* Igitur posito in administracione prefecture Galliarum, patre eius Ambrosio, natus Ambrosius est... et mentes hominum de terrenis ad celum erigerent.

Vita Ambrosii; PL 14, 30A4-B8; BHL 377.

56.- f. 34v.: 「(...) Requie in fine in sancto Ambrosio.」 (= n. 3-4)

57.- f. 34v.-35: PASSIO SANCTORUM MARTIRUM TIBURCII, VALERIANI, ET MAXIMI, QUI PASSI SUNT ROME SUB DACIANO PRESIDE, XVIII° KALENDAS MAY. *Lect. I-III.* In diebus illis, Turgius Almachius urbis Rome prefectus, sanctos dei fortiter laniabat... Tiburcius dixit: Vita que futura est iustis, et pena que debetur iniustis.

Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II, p. 33: 26-27.

58.- f. 35-35v.: VIII° KALENDAS MAY. PASSIO SANCTI GEORGII MARTIRIS. *Lect. I-III.* Postquam dominus et saluator noster sua sancta presencia et glorioса incarnacione, mundum uisitare dignatus est,... ac sacris numinibus complacuisset in toto orbe terrarum romanum imperium pecculiariter habere cultorem.

Bibliotheca Cassinensis: Florilegium Cassinensis, vol. 3, Cassino, 1877, p. 341.

59.- f. 35v.-36v.: VIII° KALENDAS MAY. PASSIO SANCTI MARCHI EUANGELISTE, QUI PASSUS EST IN ALEXANDRIA CIUITATE. *Lect. I-VIII.* Post gloriosam domini nostri Ihesu Christi in celum ascensionem ad Patrem, consumata uidelicet omnis que de illo in lege Moysi... katedra politis compicta tabulis, in qua quidem sedisse illum dum euangelicam paginam enarasset priscorum non reticuit memoria relatorum.

AA.SS, Apr-III, p. 349; BHL 5281.

60.- f. 36v.-37: Secundum Yohannem. *In illo tempore. Dixit dominus Ihesus discipulis suis. Ego sum uitis uera...* Et reliqua (Jo 15,1).

Lect. IX-XII. Iste locus euangelicus, fratres, ubi se dicit dominus uitem, et discipulos suos palmites?... Et uero uerbum caro factum est quod non erat?. Non amisit quod erat.

Augustinus Hipponensis, *Tract. in Iohannem*, 80; CCL 36, 527-528; PL 35, 1839.

61.- f. 37-37v.: III° KALENDAS MAY. *Lect. I-IV.* Apud Rauennam, natalis sancti Vitalis martiris, patris sanctorum Geruasii et Protasii. Qui militans cum Paulino iudice... ad mediolanensem urbem perducerent. Que infra biduum migrauit ad dominum.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 28-iv; ed. Dubois-Renaud, p. 135-136; PL 123, 252B-253A.

62.- f. 37v.-39: DIE KALENDIS MAII. PASSIO SANCTI PHILIPPI APOSTOLI. *Lect. I-VIII.* Philippus a Bethsayda ciuitate ortus, galliis apostoli, predicat Christum barbarasque gentes uicinasque tenebris... quis iustus es, et personam ullius non accipis. Tu ergo suade populo de Ihesu, ne ciret, quia omnes tibi obediemus.

Girona, Arxiu Capitular, ms. 8.

63.- f. 39-39v.: Secundum Yohannem. *In illo tempore. Dixit dominus Ihesus discipulis suis. Non turbetur cor uestrum...* Et reliqua (Jo 14,1).

Lect. IX-XII. Erigenda nobis est fratres, ad deum maior intencio, ut uerba sancti euangeli que modo in nostris auribus sonuerint,... discernens qui minus et qui plus laborabunt.

Augustinus Hipponensis, *Tract. in Iohannem*, 67; CCL 36, 495-496; PL 35, 1812.

64.- f. 39v.-40: QUINTO NONAS MAY. INUENCIO SANCTE CRUCIS. *Lect. I-IV.* Anno autem ducentessimo trigesimo tertio post passione domini, regnante uenerabili dei cultore magno uiro Constantino... Veniens autem rex Constantinus in suam ciuitatem conuocat omnes [...].

BHL 4169.

(Ací manquen dos quaderns).....

65.- f. 40: <SANCTI LEONIS> [...] sinodus que in regia urge celebrata est, ubi dampnati sunt Cirus, Segius, Honorius, Purus, Paulus... nonnullam consuetudinem pro usu palii in diuersis officiis persoluere debeat.

Beda Venerabilis, *Martyrologium*; PL 94,965-966.

66.- f. 40: ITEM IN OCTABIS <APOSTOLORUM>, INFRA DIE QUARTO. *Lect. I-III.* Natalem hodie iuuante domino apostolorum celebрамus quorum memoriam uniuersus mundus amplectitur,... In seculo exercitium tribulationis est, in morte assumpcio maiestatis.

Pseudo Augustinus, *Sermo*; PLS 2, 1009-1110.

67.- f. 40-40v.: ITEM DIE vº. *Lect. I-IV.* Ecce per omnes transit sonus eorum, ubique laus utriusque colligitur... Ille alta petit ut profundius cadat, tu terre capud aplicas, ut celum possideas interemptus. Prestante domino nostro...

Pseudo Augustinus, *Sermo*; PLS 2,1110.

68. f. 40v.-41v.: TRANSLACIO CORPORIS BEATI MARTINI TURONIEE CIUITATIS EPISCOPI, QUOD EST IIIº NONAS JULII. *Lect. I-IV.* Opere precium est enim illud inserere lectioni, qualiter sanctum eius corpusculum... iactans pallium quo utebatur, posuit manum ad sarcophagum cum reliquis sacerdotibus, octo crucibus paratis et cereis.

Gregorius Turonensis, *De miraculis sancti Martini*; PL 71, 919-920B; BHL 5623.

69.- f. 41v.-42: DIE VIIº INFRA OCTABA . *Lect. I-IV.* Filioli mei audite nos et liberae uos. Currite pro uobis ut prestetis et uobis... Ego sum Ihesus nazarenus quem tu persequeris. Caput de celo pro membro clamat.

Pseudo Augustinus, *Sermo in natali apostolorum Petri et Pauli*; PL 39, 2124; 1-2; PLS 2,1323-1324.

70.- f. 42-42v.: [DIE VIIIº]. *Lect. I-III.* Inquietatur corpus, et de celo intonat Christus. Saule inquit Saule quid me persequeris?... eciam ipse accessit ad numerum confessorum.

Pseudo Augustinus, *Sermo in natali apostolorum Petri et Pauli*; PL 39, 2124:2-3: PLS 2, 1324-1325.

71.- f. 42v.-43: SEXTO IDUS IULII. *Lect. I-III.* Rome, septem fratrum filiorum sancte Felicitatis. Idest Yanuarii, Felicis, Philippi, Siluiani, Alexandri, Vitalis, Marcialis sub prefecto urbis Publio tempore Antonini principis... pie deuocionis oferimus.

Ado Viennensis, *Martyrologium*,10-vii+23-ix; ed. Dubois-Renaud, p. 220+390; PL 123, 300C+399A.

Lect. IV. Eodem die in Africa, natalis sanctorum Ianuarii, Marini, Naboris et Felicis, decollatorum, quorum corpora Mediolanum translata sunt.

Item Rome, miliario decimo, sancte Rufine et Secunde sororum... a fide christianitatis recesserant.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 10-vii²⁻³; ed. Dubois-Renaud, p. 221; PL 123, 300C+D.

72.- f. 43-44: INCIPIT DE ADVENTU CORPORIS SANCTI CONFESSORIS CHRISTI BENEDICTI. *Lect. I- VIII.* Cum diu gens langobardorum infidelitatis sue tenebris carere noluisset,... sanctus ac Deo dilectus Benedictus, agonis sui cursum in beneuentana prouincia consumauerit.

Adrevaldus Floriacensis, *Historia translationis S. Benedicti*; PL 124, 901A-902C.

73.- f. 44-44v.: Secundum Lucham. *In illo tempore. Dixit dominus Ihesus discipulis suis. Nemo accendit lucernam...* Et reliqua (Mt 5,15).

Lect. IX-XII. Ad hanc itaque lucernam quasi in caliginoso uite huius stadio micantem frequenter subinde respiciunt,... de eiusdem indulgentissimi patroni misericordia presumimus.

Odo Cluniacensis, *Sermo 3*; PL 133, 725A-D.

74.- f. 44v.-45: IN OCTABIS. SECUNDO DIE. *Lect. I-IV.* Fuit namque Aigulfus uenerabilis uir, et Deo omnimodo placere gestiens... certans ocios perficere quod sibi inuictum fuerat mandatum.

Adrevaldus Floriacensis, *Historia translationis S. Benedicti*; PL 124, 902C-903C.

75.- f. 45-46: III° IDUS JULII. <SANCTE MARGARITE>. *Lect. I-IV.* In diebus illis, transiebat Olimbrius prefectus de Asia in Antiochia ciuitate, ueniebat autem persecuti christianos,... dominum nostrum Ihesum Christum, qui meam uirginitatem usque in presentem diem illesam atque inuolata custodiuuit.

Mombritius, *Sanctuarium*, II, 190:40-191:10.

76.- f. 46-46v.: DIE ALIQUO. *Lect. I-IV.* Tandem itaque peruenit ad locum castri quod uocatur Cassinum, ibidem paulisper itineri finem imponebis,... Tantum est ut promissionis tue memor, dicta factis recompenses.

Adrevaldus Floriacensis, *Historia translationis S. Benedicti*; PL 124, 903C-904B.

77.- f. 46v.-47: ALIQUO DIE. *Lect. I-III.* Ad hec ille. Cum, inquit, lucifuge noctis tempora, conticinique metas propinquare prospexeris,... querentes et ipsi nam quesita diu benedictione frustrati.

Adrevaldus Floriacensis, *Historia translationis S. Benedicti*; PL 124, 904B-905A.

78.- f. 47-47v.: DIE VIII^a. *Lect. I-III.* Dixitque primum sibimet mutuo patet facere sui itineris causam,... Persecutoribus uero eorum omnem facultatem inueniendi auferret.

Adrevaldus Floriacensis, *Historia translationis S. Benedicti*; PL 124, 905A-C.

79.- f. 47v.-48: PASSIO BEATISSIMARUM MARTIRUM CHRISTI IUSTE ET RUFINE. *Lect. I-III.* Magna est et laudabilis plurimum constancia uirtutis, que passionis tolerancia coronatur... sed totum illud iter peractum ut puluerem conculcabant.

Fàbrega, *Pasionario Hispànico*, II,296:-298:7; BHL 4566.

80.- f. 48-48v.: ITEM DE BEATO BENEDICTO. *Lect. I-III.* Tandem igitur quamque laboriose, salubriter tamen tanto confecto itinere in prediolum quoddam diuerterunt... distante, noua uilla cognomine.

Adrevaldus Floriacensis, *Historia translationis S. Benedicti*; PL 124, 905B-906B.

81.- f. 48v.: [Inferius ?? sancti [Benedi]cti lecciones tanquam [in] breviaario [anti]cho in eiusdem [Ben]edicti locho [que] dicitur a vil[...] ignomina, [t]ali signo].

82.- f. 48v.-49: ITEM SANCTE PRAXEDIS. *Lect. I-III.* Duodecimo kalendis augusti, Rome Praxedis uirginis. Hec cum sorore sua beata Potenciana uel Pudenciana... iuxta sororem suam atque sanctum patrem Pudentem posita.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 21-vii; ed. Dubois-Renaud, p. 229; PL 123, 304D-305B.

83.- f. 49-50v.: IXº KALENDAS AUGUSTI FESTIVITAS SANCTE MARIE MAGDALENE. *Lect. I-VIII.* Licet plerisque relacionis series, prolixioris uitae matherie stilo mandata,... Transiit autem beatus Maximinus VIIº idus junii a domino feliciter coronatus, cui est honor et gloria in secula seculorum amen.

Mombritius, *Sanctuarium*, II, 186:31-187:5+?;BHL 5443.

84.- f. 50v.-51: Secundum Yohannem. *In illo tempore. Maria stabat ad monumentum...* Et reliqua (Jo 20,11).

Lect. IX-XII. HOMELIA BEATI GREGORII PAPE. Maria Magdalene, que fuerat in ciuitate pecatrix, amando ueritatem lauit criminis maculas... et crescencia caperent quod inuenisset.

Gregorius Magnus, *Hom.* 25; CCL 141,205-206; PL 76, 1189-1190A2.

85.- f. 51-51v.: Xº KALENDAS AUGUSTI. *Lect. I-III.* Apud Rauennam, natalis sancti Apollinaris episcopi. Hic Rome ordinatus a beato Petro apostolo, Rauenam directus est... ubi quingenti homines Christo crediderunt.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 25-vii; ed. Dubois-Renaud, p. 231; PL 123, 305D-306B.

86.- f. 51v.-52: NONO KALENDIS AUGUSTI. *Lect. I-III.* Apud Italiam, in Tiro, que est circa lacum Mulsinum, natalis sancte Christine uirginis. Que in

Christum credens deos Vrbani patris sui,... Et cum diucius torqueretur expirauit.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 24-vii; ed. Dubois-Renaud, p. 233; PL 123, 307D-308B.

87.- f. 52-52v.: PASSIO SANCTI YACOBI APOSTOLI, QUE EST VIII° KALENDAS AUGUSTI. *Lect. I-IV.* Iacobus frater beati Yohannis apostoli et euangeliste omnem Iudeam et Samariam uisitabat... quia antequam ueniat tempus incendii flammis exurimur.

Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II,111:2-112:5; Mombrutius, *Sanctuarium*, II, 37:18-46.

88.- f. 52v.-53v.: EODEM DIE. PASSIO SANCTI CUCUPHATIS MARTIRIS CHRISTI, QUI PASSUS EST SUB MAXIMIANO IMPERATORE. *Lect. V-VIII.* Magnum et uenerabilem ualdeque perspicuum, ingensque miraculum cunctis apparuit... Tunc omnis populus laudem dedit omnipotenti domino, quia ipse est deus in secula seculorum.

Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II,309:2-311:4; BHL 1999.

89.- f. 53v.-54: <Secundum> Matheum. *In illo tempore. Accessit ad dominum Ihesum mater filiorum Zebedei...* Et reliqua (Mt 20,20).

Lect. IX-XII. Dominus conditor ac redemptor noster uulnera superbie nostre desiderat sanare. Et ipse cum in forma dei esset... ad dexteram sumi regis ac judicis legantur esse uenturi.

Beda Venerabilis, II,21; CCL 122, 335-337; PL 94, 228D-229C+ 230B.

90.- f. 54: 「De [san]cta [...] legimus novo in [...]」.

91.- f. 54-54v.: VI° KALENDAS AUGUSTI. *Lect. I-III.* In diebus illis, erat qui-dam puer nomine Felix in ciuitate Nola, provincia Campanie, annorum XV^{cim},... Modo scimus, si deus pueri istius eripiet eum de manu istorum rabidorum.

Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II,315:2-3.

92.- f. 54v.-55v.: PASSIO SANCTORUM MARTIRUM NAZARII ET CELSI, QUI PASSI SUNT MEDIOLANENSI URBE SUB NERONE PROCONSULE, DIE V KALENDAS AUGUSTI. *Lect. I-VIII.* Sanctus Nazarius secundum seculi dignitatem clarissimus natalibus Rome ortus... accensus ira nero dixit. Remoueatur hic nefarius ne aures nostre diucius exasperentur.

BHL 6042; *Analecta Bollandiana*, 2 (1883), p. 302:1-304:4, excerpta.

93.- f. 55v.-56: <Secundum> Lucham. *In illo tempore. Dicebat dominus Ihesus discipulis suis. Cum audieritis prelia et sediciones...* Et reliqua (Lc 21,9).

Lect. IX-XII. HOMELIA BEATI GREGORII PAPE. Dominus ac redemptor

noster perituri mundi, preurencia mala denunciat,... alia ab elemen-
tis, alia ab hominibus paciamur.

Gregorius Magnus, *Hom. 35*; CCL 141,320-321; PL 76, 1259B-1260A.

94.- f. 56-56v.: III° KALENDAS AUGUSTI. *Lect. I-II*. Rome, uia Aurelia, beati Felicis episcopi, sub Constancio filio Constantini. Idem Constantinus augustus consilium hereticorum,... diebus duobus.

Lect. III-IV. Eodem die sanctorum martirum Simplicii, Faustini et Beatrixis, temporibus Diocleciani et Maximiani,... possessiunculam eius. Ado Viennensis, *Martyrologium*, 28-vii¹⁻²; ed. Dubois-Renaud, p. 237-238; PL 123, 309D-310A-B.

95.- f. 56v-57: III° KALENDAS AUGUSTI. *Lect. I-III*. Rome, Abdon et Senem subregulorum, sub Decio imperatore, quos Decius in Cordula ciuitate persarum sibi presentari jussit,... dimissi sunt eis leones duo et ursi III^{or}.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 30-vii; ed. Dubois-Renaud, p. 239; PL 123, 310C-311A.

96.- f. 57-57v.: INCIPIT UITA SANCTI GERMANI AUTISODERENSIS ECCLESIE AN-
TISTITIS ET CONFESSORIS. *Lect. I-III*. Igitur Germanus autisiodorensis opidi, indigena fuit. Parentibus splendidissimus procreatus,... queue supli-
cia corporis sui persecutor indueri.

Mombritius, *Sanctuarium*, I, 572:51-753:17; BHL 5453.

97.- f. 57v.-58: 「SANCTI PETRI」 <AD UINCULA>. SERMO SANCTI AUGUSTINI.
Lect. I-IV. Quemadmodum sanctus Petrus missus in carcere sit ligatus de duabus catenis et traditus quatuor quaternionibus militum... si lum-
bos corporis nostri pudicie cingulo circundamus, dicente apostolo: Sint lumbi uestri precincti in castitate.

Chromatius Aquileiensis, *Sermo 29*; CCL 9A,133-134, lin. 3-39.

98.- f. 58-58v.: SANCTI FELICIS MARTIRIS CHRISTI QUI PASSUS EST IN CIUTATE
GERUNDA, KALENDIS AUGUSTI. *Lect. V-VIII*. In diebus illis, sub Diocleciano et Maximiano imperatoribus, quo tempore in christianos sua persecu-
cionis crudelitas crassabatur,... iugiter pauperibus erogabit.

Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II, 320:2-313:4; BHL 2864.

99.- f. 59: Evangelium. Require retro in alia festivitate Sancti Petri a xxx-
vi. *Venit dominus Ihesus*. (= n. 46).

100.- f. 59-59v.: IN SANCTI STEPHANI PAPE. *Lect. I-III*. Quarto nonas augus-
ti. Rome, in cimenterio Calixti natalis sancti Stephani pape et martiris, sub Valeriano et Gallieno imperatoribus,... pereant cum diabolo in inte-
ritum sempiternum.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 2-VIII; ed. Dubois-Renaud, p. 243-244; PL 123, 313D-314C.

101.- f. 59v.-60: TERCIO NONAS AUGUSTI INUENCIO SANCTI STEPHANI PROTOMARTIRIS CHRISTI. *Lect. I-III.* Iherosolimis, inuenio corporis beatissimi Stephani protomartiris et sanctorum Gamalielis, Nichodemi et Abidon, sicut reuelatum est... et more solito sollemdi funere sepelire. Quod et factum est.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 3-VIII; ed. Dubois-Renaud, p. 245-246; PL 123, 315C-316A.

102.- f. 60-60v.: SERMO SANCTI EFFREM MONACHI IN TRANFIGURATIONE DOMINI. *Lect. I-IV.* De regionibus messis gaudium, de uinea fructus suauitatis. De scriptura autem doctrina uiuificans... ante mortem, et potentiam suam ante passionem, et gloriam suam ante iniuriam suam, et honorem suum ante imperium suum.

Sermó apòcrif. *Bibliotheca Cassinensis: Florilegium Cassinensis*, vol. 3, Cassino, 1877, p. 28.

103.- f. 60v.: SERMO IN HONORE SANCTI VRBICII MARTIRIS. *Lect. V-VI.* Quamquam itaque, dilectissimi, omnibus temporum decursibus ecclesiam Christi a diuina seruitute nunquam uacare oporteat, immo insistendum ut quod fide catolica precepit, operum exhibicione fideliter exercere possit, precipue tamen in sanctorum martirum festiuitatibus laudes domini personare, excubiisque sollempnibus deuotissime insistere debet. Cum enim sollempnitates martirum celebamus non quidem illis aliquid lucrum mercedis impendimus, sed nostre saluti salutaria remedia adhibemus. Quoniam quidquid pie, quidquid deuote, quidquid religiose in eorum obsequiis impendimus, diuine profecto dispensacionis, acceptabile munus offerimus. Quoniam ueritas dicit: Qui recipit iustum in nomine iusti, mercedem iusti accipiet.

104.- f. 61: [In IIº nocturno]. INCIPIT PASSIO BEATISSIMORUM IUSTI ET PASTORIS, QUI PASSI SUNT SUB DACIANO PRESIDE, VIIIº IDUS AUGUSTI. In diebus illis, dum crudelissimus Dacianus instinctu serpentis et consilio prouocatus... ad confessionem Christi nominis animos preparassent.

Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II, 328:2-3; BHL 4595.

105.- f. 61-61v.: [In IIIº nocturno]. Secundum Matheum. *In illo tempore. Assumpsit dominus Ihesus Petrum et Yacobum et Yohannem...* Et reliqua (Mt 16,27).

Lect. IX-XII. OMELIA BEDE PRESBITERI. Quia dominus ac redemptor noster electos suos per huius uite labores, ad illam, que laborem nescit uitam... qui non mentitur deus ante tempora secularia. Tempora quippe secularia sex etatibus constant.

Beda Venerabilis, *Homil. I*, 24; CCL 122, 170-172; PL 94, 96B-C, 97C-D.

106.- f. 62: SEPTIMO IDUS AUGUSTI. *Lect. I-III.* Apud Tusciam, ciuitatem Arescio, natalis sancti Donatis episcopi et martiris, qui nutritus a sancto Pigmenio presbitero,... expulsus demon puerorum sanum reliquid.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 7-viii; ed. Dubois-Renaud, p. 255; PL 123, 320B-C.

107.- f. 62-62v.: IN SANCTI CIRIACI. *Lect. I-II.* Rome natalis sancti Ciriaci, qui post longa carceris maceracione, quam sub Maximino pertulit,... Smaragdo et aliis xxⁱⁱ, xviii^o kalendas aprilis.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 16-iii; ed. Dubois-Renaud, p. 106-107; PL 123, 239B-D.

Lect. III. Scriptum est in gestis Marcelli pape. Ipso tempore Maximinus, interfecit sororem suam Artemiam... corpora sanctorum cum aromatibus et linteaminibus.

Beda Venerabilis, *Martyrologium*; PL 94, 860C+Ado Viennensis, *Martyrologium*, 8-viii; ed. Dubois- Renaud, p. 256-257; PL 123, 321C-D.

108.- f. 62v.-64: ITEM SANCTI LAURENCII. *Lect. I-VIII.* Quarto idus augusti, natalis sancti Laurencii archidiaconi et martiris sub Decio. Cui beatus Sixtus omnes facultates ecclesie... quia triumpho de tesauris Christi et non sentencio tormenta tua.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 10-viii; ed. Dubois-Renaud, p. 258-161; PL 123, 322C-324A excerpta.

109.- f. 64: <Secundum> Yohannem. *In illo tempore. Dixit Ihesus discipulis suis. Amen amen dico vobis, nisi granum frumenti. Require in sancti Uincentii, xx (= núm. 24).*

110.- f. 64-64v.: TERCIO IDUS AUGUSTI. *Lect. I-III.* Rome inter duas lauros, natalis sancti Tiburci martiris filii Cromacii urbis prefecti,... somno de-ditus non interesset perugil in himnis dei.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 11-viii; ed. Dubois-Renaud, p. 265; PL 123, 325C-326B.

111.- f. 64v.-64bis: IN OCTABIS SANCTI LAURENCII. *Lect. I-IV.* Beatissimi Laurencii martiris cuius natalem hodie celebramus, passionem nosse uos credo... [Nescitis quia ueni ignem mittere in terram, et quid uolo ut] acc[endatur... mo]ritur [qui flamarum camino mergitur, uno impetu li-beratur].

Pseudo Augustinus, *sermo* 206; PL 57, 675-676C.

112.- f. 64bis-64bis v.: <IN SANCTI HIPPOLYTI>. [Lect. I-IV]. Ro[me, sancti Hippolyti martiris sub Decio imperatore Valeriano prefecto. Hunc] be[atum Hippolytum vicarium sanctus Laurentius cum apud eum esset in custodia] bab[tizavit... conspec]tu [nostro utere militia pristina quam semper habuisti].

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 13-viii; ed. Dubois-Renaud, p. 270-271; PL 123, 329-330B.

113.- f. 64bis v.-?: [...] SANCTE [...]ICHAM.

114.- f. 64ter: Quis [...]

115.- f. 64ter-65: Cog[itis me, o Paula et Estochium...].
Pseudo Hieronymus, *Epistolae*, 9; PL 30, 126B.

116.- f. 65: mors, quia mortem Christi suam fecit. Nunc autem circumdant eam flores rosarum... ideo sequitur post eam, purpuratorum exercitus et candidatorum grex.

Pseudo Hieronymus, *Epistolae*, 9; PL 30, 142C.

117.- f. 65-65v.: IN DIE VIIIº. *Lect. I-IV*. Sunt etenim prudentes uirgines, sunt et fatue, et ideo dilectissime,... interdum habuisse eam credimus quatinus piis pasceretur internus amor obtutibus.

Pseudo Hieronymus, *Epistolae*, 9; PL 30, 140C-141A.

118.- f. 65v.: EODEM DIE, AUGUSTUDUNO, NATALIS SANCTI SIMPHORIANI. *Lect VI-VIII*. Sub Aureliano imperatore, cum aduersus christianum nomen persecucionem dire procella detonaret,... diuine legis cultoribus, idest Benigno, Andochio et Tirso, christianum fieri peciit.

BHL 7967.

119.- f. 66: *Lect. VII-VII*. Rome, uia Ostiensi, in cimiterio eiusdem, natalis sancti Timotei. Qui ab Antiochia ueniens Romam, sub Melchiade papa... inter homicidas decollatus est.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 22-viii; ed. Dubois-Renaud, p. 280; PL 123, 334C-D; amb variants.

Lect. VIII. Cuius corpusculum sanctus Silvester, occulte medie noctis tempore raptum, ad domum suam attulit... quod discipulum habuerat adhereret.

120.- f. 66: Euangelium. *Intrauit ihesus*. Requie retro in festiuitate.

Es refereix a la festa de l'Assumpta, que manca per laceració del full corresponent.

121.- f. 66-67v.: PASSIO SANCTI BARTHOLOMEI APOSTOLI, CUIUS FESTIUITATIS CELEBRATUR VIIIº KALENDAS SEPTEMBRIS. *Lect. I-VIII*. Indias tres esse storiographi asserunt. Prima in India que ad Etiopiam initit... et ultra eam penitus non potuit uexare demon.

Mombrtius, *Sanctuarium*, I, 140:33-141:33; BHL 1002.

122.- f. 67v.-68: Secundum Lucham. *In illo tempore. Facta est contencio inter discipulos...* Et reliqua. (Lc 22,24).

Lect. IX-XII. Sicut bonis esse mos solet in scripturis, semper exempla patrum precedencium... sed ad exemplum regis eterni quasi iuniores eis quibus regendi presunt efficiantur ac ministri.

Beda Venerabilis, *In Lucam*; PL 92, 598B-D; CCL 120, p. 380, lin. 682-381 lin. 713.

123.- f. 68-68v.: VIIIº KALENDAS SEPTEMBRIS. *Lect. I-II.* Octauo kalendis septembbris. Rome, natalis sancti Genesii martiris, qui prius in urbe Nimide... iniquitatum mearum.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 25-VIII¹; ed. Dubois-Renaud, p. 283; PL 123, 335D-336B.

Lect. III. Ipso die, natalis sancti Genesii arelatensis, qui ante tribunal judicis... accepit. Item Rome, natalis sanctorum IIIIº^{or} martirum Eusebii, Ponciani, Peregrini atque Vincencii,... Hii primo facultates suas omnes, pauperibus disperserunt.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 25-VIII²⁻³; ed. Dubois-Renaud, p. 284; PL 123, 337A-B.

124.- f. 68v.-69: IN SANCTI RIFI. *Lect. I-III.* Memoriam iusti hodie celebramus, dei enim sunt laudes fratres karissimi et martiris eius... non prius sedens computat sumptus qui necessariis sunt, si habeat ad perficendum?.

Homiliarium Toletanum; ed. Grégoire, 55.

125.- f. 69-69v.: IN SANCTI AUGUSTINI EPISCOPI. *Lect. I-IV.* Quinto kalendas septembbris. Ipso die in Africa deposicio sancti Augustini episcopi. Ex prouincia ergo hic africana,... sub sanctis apostolis constitutam.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 28-VIII; ed. Dubois-Renaud, p. 290-291; PL 123, 340B-D.

126.- f. 69v.: [...] legimus [...] in caterno. [... Hom]o quidam [pereger]e. Require ii. (= núm. 2).

127.- f. 69v.-70. IN DECOLLACIONE SANCTI YOHANNIS. *Lect. I-IV.* Quarto kalendas octobris. Passio et decollacio uel pocius inuenio capitis eiusdem beatissimi Yohannis Babtiste... honore conditum est.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, Libellus; ed. Dubois-Renaud, núm. 51; PL 123, 200B-201A.

128.- f. 70-70v.: *Lect. V-VII.* Ipso die, Rome, in Auentino, in oppido Vindinense, ad arcum Faustini, beatissime et illustrissime Sauine martiris, que fuit uxor preclarissimi condam Valentini... dictauit sentenciam.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 29-VIII; ed. Dubois-Renaud, p. 292-293; PL 123, 341D-342B.

129.- f. 70v.-71: <Secundum> Marchum. *In illo tempore. Misit Herodes ac tenuit Yohannem...* Et reliqua (Mt, 14,3).

Lect. IX-XII. Vetus narrat istoria, Philippum maioris Herodis filium, qui dominus fugit Egiptum... diem nativitatis luxuriando celebrare. Rabanus Maurus, *Hom.* 157; PL 110, 444-445A.

130.- f. 71-72: IN SANCTORUM FELICIS ET AUDACI. *Lect. I-IV.* Tercio kalendas septembbris. Rome, uia Ostiensi, miliario secundo ab urbe,... cum beato felice decollatus est.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 30-viii; ed. Dubois-Renaud, p. 293-294; PL 123, 342C-343B.

131.- f. 72-72v.: KALENDAS SEPTEMBRIS. SANCTI YGIDI ABBATIS ET CONFESSORIS. *Lect. I-III* Sanctus Ygidius nacione grecus a preclaris parentibus originem duxit... eterna lucraretur.

AA.SS., Sep-I, 299; BHL 93.

132.- f. 72v.-74: IN NATIUITATE SANCTE MARIE. SERMO UENERABILIS AUBERTI PRESBITERI. *Lect. I-VIII.* Hodierne diei celebritas dilectissimi ammonet ut in laudem semper uirginis... propter quod omnia potest.

Pseudo Alcuinus, *Hom.*; PL 101, 1300-1302D.

133.- f. 74-75: Inicium euangelii domini nostri Ihesu Christi secundum Matheum. *Liber generacionis Ihesu Christi domini nostri, filii Dauid...* Et reliqua (Mt, 1,1).

Lect. IX-XII. Sanctus Mateus euangelista sic incipit euangelium: Liber generacionis... sic tanquam proprium nomen dominus noster Ihesus.

Centó. J. Lemarié, *Le bréviaire de Ripoll*, Montserrat, 1965, p. 199, lin. 5-38.

134.- f. 75-75v.: IN OCTABAS SANCTE MARIE. IN NOMINE DOMINI, INCIPIT LIBELLUS DE UIRGINITATE SANCTE ET GLORIOSE GENITRICIS DEI (*sic*) MARIE, EDITUS A BEATO YLDEFONSO TOLETANE SEDIS EPISCOPO. ANTITRIAPISTOS, IDEST CONTRA TRES INFIDELES, ORDINE SINONIMORUM CONSCRIPTUS. *Lect. I-III.* Domina mea, dominatrix mea, dominans mihi, mater domini mei, ancilla filii tui... factor omnium rerum hic.

Ildefonsus Toletanus, *De virginitate perpetua Sanctae Mariae*, I; ed. V. García Blanco, Madrid, 1937, 61- 63; PL 96, 58A-D.

135.- f. 75v.-76: DIE II^a. *Lect. I-III.* Ecce beata tu inter mulieres, integra inter puereras, domina inter ancillas,... grandi dedecore deo iniuriam facis.

Ildefonsus Toletanus, *De virginitate perpetua*, I; ed. García Blanco, p. 63-64; PL 96, 58D-59C.

136.- f. 76-76v. DIE III^a. *Lect. I-III.* Negas enim ualuisse incorruptam se-ruare, quam fateris absque corrupcione... innota maritali collegio.

Ildefonsus Toletanus, *De virginitate perpetua*, I; ed. García Blanco, p. 64-66; PL 96, 59C-60B.

137.- f. 76v.-77: DIE III^a. *Lect. I-III.* Et tunc certe, tunc non indubie, tunc uere, tunc ueraciter, sancta uirgo... et custos est porte egressionis huius.

Ildefonsus Toletanus, *De virginitate perpetua*, I-II; ed. García Blanco, p. 66-68; PL 96, 60B-61B.

138.- f. 77-77v.: DIE V^a. *Lect. I-III.* Nemo cum illo ingressus est, nemo re-gressus,... in hac mansione singularitas, ospicio tantum et ospiti.

Ildefonsus Toletanus, *De virginitate perpetua*, II; ed. García Blanco, p. 68-69; PL 96, 61B-62A.

139.- f. 77v.: IN SANCTORUM PROTI ET IACCINTI. *Lect. I-III.* Tercio idus sep-tembris. Rome, uia Salaria uetere, in cimiterio Basille, natalis sanctorum Proti et Iaccinti qui erant eunuchi beate Eugenie uirgine... breuiter supernotatum est VIII° kalendas januarii.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 11-IX; ed. Dubois-Renaud, p. 308-308; PL 123, 352B-C.

140.- f. 77v.-78v.: OCTAUODECIMO KALENDAS OCTOBRIS. EXALTACIO SANCTE CRUCIS. *Lect. I- IV.* Tempore illo postquam Constantino contra Maxen-cium tirannum properanti ad bellum... artificis menciebatur.

Rabanus Maurus, *Homeliae* I, 70; PL 110, 131-132C; Mombrutius, *Sanctuarium*, I, 379:37-380:6.

141.- f. 78v.: *Lect. V-VI.* Item eodem die. Rome, uia Apia, in cimiterio beati Calixti, natalis sancti Cornelii episcopi. Sub persecuzione Decii, cum presbiteris et diaconibus centum... uere Christus est dei filius.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 14-IX; ed. Dubois-Renaud, p. 311; PL 123, 353B-D.

142.- f. 78v.-79: *Lect. VII-VIII.* Apud Africam, beati Cipriani episcopi, Valeriano et Galieno imperatoribus, galerio maximo proconsule. Qui agen-tibus et laborantibus gentilibus,... secessit in ospicium Saturnini.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 14-IX; ed. Dubois-Renaud, p. 311-312; PL 123, 354A-C.

143.- f. 79-79v.: <Secundum> Yohannem. *In illo tempore. Dixit dominus Ihesus turbis iudeorum: Ego si exaltatus fuero a terra...* Et reliqua (Jo 12,32).

Lect. IX-XII. OMILIA DE EADEM LECCIONE. Que omnia vel a quibus ille eicitur foras? Non autem dixit omnes esset omnia... filium se esse ho-minis.

Augustinus Hipponensis, *In Iohannem*, 52; CCL 36,450-451; PL 35, 1773: 11-12.

144.- f. 79v.80: DIE VIII° VEL IN OCTABAS [SANCTE MARIE]. *Lect. I-IV*. Quando est adclamatum gloria in excelsis, isti humili deo et in terra pax hominibus,... integratatis parte reducorum.

Ildefonsus Toletanus, *De virginitate perpetua*, X; ed. García Blanco, p. 144:2-16; PL 96, 96C-D-97A.

145.- f. 80-80v.: DIE ALIO. *Lect. I-III*. Bene tecum, quia in pace tua homines recipis,... cuius mansio monumentum.

Ildefonsus Toletanus, *De virginitate perpetua*, X; ed. García Blanco, p. 144: 16-146:8; PL 96, 97A-C.

146.- f. 80v.-81: SEXTODECIMO KALENDAS OCTUBRIS. *Lect. I-III*. Natalis sancte Eufemie uirginis, que martirizata est sub Diocleciano imperatore, proconsule autem Prisco in ciuitate Calcidonia... mensis septembris.

Ipso die, Rome, natalis sanctorum Lucie et Geminiani, imperatore Diocleciano, iudicibus Abofrasio et Megasio. Manserat autem beata Lucia in uiduitate annos XXX^{ta} VI^{ex}. Tocius autem vite fuerunt LXX^a v^{que}.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 16-IX¹⁻²; ed. Dubois-Renaud, p. 316; PL 123, 358A-C.

147.- f. 81-82v.: DIE XI° KALENDAS OCTOBRIS. INCIPIT PASSIO SANCTI MATHEI APOSTOLI, QUI PASSUS EST IN INDIA CIUITATE. *Lect. I-VIII*. Quoniam deo cura est de hominibus et plus animarum curam gerit quam corporum,... sicut feirum inflamatur ab igne.

Mombrutius, *Sanctuarium*, II, 257: 35-258:30; BHL 5690.

148.- f. 82v.-83: Secundum Matheum. *In illo tempore. Vidit dominus Ihesus hominem sedentem in theloneo...* Et reliqua (Mt 9,9).

Lect. IX-XII. Legimus apostolo dicente, quia omnes peccauerunt et genti gloria dei, iustificati gratis... angelico nomine dignus extiterat.

Beda Venerabilis, *Hom. I*, 21; CCL 122, 148-149; PL 94, 249A-451B.

149.- f. 83-83v.: DECIMO KALENDAS OCTOBRIS. *Lect. I-III*. In Galliis, ciuitate Seduno, loco Agauno, natalis sanctorum martirum tebeorum Mauricii... Redintegratisque mandatis edicit ut reliqui in persecuzione christianorum cogantur.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 22-IX; ed. Dubois-Renaud, p. 322; PL 120, 361D-362B.

150.- f. 83v.: [...] sancta Tecla [in] caterno novo].

151.- f. 83v.-84: vº KALENDAS OCTOBRIS. *Lect. I-III.* Apud Egeam ciuitatem, natalis sanctorum martirum Cosme et Damiani, persecuzione Diocleciani,... orantibus sanctis, ignis uirtutem suam amisit.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 27-IX; ed. Dubois-Renaud, p. 320-330; PL 123, 367A-C.

152.- f. 84-84v.: IN DEDICACIONE ECCLESIE. *Lect. I-IV.* Ego Yohannes uidi tronum magnum candidum,... pars illorum erit in stagno ardenti, igne et sulphure quod est mors secunda (Ap. 20,11-21,8).

153.- f. 84v.-85: *Lect. V-VIII.* Sicut optime nouit sanctitas uestra, dilectissimi, consecracione altaris hodie celebramus... in altare uero corporis nostri quod deo sit placitum operemur.

Caesarius Arelatensis, *Sermo* 228; CCL 104, p. 901-902; PL 39, 2169:1+2169-2170:3-4.

154.- f. 85-86: Secundum Lucham. *In illo tempore. Egressus dominus Ihesus perambulabat Iherico...* Et reliqua (Lc 19,1).

Lect. IX-XII. Que impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud deum. Ecce enim camelus... Vedit ergo Ihesus videntem se, quia elegit eligentem se, et amauit amantem se.

Beda Venerabilis, *Hom.* III, 66; PL 94, 439C-440C; *In Lucam*, V; CCL 120, 333-334; PL 92, 559D-560D.

155.- f. 86-87: IIIº KALENDAS OCTOBRIS. *Lect. I-VIII.* In monte Gargano, uenerabilis memoria beati archangeli Michaelis, ubi in ipsius nomine consecrato, habetur ecclesia... prope medium parietis meridiane ostendens.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 29-IX; ed. Dubois-Renaud, p. 332-335; PL 123, 368A-369B.

156.- f. 87v.-88: Secundum Lucham. *In illo tempore. Accesserunt discipuli ad Ihesum dicentes. Quis putas maior...* Et reliqua (Mt, 18,1).

Lect. IX-XII. Quociescumque legimus discipulos de ordine apostolatus inter se contensisse... et dixit: Amen dico uobis, nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli non intrabitis in regnum celorum.

Homiliari Liverani francocatalà, 72_-; ed. F. X. Altés i Aguiló, «La «Pars Aestiva» de l'homiliari de l'ofici catalano narbonès», p. 153-154.

157.- f. 88-88v.: IIº KALENDAS OCTOBRIS. NATALIS SANCTI YERONIMI. *Lect. I-III.* Iheronimus, natus in opido Stridonis, quod a gotis subuersum est, Dalmacie condam Pannonieque... bibliotecam quam Rome cum summo studio ac labore confeceram carere non poteram.

Gennadius Massiliensis, *Vita S. Hieronymi*, PL 22,175-177; BHL 3869.

158.- f. 88v: [IIº nocturno facimus de octava dedicacionis ecclesie, et legimus lecciones que secuntur IIII^{or} ??].

159.- f. 88v.: DIE III°. *Lect. VI-VIII.* Tunc enim ordine legitimo sacracione altaris cum gaudio celebramus,... sicut e contrario nobis in eo mali remanebit in quo ignis arserit karitatis.

Caesarius Arelatensis, *Sermo* 228; CCL 104, 902; PL 39, 2170, amb l'íncipit adaptat.

160.- f. 88v.: [In III° nocturno homilia. *Homo quidam peregere. Require II.*].

161.- f. 88v.-89: DIE V^o. *Lect. I.* Flamma enim cupiditatis in corde peccatoris, uelut in altare sacrilego deuorans omnia bona,... mala consumens, deo odorem suauitatis exibet.

Caesarius Arelatensis, *Sermo* 228; CCL 104, 902; PL 39, 2170.

Lect. II-III. Hunc sane ordinem perficiendi, hoc est per finem dominice incarnacionis... discessit et aufugit dicens: Relinquetur uobis domus uestra deserta.

Beda Venerabilis, *Hom. III*, 66; PL 94, 440C-D; PL 92 560D-561A.

162.- f. 89-89v.: DIE VI. *Lect. I-III.* Hodie autem in domum pusilli Zaquei oportet me manere. Hoc est noue lucis gracia coruscante... Et si quis aliquid aliquem defraudauit, reddo quadruplum.

Beda Venerabilis, *Hom. III*, 66; PL 94, 440D-441A; *In Lucam*, V,19; CCL 120, p. 335, lin. 1565-1582; PL 92, 561A-C.

163.- f. 89v.-90: DIE VII. *Lect. I-III.* Aliis calumpniantibus hominem peccatorem, ipse Zacheus stans, idest in ea quam ceperat fidei ueritate persistens,... bona sua pauperibus parcienda relinqueret.

Beda Venerabilis, *Hom. III*, 66; PL 94, 441A-B; *In Lucam*, V,19; CCL 120, 335-336; PL 92, 561C-D.

164.- f. 90-90v.: DIE V[III]. *Lect. I-III.* Et pulcre dicit et ipse ut non solum eos qui iusti perseuerant,... hac sic in fine mundi iudicem omnium seculorum regemque uenturum in secula seculorum. Amen.

Beda Venerabilis, *Hom. III*, 66; PL 94, 441B-C; *In Lucam*, V,19; CCL 120, 336; PL 92, 561D-562C.

165.- f. 90v.: [...] sancto Francisco [legimus] in caterno [novo].

166.- f. 90v.-91: PASSIO SANCTE FIDES UIRGINIS, QUE PASSA EST IN AGENENSIS CIUITATE, II NONAS OCTOBRIS. *Lect. I-III.* Sancta igitur uirginis Fides, agenensis ciuitate oriunda fuit... prebe ori meo sermonem acceptabilem quem in conspectu tirani respondeam.

AA. SS., Oct-III, p. 288: 1-2; BHL 2928.

167.- f. 91-91v.: NONAS OCTOBRIS. *Lect. I.* Rome, uia Apia, natalis sancti Marchi episcopi et confessoris, qui sedit in episcopatu annos duos,... pa-

llio uteretur. *Lect. II.* Eadem die sanctorum martirum Julie, Sergi et Bacchi sub Maximiano imperatore... ceteri manducate. *Lect. III.* Eodem die sanctorum Marcelli et Apulei, qui quidem primo... non longe ab urbe Roma.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 7-x¹⁻²⁻³; ed. Dubois-Renaud, p. 347-348; PL 123, 375B-376B.

168.- f. 91v.-92: IN SANCTI DIONISII ET SOCIORUM EIUS. *Lect. I-III.* Post dominum nostri Ihesu Christi salutiferam passionem, post resurrectionis unicue singularisque misterium... constipata populis refecta comerciis.

Venantius Fortunatus, *Passio SS. Dionysii, Rustici et Eleutherii*; PL 88, 579C-580A+580C-581A.

169.- f. 92-92v.: INCIPIT UITA SANCTI GERALDI CONFESSORIS, QUOD CELEBRATUR III° IDUS OCTOBRIS. *Lect. I-IV.* Geraldus igitur Equitanie prouincie oriundus fuit,... Tempore autem insecuto, predictum puerum pater genuit, quem nomine suo Geraldum uocauit.

G. M. F. Bouange, *Saint Géraud d'Aurillac*, 2a ed., vol. 1, Aurillac, 1881, p. 371-372.

170.- f. 92v.-93: II IDIBUS OCTOBRIS. *Lect. I-III.* Natalis sancti Calixti pape, qui sedet in episcopatu annos VII^{em} et menses duos,... in cimiterio Calepodii, uia Aurelia, sub pridie idibus octobris.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 14-x; ed. Dubois-Renaud, p. 354; PL 123, 378B-D.

171.- f. 93: Eodem die transitus sancti Justi in heremo.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 14-x²; ed. Dubois-Renaud, p. 354; PL 123, 378D.

172.- f. 93-93v.: XVII° KALENDAS NOUEMBRIS SANCTI GAUDERICI CONFESSORIS. *Lect. I-III.* Dominicus sermo, quem debemus omnes non solum studiose, uerum eciam sapienter audire... ibi promissio, que per graciam trahat et perducat ad gloriam.

Fulgentius Ruspensis, *sermo 1*; CCL 91A, 889; PL, 65,719-721A.

173.- f. 93v.-94v.: INCIPIT SERMO IN NATALE SANCTI LUCHE EUANGELISTE, CUIUS FESTIUITAS CELEBRATUR XV° KALENDAS NOUEMBRIS. *Lect. I-VIII.* Igitur gloriissimus apostolus et euangelista Ihesu Christi domini Luchas, nacione sirus,... uiuere post obitum, uatem uis nosse uiator. Quod legis ecce loquor, uox tua nempe mea est.

BHL 4974.

174.- f. 95-95v.: Secundum Lucham. *In illo tempore. Designauit dominus Ihesus et alios septuaginta duos...* Et reliqua (Lc 10,7).

Lect. IX-XII. INCIPIT OMELIA LECTIONIS EIUSDEM HABITA AD EPISCOPOS IN FONTES LATERANENSES. Dominus et saluator noster Ihesus Christus,

fratres karissimi, aliquando nos sermonibus,... rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messem suam.

Gregorius Magnus, *Hom. 17*; CCL 141,116-118; PL 76,1139A-C.

175.- f. 95v.: 「[In] festo XI^{cim} Millia Virginum [legi]mus in caterno [no]vo」.

176.- f. 95v.: PASSIO SANCTORUM SIMONIS CANANEI ET IUDA FRATRIS YACOBI, QUI PASSI SUNT V^o KALENDAS NOUEMBRIS. *Lect. I-II.* In diebus illis, apostolus domini nostri Ihesu Christi Iudas frater Iacobi, et Simon Zelotes,... dei autem filium dominum nostrum Ihesus Christum..

J. A. Fabricius, *Codex Apocryphus Novi Testamenti*, Hamburg, 1703, p. 608-610; BHL 7749.

(Ací manca un full)...

177.- f. 96: rogare consuerunt. Ad hanc uocem ceperunt phanatici eorum arripi et dicere: grande bellum futurum esse, et ex utraque parte posse interfici preliantes.

178.- f. 96-96v.: Secundum Matheum. *In illo tempore. Misit Ihesus duodecim discipulos suos, precipientes eis et dicens: In uiiam gencium...* Et reliqua (Mt 10,5).

Lect. IX-XII. INCIPIT OMELIA LECCIONIS EIUSDEM HABITA AD POPULUM IN BASILICA SANCTI STEPHANI. Cum constet omnibus, fratres karissimi, quod redemptor noster in mundo... uenite et uidete opera domini, quam terribilis in consiliis super filios hominum.

Gregorius Magnus, *Hom. 4*; CCL 141,26-27; PL 76,1089-1090A.

179.- f. 96v.-97: PASSIO SANCTI QUINTINI MARTIRIS CHRISTI, QUI PASSUS EST II KALENDAS NOUEMBRIS. *Lect. I-III.* Igitur illo tempore quo sub Maximiano imperatore, multi christiani persecucionem paciebantur... demostraret in populum, eum comprehendi precepit.

Mombritius, *Sanctuarium*, II, 425:2-19; BHL 6999.

180.- f. 97-97v.: KALENDIS NOUEMBRIS. FESTIUITAS OMNIUM SANCTORUM. *Lect. I.* Legimus in ecclesiasticis istoriis quod sanctus Bonifacius... quatinus eorum patrocinii protecti ad superna polorum gaudia peruenire ualeamus.

Pseudo Beda, *Hom. III*, 71; PL 94, 452D-453A; J. E. Cross, «“Legimus in ecclesiasticis historiis”»: A sermon for All Saints, and its use in old english prose», a: *Traditio* 33 (1977), p. 105: lin. 1-17.

181.- f. 97v.-98: *Lect. II.* SERMO DE OMNIPOTENTI DEO. Nunc ergo, fratres karissimi, nobis nominare, laudare et glorificare condecet eum... quo-

niam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia. Ipsi honor et gloria in secula seculorum amen.

Pseudo Beda; J. E. Cross, «“Legimus in ecclesiasticis”», p. 106: lin. 18-35.

182.- f. 98-98v.: *Lect. III^a*. SERMO DE SANCTIS ANGELIS ET UIRITIBUS CELO-RUM, ET DE SANCTIS PATRIARCHIS. Qui superna celorum regna spiritibus angelicis, ad laudem et gloriam, atque honorem sui nominis... tergamus peccatorum maculas, ut ad eos de quibus loquimur peruenire mereamur.

Pseudo Beda; J. E. Cross, «“Legimus in ecclesiasticis”», p. 107: lin. 37-60.

183.- f. 98v.-99: *Lect. IIII^a*. SERMO DE PROPHETIS. Hos sequitur eleccio prophetarum cum quibus locutus est deus... nullomodo priuatos set consortes esse eam intuendo speramus.

Pseudo Beda; J. E. Cross, «“Legimus in ecclesiasticis”», p. 111: lin. 75-90.

184.- f. 99-99v.: *Lect. V^a*. Nos ergo, fratres karissimi, antiquorum memoria precedencium patrum quos ante legem et sub lege... ipse dominus locutus est dicens: Vos estis lux mundi.

Pseudo Beda, *Hom. III*, 71; PL 94, 453D9-454B4; J. E. Cross, «“Legimus in ecclesiasticis”», p. 112: lin. 91- 113.

185.- f. 99v.-100: *Lect. VI^a*. SERMO DE MARTIRIBUS. His subiectum est triumphale martirum nomen... ut sanctificarentur, laborare tormenta non cessauere.

Pseudo Beda, *Hom. III*, 71; PL 94, 454C1-D18; J. E. Cross, «“Legimus in ecclesiasticis”», p. 115: lin. 124- 149.

186.- f. 100-100v.: *Lect. VII^a*. Christi uero sacerdotibus atque doctoribus, siue confessoribus... in abstinenzia peccatorum et exercitacione dei preceptorum efficitur.

Pseudo Beda, *Hom. III*, 71; PL 94, 454D19-455B2; J. E. Cross, «“Legimus in ecclesiasticis”», p. 116: lin. 150-164.

187.- f. 100v.-101: *Lect. IX*. SERMO DE SANCTIS ANACHORETIS. Sic et anachoretarum singulare propositum... eorum meritis intercedentibus ad eternam patriam peruenire ualeamus.

J. E. Cross, «“Legimus in ecclesiasticis”», p. 119: lin. 182-194.

188.- f. 101-101v.: Leccio sancti euangelii secundum Matheum. *In illo tempore. Videns turbas Ihesus ascendit in montem...* Et reliqua (Mt, 5,3).

Lect. IX. Cum dominus et saluator noster circuiret ciuitates et regiones... quia humilitas est omnium bonorum operum fundamentum, et obediencia magis placet deo quam sacrificium.

Chromatius Aquileiensis, *Sermo 39*; CCL 9A,169.

189.- f. 101v.-102: *Lect. X^a*. Transeunt cuncta que temporaliter festa celebrauntur... ut cum ipsis postmodum in eterna secula gaudere meramur.

Pseudo Beda, *Hom.* III, 71; PL 94, 455B-C; J. E. Cross, «“Legimus in ecclesiasticis”», p. 120: lin. 194-213.

190.- f. 102: *Lect. XI^a*. O beata dei genetrix, et semper uirgo Maria, templum domini,... in caritate dei ac christianorum amore perseverantes deo soli uitam finire gaudentes.

Pseudo Beda, *Hom.* III, 71; PL 94, 453A-453B; J. E. Cross, «“Legimus in ecclesiasticis”», p. 117: lin. 165- 181.

191.- f. 102-103v.: *Lect. XII^a*. Hodie dilectissimi omnium sanctorum sub una sollemnitatis leticia celebрамus...O quam gloriosum est celestium uirtutum contuberniis perfrui... non regnet peccatum in mortali tuo corpore, set spiritus in adquisizione uite in secula seculorum amen.

Pseudo Beda, *Hom.* III, 70; PL 94, 450B-C14+451B13-D, amb algunes variants.

192.- f. 102: 「Dominica infra oct[abas] Omnia Sanctorum, d? s? que f?」. (nota del s. xv referida al núm. 191).

193.- f. 103v.-104: INCIPIT UITA SANCTI ERMENGAUDI EPISCOPI URGELLENESIS. *Lect. I-IV*. Est autem in urgellensis cerdaniensisque patrie confinibus locus quidam Barensis nuncupatus... qui caduci mundi linquens speciem, ad perpetuam transuolavit requiem.

P. Pujol i Tubau, «El breviari de Cuixà», a : *Butlletí de la Biblioteca de Catalunya*, 6 (1920-1922), p. 339, *Lectio XI-XII*.

194.- f.104: 「Secundum nocturnum faci[mus...]. Homelia H[omo] quidam peregere. Require, II.」.

195.- f. 104-104v.: VI IDUS NOUEMBRIS. *Lect. I-II*. Rome, natalis sanctorum martirum Claudi, Nicostrati, Simphoriani, Castorii, Simplicii, imperantibus Diocleciano et Maximiano... et Christo domino informauit.

Eodem die, natalis sanctorum III^{or} coronatorum, idest Seuerini, Seueriani, Carpofori et Victorini. Hii cum impellerentur... *Lect. III*... ac locus quatuor coronatorum nomine insignis.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 8-xi¹⁻², ed. Dubois-Renaud, p. 3-76-377; PL 123, 391A-392B.

196.- f. 104v.-105v.: INCIPIT LIBELLUS ATHANASII PATRIARCHE CIUTATIS MAGNE ALEXANDRINE, DE PASSIONE YMAGINIS DOMINI SALUATORIS, QUE A FIDELIBUS COLITUR V^o IDUS NOUEMBRIS. *Lect. I-IV*. Dilectissimi, sancte ecclesie filii, aures simul cordis et corporis erigite... Ad hec mirabilis conuua, tacitum uulnus suo pectore seruans siluit.

Barcelona, Bib. Universitària, ms. 1158.

197.- f. 105v.-106: EADEM DIE. NATALIS SANCTI TEODORI MARTIRIS TEMPORIBUS MAXIMIANI ET MAXIMINI IMPERATORUM. *Lect. V-VIII.* Qui cum esset miles et uere christianus, adactus est ad brincham prepositum legionis... in possessionem suam, in locum qui appellatur Eucaita.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 9-xi; ed. Dubois-Renaud, p. 378; PL 123, 392B-D.

198.- f. 106-106v.: Leccio sancti euangelii Yohannem. In illo tempore. *Sciens dominus in cruce...* Et reliqua (Jo 19,2).

Lect. IX-XII. Quis potest que facit ita disponere, quomodo disposuit homo iste qui passus est?... qui lingua promitur sic arundo dici potest littera, que arundine scribitur.

Augustinus Hipponensis, *In Iohannem*, 119; CCL 36,659-660; PL 92, 941D-915B.

199.- f. 106v.-108: TRANSITUS BEATI MARTINI EPISCOPI ET CONFESSORIS, QUI OBIUIT IIIº IDUS NOUEMBRIS. *Lect. I-VIII.* In temporibus illis, beatissimus Martinus obitum suum longe ante presciuit,... qui adfuerunt iam in exanimi corpore, glorificati hominis uidisse se gloriam.

Mombritius, *Sanctuarium*, II, 228:52-229:44.

200.- f. 108: Leccio sancti euangelii secundum Matheum. *In illo tempore. Dixit Ihesus discipulis suis parabolam hinc. Homo quidam peregere profiscens...* Et reliqua (Mt 25,14).

Lect. IX. INCIPIT OMELIA LECCIONIS EIUSDEM HABITA AD POPULUM IN BASILICA SANCTI SILVESTRI. Leccio sancti euangelii, fratres karissimi, sollicite considerare nos ammonet... se obligaciorem esse conspicit in reddenda racione.

Gregorius Magnus, *Hom. 9*; CCL 141,58; PL 76,1106A9-16).PD II, 104.

201.- f. 108-108v.: *Lect. X-XII.* Transit autem beatus Martinus, media nocte, qua dominica habebatur... si mos antiquitus institutus seruatur, in urbe qua ordinatus est habebit deo iubente sepulcrum.

Gregorius Turonensis, *Historia Francorum*, I; PL 71, 185A-B.

202.- f. 108v.-109: DIE IIº. *[IN OCTABAS]*. *Lect. I-III.* Quid eciam in pago Edorum gestum sit referam. Ubi dum templum ibidem beatus Martinus... sani fiebant.

Sulpicius Severus, *Vita Martini*, I; PL 20,170-171.

203.- f. 109-109v.: INCIPIT UITA SANCTI BRICII EPISCOPI ET CONFESSORIS. *Lect. I-III.* Igitur post excessum beati Martini Turonice ciuitatis episcopi,... super episcopum referunt, uolentes eum unanimiter lapidare.

Gregorius Turonensis, *Historia Francorum*, II; PL 71, 188-190A.

204.- f. 109-110: ITEM IN OCTABAS SANCTI MARTINI. *Lect. I-III.* Arborius namque, uir perfectus sancti admodum et fidelis ingenii,... sacerdotalem non cessit constanciam.

Sulpicius Severus, *Vita Martini*, I; PL 20,170-171.

205.- f. 110-110v.: 「DIE ALTERO_. *Lect. I-III.* Constat autem eciam angelos, Martino plerumque uisos, ita ut conserto inuicem... Videns quod iudicio domini, diabolo data fuit hec potestas.

Sulpicius Severus, *Vita Martini*, I; PL 20,172.

206.- f. 110v.-111: DIE VI°. *Lect. I-III.* Item cum in uico quodam templum antiquissimum dirruisset... rusticos qui tuto in loco steterant, pene pros-tauerit.

Sulpicius Severus, *Vita Martini*, I; PL 20,167-168.

207.- f. 111-111v.: PASSIO SANCTORUM MARTIRUM ACISCLI ET VICTORIE, QUI PASSI SUNT SUB DION PRESIDE, XV° KALENDAS DECEMBRIS. *Lect. I-III.* In diebus illis. Cum primitus descendisset in urbem cordubensem, Dion preses iniquus... dum ea que dixisti in me compleueris.

Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II,12:2-15:4.

208.- f. 111v.-112: PASSIO SANCTORUM MARTIRUM ROMANI, ELICII ET PALATINI, QUI PASSI SUNT SUB ASCLEPIADE PREFECTO, XIII° KALENDAS DECEMBRIS. *Lect. I-III.* Temporibus Diocleciani et Maximiani imperatorum, cum esset persecuto in partibus orientis... ut non tantum tormenta a uobis illata non senciant, set eciam superatos uos confundant.

BHL 7302.

209.- f. 112-113v.: PASSIO SANCTORUM CHRISTI MARTIRUM CECILIE, VALERIANI, TIBURCII ET MAXIMINI, QUI PASSI SUNT IN URBE ROMA, SUB ALMACHIO PRESIDE, X^o KALENDAS DECEMBRIS. *Lect. I- VIII.* Hec uirgo clarissima, absconditum semper euangelium Christi gerebat in pectore suo... unus deus et pater omnium, super omnia et in omnibus.

Mombritius, *Sanctuarium*, I, 332:50-333:50.

210.- f. 113v.: Euangelium require retro in sancte Agnetis uirginis (= núm. 22).

211.- f. 113v.-114: PASSIO SANCTI CLEMENTIS MARTIRIS, QUI PASSUS EST ROME, VIII° KALENDAS DECEMBRIS. *Lect. I-III.* Quartus romane ecclesie prefuit episcopus Clemens qui disciplinam apostoli beati Petri sequutus est... dominis gentilium inquinari.

Mombritius, *Sanctuarium*, I, 341:22-40, incipit: *Tertius. Quartus* també en Barcelona, Bib. Universitària, ms. 1158.

Eodem die, natalis sancte Felicitatis, matris septem filiorum marti-

rum. Quem iubente Antonino... Idem enim imperator iniuxerat prefecto urbis Publio, ut eam compelleret deorum sacrificiis inclinari.
Ado Viennensis, *Martyrologium*, 23-xi³; ed. Dubois-Renaud, p. 390; PL 123, 398D-399A.

212.- f. 114-114v.: ITEM SANCTI GRISOGONI MARTIRIS. *Lect. I-III.* VIII° kalendas decembris. Rome, natalis sancti Grisogoni martiris, qui per biennum in uicari officio degens... ego omnes ex asse deo uoueram alienis, a deo, et turpibus inseruunt.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 24-xi; ed. Dubois-Renaud, p. 391-392; PL 123, 399D-400B, amb variants.

213.- f. 114: [...] Katerina legi[mus in qu]aterno novo].

214.- f. 114v.-115: SANCTI PETRI ALEXANDRINI. *Lect. I-III.* Septimo kalendas decembris. Natalis sancti Petri Alexandrini episcopi, inter precipuos egregii. Hic XIIcim annos in episcopatu illius urbis exegit... ut celerius eum puniret.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 25-xi; ed. Dubois-Renaud, p. 394; PL 123, 401D-402A.

215.- f. 115-116: PASSIO SANCTI SATURNINI EPISCOPI, QUOD EST III° KALENDAS DECEMBRIS. *Lect. I-VIII.* Si eorum uirorum beatissimas passiones, debita admiracione ueneramur... Quos iam nunc au sacrificando placet, au moriendo letificet.

Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II,57:2-6; BHL 7497.

216.- f. 116: Euangelium. *Designauit dominus.* Require in sancti Luche euangeliste. cxxvi (= núm. 174)

217.- f. 116v.-117v.: PASSIO SANCTI ANDREE APOSTOLI, QUI PASSUS EST IN CIUTATE PATRAS, SUB EGEA PRESIDE, DIE II PRIDIE KALENDAS DECEMBRIS. *Lect. I-VIII.* Passionem sancti Andree apostoli, quam oculis nostris uidimus omnes presbiteri et diachoni... crucis gloriam non predicarem.

Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II,59:2-5; BHL 428.

218.- f. 117v.-118: Secundum Matheum. *In illo tempore. Ambulans dominus Ihesus iuxta mare Galilee uidit duos fratres...* Et reliqua (Mt 4,18).

Lect. IX-XII. INCIPIT OMELIA LECCIONIS EIUSDEM HABITA AD POPULUM IN BASILICA SANCTI ANDREE, DIE NATALIS EIUS. Audistis, fratres karissimi, quia ad unius iussionis vocem, Petrus et Andreas, relictis retibus... multum ergo Petrus et Andreas dimisit, quando uterque eciam desideria habendi dereliquid.

Gregorius Magnus, *Hom.* 5; CCL 141,33-34; PL 76,1093A-C.

219.- f. 118-118v.: KALENDIS DECEMBRIS. *Lect. I-III.* Natalis sanctorum martirum Grisanti et Darie, qui tempore Numeriani, iudice Celerino, Rome passi sunt. Grisanti pater Polemius...qui neruis crudis eum astrin-
git, sed mox ligamenta resoluta sunt.

Ado Viennensis, *Martyrologium*, 1-XII; ed. Dubois-Renaud, p. 402-403; PL 123,
407B-C.

220.- f. 118v.: IN OCTABAS SANCTI ANDREE APOSTOLI. *Lect. I-III.* Egeas dixit:
Insanus sermo tuus predicat gloria suplicii... iustum restauracionem ea-
rum per crucis misterium pandam.

Fàbrega, *Pasionario Hispánico*, II, 61:5-61:6; BHL 428.

221.- f. 119: INCIPIT [...].

222.- f. 119.-120v.: DOMINICA DE SANCTA TRINITATE. *Lect. I-VIII.* Firmissime
tene et nullatenus dubites, Patrem et Filium et Spiritum Sanctum... Ipse
ergo spiritus oris eius, ipse est gladius qui de ore eius procedit.

Fulgentius Ruspensis, *De fide ad Petrum*, CCL, 91A, p. 744, lin. 974-p. 747,
lin. 1068; PL 65, 694-696, extractat.

223.- f. 120v.-121: Secundum Yohannem. *In illo tempore. Cum subleuas-
set ergo oculos Ihesus et uidisset quia multitudo maxima uenit ad eum...
Et reliqua (Jo 6,5).*

Lect. IX-XII. HOMELIA BEDE PRESBITERI DE EADEM LECCIONE. *Lect. IX-
XII.* Magna miracula que fecit dominus noster Ihesus Christus sunt
quidem diuina opera... delectatur pulcritudine facti, ut admiretur ar-
tificem.

Augustinus Hipponensis, *In Iohannem*, 24; PL 35, 1592:1-1593:2; PL 95,
1453-1454B.

f. 121: INCIPIUNT ORACIONES DE OMNIBUS FESTIUITATIBUS SANCTORUM.

ET PRIMO DE BEATO NICHOLAO

224.- Omnipotens sempiterne deus, qui hodierna die beatissimus confes-
sorem tuum Nicholaum atque pontificem, etherea regna... salutem con-
sequamur et pacem. (CO VI, 3946; SRip 1382; SFG).

IN OCTABIS SANCTI ANDREE APOSTOLI

225.- Protegat nos domine, sepius beati Andree apostoli repetita solemni-
tas,... perpetua detentio senciamus. (Gell 1705; SRip 1386; SVic 731).

IN SANCTE LEOCADIE

226.- Presta quesumus domine mentibus nostris cum exultacione
prouectu ut beate Leocadie uirginis tue, cuius diem... fidei constanciam
subsequamur. (SGe 823: s. Agnes).

IN SANCTE EULALIE

227.- Deus qui nos hodie beate Eulalie uirginis annua solemnitate letificas,... cuius castitatis radiamur exemplis. (Gell 1834; SRip 1396; SFG).

IN SANCTI PAULI CONFESSORIS

228.- Exaudi domine preces nostras, quas in sancti confessoris tui Pauli atque pontificis sollempnitate deferrimus... nos absolve peccatis. (SGe 810; S. Marcelli).

IN SANCTI DAMASI CONFESSORIS

229.- Misericordiam tuam domine nobis quesumus interueniente beato confessore Damaso atque pontifice... ipsius propiciare sufragiis. (Gell 1708; SVic 738).

IN SANCTE LUCIE

230.- Exaudi nos deus salutaris noster ut sicut de beate Lucie... erudiamur affectu. Per. (SGre, 784; SRip 1403; SVic 745; SFG).

IN PARTU VIRGINIS

231.- Omnipotens sempiterne deus, qui unigenitum tuum, angelo nun ciante, beate Marie uirgini pro mundi salute declarasti nascendum, concede propicius ut ad eius natuitatem concessam liberioribus animis occurramus. Per.

IN UIGILIA SANCTI THOME

232.- Da nobis quesumus domine deus noster, beati apostoli tui Thome intercessionibus... subsidia perpetue salutis impendas. Per. (SGre 774 vespres sant Andreu; SVic 749; SRip 1406; SFG) /f. 122/

IN DIE

233.- Da nobis quesumus domine beati apostoli tui Thome sollempnitatibus gloriari,... congrua deuocione sectemur. Per. (Gell 1757; SVic 749).

IN SANCTI STEPHANI PROTOMARTIRIS

234.- Da nobis, quesumus, domine, imitari quod colimus... pro persecutoribus exorare dominum nostrum Ihesum Christum filium tuum. (SGre 62, SFG).

IN SANCTI YOHANNIS APOSTOLI ET EUANGELISTE

235.- Ecclesiam tuam, domine, benignus illustra, ut beati Yohannis euangeliste illuminata... ad dona perueniat sempiterna. Per. (SGre 67; SRip 841).

IN SANCTORUM INNOCENTUM

236.- Adiuuet, quesumus, domine, eorum deprecatio sanctorum.. pro eius natiuitate gratia coronati. Per. (SGe 44: Adiuua)

IN SANCTI SILUESTRI

237.- Da, quesumus, deus, ut beati Siluestri confessoris tui atque pontificis... deuocionem nobis augeat et salutem. Per (SGre 79; SRip 853; SFG).

IN SANCTE COLUMBE UIRGINIS

238.- Presta, quesumus, omnipotens deus, ut qui beate uirginis Columbe ueneramur triumphum, eius in celo mereamur consorcium. Per.

IN SANCTI IULIANI MARTIRIS ET BASILISSE

239.- Deus, qui sanctum martirem tuum Julianum, ita uirtute continencie ditasti, ut sibi sociatam tibi uirginitatis proposito adquirere, tribue nobis quesumus eorum interuentu salutare presidium et eternitatis consortium. Per.

IN SANCTI YLARII CONFESSORIS

240.- Deus, qui nos ad sancti Ylarii confessoris tui deposicionem tribuisti uenire... adiuuemur auxiliis. Per (CO III,1840b; SRip 589; SFG).

IN SANCTI FELICIS IN PINCIS

241.- Concede, quesumus, omnipotens deus, ut ad meliorem uitam sanctorum tuorum exempla.. eciam actus imitemur. Per (SGre 99; SRip 862; SFG).

IN SANCTI MAURI ABBATIS

242.- Deus, qui eterne glorie participem fieri concesisti beatissimum Mau- rum leuitam atque abbatem,... informamur exemplis. Per. (CO II,1351).

IN SANCTI MARCELLI MARTIRIS /f. 122v/

243.- Preces populi tui, quesumus, domine, clementer exaudi ut beati Marcelli martiris tui atque pontificis... cuius passione letamur. Per. (SGre 102; SRip 865; SFG).

IN SANCTE PRISCE MARTIRIS

244.- Da, quesumus, omnipotens deus, ut qui beate Prisce martiris tue... proficiamur exemplo. Per. (SGre 105; SRip 868; SFG).

IN SANCTI SEBASTIANI MARTIRIS

245.- Deus, qui beatum Sebastianum martirem tuum, uirtute constancie in passione roborasti,... aduersa formidare. Per. (SGre 111; SRip 872; LSG).

IN SANCTI FABIANI

246.- Infirmitatem nostram respice, omnipotens deus, et quia pondus proprie accionis grauat... intercessio gloria nos protegat. Per. (SGre 108; SRip 876; SFG).

IN SANCTE AGNE UIRGINIS

247.- Omnipotens semperne deus, qui infirma mundi eligis, ut forcia... patrocinia senciamus. Per. (SGre 114; SRip 879; SFG).

IN SANCTORUM FRUCTUOSII, AUGURII ET EULOGII

248.- Presta, quesumus, domine, ut sicut sanctorum tuorum Fructuosi, Augurii, et Eulogii,.. Iugiter suffragiis comitentur. Per. (Gell 1789: pluri-morum sanctorum).

IN SANCTI VINCENCI MARTIRIS

249.- Adesto, quesumus, domine, supplicacionibus nostris, ut qui ex ini-quitate nostra... intercessione liberemur. Per. (SGre 117; SRip 883; SFG).

IN SANCTE EMERENCIAE UIRGINIS

250.- Maiestati tue, nos, domine, martirum tuorum supplicacio beata conciliet,... iustorum precibus expiemur. Per. (Gell 182; SRip 887).

IN CONUERSIONE SANCTI PAULI

251.- Deus, qui uniuersum mundum beati apostoli tui predicacione docuisti,... ad te gradiamur. Per. (SGre 40*; SRip 890; SFG).

IN SANCTI PROIECTI MARTIRIS

252.- Martiris tui Proiecti, nos, quesumus, domine, interuencio gloria comendet,... eius precibus consequamur. Per. (Gell 186; SFG).

IN SANCTE AGNE II°

253.- Deus, qui nos beate Agnes martiris tue sollempnitate letificas, da... sequamur exemplo. Per. (SGre 120; SFG).

IN SANCTI YGNACII /f. 123/

254.- Deus, qui nos annua beati Ygnatii martiris tui sollempnitate letificas, presta... instruamur exemplis. Per. (SGre 479: s. Philippi et Iacobi; SVic 313: s. Philippi et Iacobi).

IN UIGILIA SANCTE MARIE FEBRUARII

255.- Erudi, quesumus, domine, plebem tuam, et que extrinsecus... gracie tue luce concede. Per. (SGre 123).

IN DIE SUO

256.- Deus, cuius filius hodierna die in nostra carne quam assumpsit pro nobis... securi uideamus dominum nostrum. (Ang 203: Deus qui hodier na die unigenitus tuus in nostra)

IN SANCTE AGATHE UIRGINIS

257.- Deus, qui inter cetera potencie tue miracula, eciam in sexu fragili... per eius ad te exempla gradiamur. Per. (SGre 128; SRip 897; SFG).

IN SANCTE SOTHERIS

258.- Presta, quesumus, omnipotens deus, ut sancte Sotheris, cuius humanitatis celebramus exordia... senciamus beneficia. Per. (SGe 835).

IN SANCTE SCOLASTICE

259.- Familiam tuam, quesumus, domine, beate uirginis tue Scolastice meritis... gracie rore perfundere. Per. (TcG 3445; SRip 901; SFG).

<IN SANCTORUM> ZOTICI, YRENEI, JACINTTI

260.- Domine deus noster, multiplica super nos graciā tuam, et quorum celebramus... in sancta profesione uictoriam. Per. (Gell 215).

IN SANCTI BENEDICTI ANIANENSIS

261.- Intercessio nos, quesumus, domine, beati Benedicti abbatis tibi commendet... eius patrocinio assequamur. Per. (Gell 1233; TCG 3544; SRip 1069; SVic 430; tots per a Sant Benet de Núrsia).

IN SANCTE EULALIE UIRGINIS

262.- Concede nobis, omnipotens deus, beate Eulalie martiris tue, et exultare meritis... beneficia referre sufragiis. Per. (Gell 870: s. Eufemiae).

IN SANCTI VALENTINI

263.- Presta, quesumus, omnipotens deus, ut qui beati Valentini martiris tui natalicia colimus... eius intercessione liberemur. Per. (SGre 134; SRip 904; SFG).

IN SANCTORUM VICTORIS, FELICULE ET ZENONIS

264.- Tuorum nos, domine, quesumus, precibus tuere sanctorum, ut festa /f. 123v./ martirum tuorum... magnifico proficiamur exemplo. Per. (Gell 225; SVic 267; SFG).

KATEDRA SANCTI PETRI

265.- Deus, qui beato Petro apostolo tuo, collatis clauibus regni celestis... a peccatorum nostrorum nexibus liberemur. (Gell 238; SRip 908; SVic 273).

IN SANCTI MATHIE

266.- Deus, qui beatum Mathiam apostolorum tuorum collegio sociasti, tribue... semper uiscera senciamus. Per. (TcG 3449; SRip 912; SFG).

IN SANCTI GREGORII

267.- Deus, qui beato pontifici Gregorio eterne beatitudinis premia contulisti,... precibus subleuemur. Per. (CO II,1554A: Deus qui animae famuli tui Gregorii).

IN SANCTI BENEDICTI ABBATIS

268.- Omnipotens sempiterne deus, qui hodierna die beatum Benedictum in celis angelicis coris sociare uoluisti, concede nobis famulis tuis cunctorum veniam peccatorum, ut in celesti gloria eius meritis coequari mereamur. Per.

<IN> ANNUNCIACIONE SANCTE MARIE

269.- Deus, qui de beate Marie uirginis utero uerbum tuum, angelo nuntiante,... apud te intercessionibus adjuuemur. Per eundem. (SGre 140; SRip 924; SVic 282; SFG).

IN SANCTORUM TIBURCII ET VALERIANI

270.- Presta, quesumus, omnipotens deus, ut qui sanctorum tuorum... eciam uirtutes immitemur. (SGre 460; SRip 932; SVic 300; SFG).

IN SANCTI GEORGII MARTIRIS

271.- Deus, qui nobis beati Georgii martiris tui meritis et intercessione letificas,... dona tue gracie consequamur. Per. (SGre 1463; SRip 936; SVic 304; SFG).

IN SANCTI MARCHI EUANGELISTE

272.- Deus, qui nos beati Marchi euangeliste et martiris tui concedis natalicio... et predicare quod docuit. Per. (SRip 940; SVic 308; SFG).

IN SANCTI VITALIS MARTIRIS /f. 124/

273.- Presta, quesumus, omnipotens deus, ut intercedente beato Vitale martire tuo,... a prauis cogitationibus mundemur in mente. Per. (SGre 476; SRip 944; SFG).

IN SANCTORUM APOSTOLORUM PHILIPPI ET IACOBI

274.- Deus, qui nos annua apostolorum tuorum Philippi et Iacobi sollemnitate letificas,... instruamur exemplis. Per. (SGre 479; SRip 948; SVic 313; SFG).

INUENCIO SANCTE CRUCIS

275.- Deus, qui in preclara salutifere Crucis inuencione, passionis tue miracula suscitasti,... sufragia consequamur. Per. (Gell 944; SRip 952; SVic 317; SFG).

IN SANCTORUM ALEXANDRI, EUENCTI, ET <TEODOLI>

276.- Presta, quesumus, omnipotens deus, ut qui sanctorum tuorum Alexandri, Euenti et Teodoli... eorum intercessionibus liberemur. Per. (SGre 482; SRip 957; SVic 322; SFG).

IN SANCTI YOHANNIS ANTE PORTAM LATINAM

277.- Adiuuet ecclesiam tuam, domine, quesumus, beatus apostolus et euangelista Yohannes, ut cuius precipuus extitit doctor, indefessus eciam eciam sit sufragator. Per.

INUENCIONE SANCTO MICHAELIS

278.- Deus, cuius mira disposizione, beatus Michael archangelus principatum obtinet celestis milicie, presta quesumus ut cuius merita recolimus in terris eius precibus adiuuemur in celis. Per.

IN SANCTORUM GORDIANI ET EPIMACHI

279.- Da, quesumus, omnipotens deus, ut qui beatorum martirum Gordiani atque Epimachii solemnia... intercessionibus adiuuemur in celis. Per. (SGre 488; SRip 960; SVic 335; SFG).

IN SANCTI PONCII

280.- Deus, qui es tuorum corona fidelium, beati Poncii martiris tui... senciamus intercessorem. Per. (SRip 963).

IN SANCTORUM NEREI ET ACHILEI

281.- Semper nos, domine, martirum tuorum Nerei et Achillei et Pancractii foueat,... reddat obsequio. Per. (Gell 961; SRip 967; SVic 345; SFG).

IN SANCTI PANCRACII

282.- Presta, quesumus, omnipotens deus, ut qui beati Pancracii martiris tui natalicia... eius intercessionibus liberemur. Per. (Gell 965; SVic 342)

IN SANCTI URBANI

283.- Presta, quesumus, omnipotens deus, ut qui beati Vrbani martiris tui atque pontificis solemnia... intercessionibus adiuuemur. Per. (SGre 504: Da quae sumus; SRip 974; SVic 352).

IN SANCTI NICHOMEDIS

284.- Deus, qui nos beati Nichomedis martiris tui, meritis et intercessione letificas,... dona tue gracie consequamur. Per. (Gell 1068; SRip 981; SVic 355).

IN SANCTORUM MARCELINI ET PETRI /f. 124v./

285.- Deus, qui nos annua beatorum Marcellini et Petri martirum tuorum sollempnitate letificas,... prouocemur exemplis. Per. (SGre 559; SRip 987; SVic 358).

<IN> SANCTORUM PRIMI <ET> FELICIANI

286.- Fac, quesumus, domine, nos sanctorum tuorum Primi et Feliciani festa,... proteccionis tue dona capiamur. Per. (Gell 1082; SRip 991; SVic 362; SFG).

IN SANCTI BARNABE APOSTOLI

287.- Ecclesia tua, domine, beati Barnabe apostoli sufragiis adiuta, fiat tibi semper deuota, quatinus et deuocione proficiat et conuersacione complaceat. Per.

<IN SANCTORUM> BASILIDIS, CIRINI, NABORIS

288.- Sanctorum tuorum, quiesumus, domine, Basilidis, Cirini, Naboris, atque Nazarii, natalicia... fructus nostre deuocionis adcrescat. Per. (Gell 1085; SRip 998; SFG).

<IN> SANCTORUM VITI ET MODESTI

289.- Da ecclesie tue, domine, sanctorum tuorum Viti, Modesti et Crescencie intercedentibus meritis... libera exerceat caritatem. Per. (Gell 1122; SVic 368).

<IN> SANCTORUM CIRICI ET IULITE

290.- Magnificenciam tuam, domine, deprecamur, suppliciter implorantes,... perpetuis tribuas gaudere consorcis. Per. (SFG; SRip 1002: Magnificantes).

<IN SANCTORUM> MARCHI ET MARCELLIANI

291.- Presta, quiesumus, omnipotens et misericors deus, ut qui sanctorum tuorum Marchi et Marcelliani natalicia... eorum intercessione liberemur. Per. (SGre 562; SRip 1005; SFG).

IN SANCTORUM GERUASII ET PROTASII

292.- Deus, qui nos annua sanctorum tuorum Geruasii et Protasii sollempnitatem letificas,... accedamus exemplis. Per. (SGre 565; SRip 1008; SFG).

<IN> UIGILIA SANCTI YOHANNIS

293.- Presta, quesumus, omnipotens deus, ut familia tua per uiam salutis incedat,... secura perueniat dominum nostrum Ihesum. (SGre 569; SRip 1012; SFG).

SANCTI YOHANNIS BABTISTE, IN DIE SUO /f. 125/

294.- Deus, qui presentem diem honorabilem nobis, in beati Yohannis Babtiste natuitate fecisti,... in uiam salutis eterne. Per. (SGre 574; SRip 1019; SFG).

IN SANCTORUM YOHANNIS ET PAULI

295.- Quesumus, omnipotens deus, ut nos geminata leticia hodierne festiuitatis excipiat,... uere fecit esse germanos. Per. (SGre 583; SRip 1025; SVic 380; SFG).

<IN> SANCTI LEONIS PAPE

296.- Deus, qui beatum Leonem pontificem, sanctorum tuorum meritis coequasti,... uite quoque imitemus exempla. (SGre 586; SRip 1029; SVic 397; SFG).

IN UIGILIA APOSTOLORUM PETRI ET PAULI

297.- Presta, quesumus, omnipotens deus, ut nullis nos permitas perturbationibus concurti,... petra solidasti. (SGre 589; SRip 1032; SVic 392).

IN DIE

298.- Deus, qui hodierna diem apostolorum tuorum Petri et Pauli martirio consecrasti... sumpsit exordium. (SGre 594; SRip 1037; SVic 400; SFG).

IN SANCTI PAULI

299.- Deus, qui multitudinem gencium beati apostoli predicacione docuisti... patrocinia senciamus. (SGre 604; SRip 1046; SVic 410; SFG).

IN SANCTI MARCIALIS

300.- Deus, qui huius diei venerabilem nobis sollempnitatem beati Marcialis confesoris tui atque pontificis... consequi mereamur. (SRip 1050; SFG).

IN OCTABIS SANCTI YOHANNIS

301.- Deus, qui nos annua beati Yohannis Babtiste sollempnia frequenter concedis,... capiamus securitatis augmentum. (Gell 1164; SVic 378).

IN SANCTORUM PROCESSI ET MARTINIANI

302.- Deus, qui nos sanctorum nostrorum tuorum Processi et Martiniani confessione gloriosa... intercessione gaudere. (SGre 610; SRip 1054; SFG).

IN SANCTI MARTINI EPISCOPI

303.- Omnipotens sempiterne deus, qui beatum Martinum, innumeris uirtutibus declaratum, sumnum pontificem populo tuo ordinari uoluis-
ti, concede ut apud misericordiam pietatis tue meritis eius et interces-
sionibus adiuuemur. Per. (Ang 1110, retocada; TcG 3523, retocada).

IN OCTABAS APOSTOLORUM /f. 125v/

304.- Deus, cuius dextera beatum Petrum ambulantem in fluctibus ne mergeretur... gloriam consequamur. (SGre 607; SRip 1062; SVic 417;
SFG).

IN SANCTORUM VII^{em} FRATRUM

305.- Presta, quesumus, deus, ut qui gloriosos martires Felicem, Philip-
pum, Marcialem, Siluanum, Vitalem, Ianuarium et Alexandrum, fortes
in sua confessione... intercessione senciamus. (SGre 613; SRip 1065;
SVic 425; SFG).

TRANSLACIO SANCTI BENEDICTI ABBATIS

306.- Intercessio nos, quesumus, domine, beati Benedicti abbatis tibi co-
mendet,... patrocinio adsequamur. (TcG 3544; SRip 1069; SVic 430; SFG).

IN SANCTE MARGARITE

307.- Deus, qui beatam Margaritam ornasti uirginitate et coronasti mar-
tirio,... apud te presidio fulciamur. (SRip 1074; SVic 434; SFG).

IN SANCTARUM IUSTE ET RUFINE

308.- Omnipotens sempiterne deus, da nobis in festiuitate sanctarum
uirginum tuarum Iuste et Rufine congrua deuocione gaudere,,, percipia-
mus auxilium. (TcG 3410: com. virginis; SRip 1077; SFG).

<IN> SANCTE MARIE MAGDALENE

309.- Omnipotens sempiterne deus, qui unigenitum tuum post resurrec-
cionem suam primum beate Marie Magdalene manifestasti,... mereamus
uidere dominum nostrum. (SRip 1080; SFG).

<IN> SANCTI APOLLINARIS

310.- Deus, qui nos annua beati Apollinaris martiris tui atque pontificis
sollempnitate letificas... instruamur exemplis. (SGre 479; SRip 1084;
SVic 450; SFG).

<IN> SANCTE CHRISTINE UIRGINIS

311.- Quesumus, omnipotens deus, ut nobis beate Christine uirginis et
martiris tue hodierna festiuitas... salutare prebet exemplum. (CO
VII,4819; SVic 454).

<IN> VIGILIA SANCTI IACOBI

312.- Quesumus, omnipotens deus, ut qui beati Iacobi apostoli tui sollempnitatem... meritis muniamus. (CO VII,4902; SVic 760: vigilia unius apostoli). /f. 126/

IN DIE SUO

313.- Esto, domine, plebi tue sanctificator et custos, ut beati apostoli tui Iacobi munita presidiis... secura deseruiat. (Gell 1247; SVic 457; SFG).

<IN> SANCTI CUCUPHATIS

314.- Beati Cucuphatis martiris tui, quesumus, domine, precibus adiuuemur... deuota tibi mente famulemur. (Gell 885: s. Georgius; SFG).

<IN> SANCTI CHRISTOPHORI

315.- Omnipotens sempiterne deus, qui beato Christoforo uictoriam martirii contulisti, presta quesumus ut cuius petimus suffragia, intercessionis assequamur beneficia.

IN SANCTI FELICIS

316.- Deus, qui sanctam nobis huius diei sollempnitatem in honore sancti Felicis martiris tui atque pontificis consecrasti... auxilio subleuemur. (Ang 1088: s. Eparci; SVic 466; SFG).

IN SANCTORUM NAZARII <ET> CELSI

317.- Omnipotens sempiterne deus, da populo tuo presentis diei festiuitatem sincero uenerari affectu,... gaudia consequantur. (CO VI,3825; SRip 1101; SVic 469; SFG).

<IN SANCTORUM> SIMPLICII, FELICIS, <ET> FAUSTINI

318.- Presta, domine, quesumus, ut sicut populus christianus martirum tuorum Felicis episcopi, Simplicii, Faustini et Beatricis... comprehendat effectu. (Gell 1257; SRip 1105; SVic 474; SFG).

<IN> SANCTORUM ABDON ET SENEN

319.- Deus, qui sanctis tuis Abdon et Senen ad hanc gloriam ueniendi... aduersitatibus liberari. (SGre 619; SRip 1109; SVic 485; SFG).

IN SANCTI GERMANI EPISCOPI

320.- Deus, qui hodiernam diem sacratissimam nobis beati Germani confessoris tui atque pontificis sollempnitate... muniatur sufragiis. (TcG 3321; SRip 1113; SFG).

IN VINCULA SANCTI PETRI

321.- Deus, qui beatum Petrum apostolum a uinculis absolutum, illesum abi-
re fecisti... exclude eius intercessione. (SGre 622; SRip 1117; SFG). /f. 126v./

IN SANTI FELICIS GERUNDENSIS

322.- Sancti Felicis martiris tui, domine, ueneranda sollempnitas nobis
conferat pie deuocionis augmentum, qui in tui nominis confessione feli-
citer perseverans, eterna meruit gloria munerari. Per. (Gell 1260, sola-
ment la primera part; SRip 1121, solament la primera part).

IN SANCTORUM MACHABEORUM

323.- Fraterna nos, domine, martirum tuorum corona letificet, que et fi-
dei nostre prebeat... sufragio consoletur. (Gell 1277; SRip 1125; SVic
492; SFG).

IN SANCTI STEPHANI PAPE

324.- Deus, qui nos beati Stephani martiris tui atque pontificis annua so-
llempnitate letificas... proteccione gaudemus. (SGre 625; SRip 1128;
SVic 510; SFG).

IN SANCTI STEPHANI PROTOMARTIRIS

325.- Omnipotens sempiterne deus, qui sacra beati Stephani protomarti-
ris tui membra... consolacionibus sociari. (SGre 625; SRip 1131; SVic
535; SFG).

IN TRANFIGURACIONE DOMINI

326.- Deus, qui nos sacrum Transfiguracionis tue diem, deuotis hodie
laudibus preire concedis,... dignatus es fieri particeps. (SVic 514).

IN SANCTI VRBICII

327.- Adesto, domine, populo tuo, placatus et clemens, et per interuentu
sancti martiris tui Vrbicci, nos semper mereamur suffragari, cuius sa-
crum corpus in presenti ecclesia scimus uenerari.

IN SANCTORUM FELICISSIMI ET ACAPITI

328.- Deus, qui nos concedis sanctorum martirum tuorum Felicissimi et
Acapiti, Iusti et Pastoris, natalicia colere... societate gaudere. (SGre 633;
SRip 1139 addit: Iusti et Pastoris; SVic 532; SFG).

<IN> SANCTORUM IUSTI ET PASTORIS

329.- Omnipotens deus, nos geminato sanctorum martirum tuorum Iusti
et Pastoris interuentu letifica,... clementer mirifica. (CO VI,3717a; SFG;
Tortosa, ms. 41: J. JANINI, «El sacramentario pirenaico ms. 41 de Tortosa»,
a : *Hispania Sacra*, 19 (1966), p. 126: XII; SVic 523, prima pars tantum).

IN SANCTI DONATI MARTIRIS

330.- Deus, qui es gloria tuorum sacerdotum, presta quesumus ut, qui sancti Donati martiris tui atque pontificis sollempnia colimus... senciamus auxilium. (S. Gelasià 965: Deus, tuorum gloria sacerdotum; SRip 1149; SVic 539).

IN SANCTI CIRIACI ET SOCIORUM EIUS

331.- Deus, qui nos annua beati Ciriaci martiris tui et sociorum eius sollempnitate letificas,... passionis immitemur. (Gell 1297; SVic 543; SFG).

IN UIGILIA SANCTI LAURENCII /f. 127/

332.- Adesto, domine, supplicationibus nostris, et intercessione beati Laurencii martiris tui,... benignus impende. (SGre 639; SRip 1152; SVic 546; SFG).

IN DIE SANCTI LAURENCII

333.- Da nobis, quesumus, omnipotens deus, uiciorum nostrorum flamas extingere, qui beato Laurencio martiri tuo... misericordia superare. (SGre 645; SRip 1158; SVic 554; SFG).

IN SANCTI TIBURCII

334.- Beati Tiburcii martiris tui nos, domine, quesumus, foueant continua presidia,... concesseris adiuuari. (SGre 649; SRip 1163; SVic 558; SFG).

IN SANCTI YPOLITI

335.- Da nobis, omnipotens deus, ut beati Ipoliti martiris tui et sociorum eius ueneranda sollempnitas,... augeat et salutem. (SGre 652; SRip 1166; SVic 562; SFG).

IN SANCTI EUSEBII

336.- Deus, qui nos beati Eusebii confessoris tui annua sollempnitate letificas,... exempla gradiamur. (SGre 655; SRip 1169; SVic 566; SFG).

IN UIGILIA ASSUMPTIONIS SANCTE MARIE

337.- Deus, qui uirginalem aulam beate Marie in qua habitares eligere dignatus es,... sue interesse festiuitati. Qui uiuis et regnas. (SGre 658; SRip 1173; SVic 570; SFG).

IN ASSUMPCIONE SANCTE MARIE

338.- Veneranda nobis, domine, huius diei festiuitas, opem conferat salutarem, in qua sancta dei genitrix,... genuit incarnatum. (SGre 661; SRip 1177; SVic 574; SFG).

IN OCTABAS SANCTI LAURENCII

339.- Sancti martiris tui Laurencii reiterata sollempnitas, quesumus, domine deus noster... prestat nobis augmentum. (SRip 1183; SFG).

IN SANCTI ACAPITI

340.- Letetur ecclesia tua, deus, beati Acapiti martiris tui confisa sufragiis,... et secura consistat. (SGre 665; SVic 585; SFG).

IN SANCTI SIMPHORIANI

341.- Presta, quesumus, omnipotens deus, ut qui beati Simphoriani martiris tui natalicia colimus,... amore roboremus. (Gell 1605: s. Mennae; SVic 673: s. Mennae).

IN SANCTI TIMOTHEI

342.- Auxilium tuum nobis, domine, quesumus, placato impende, et intercedente beato Timoteo martire tuo,... propiciatus extende. (SGre 668; SRip 1188 addit: et Simphoriani; SVic 593; SFG addit: et Simphoriani).

IN OCTABAS SANTE MARIE

343.- Clemenciam tuam, domine, suppliciter imploramus, ut qui beate dei genitricis /f. 127v./ Marie beneficia poscimus, te annuente consequi mereamur. Per eundem

IN UIGILIA SANCTI BARTOLOMEI APOSTOLI

344.- Concede nobis, quesumus, omnipotens deus, uenturam beati apostoli tui Bartholomei sollempnitatem,... celebrare deuocione. (TcG 3511: in vigilia s. Martini; SRip 1331: in vigilia s. Martini)

IN DIE SANCTI BARTOLOMEI

345.- Omnipotens sempiterne deus, qui huius diei uenerandam sanctamque leticiam in beati tui Bartolomei festiuitate... predicare quod docuit. (SGre 74; SRip 1191; SVic 597; SFG).

IN SANCTI GENESII

346.- Deus, qui hunc uenerabilem diem beati martiris tui Genesii sollempnitate dicasti, concede, ipso interueniente, ab omni nos aduersitate liberari et sincera tibi deuocione famulari.

ITEM IN SANCTI RUFU

347.- Adesto, domine, supplicationibus nostris, et beati Rufi intercessio-nibus subleuati,... conturbemur incursu. (Ang 1257; SVic 606; SFG).

IN SANCTI AUGUSTINI

348.- Adesto supplicationibus nostris, omnipotens deus, et quibus fidu-

ciam sperande pietatis indulges,... benignus effectum. (SGre 208; SRip 1195; SVic 614; SFG).

IN SANCTORUM IULIANI ET ERMETIS

349.- Deus, qui beatos martires tuos Iulianum et Ermelius uirtute constancie in passione roborasti,... aduersa formidare. (SGre 671; SRip 1199; SVic 610; SFG).

IN DECOLLACIONE SANCTI YOHANNIS

350.- Sancti Yohannis Bap[ist]e et martiris tui, domine, ueneranda festivitas,... prestat nobis augmentum. (SGe 1009; SVic 622).

IN SANCTE SABINE

351.- Deus, qui beate Sabine post conjugii copulam, martiris contulisti coronam, concede propicius ut qui eius colimus, ipsius precibus ac meritis liberemur a futuris et instantibus malis.

IN SANCTORUM FELICIS ET AUDACI

352.- Maiestatem tuam, domine, supplices deprecamur, ut sicut nos, sanctorum tuorum... supplicatione defendas. (SGre 677; SRip 1207; SVic 628; SFG).

IN SANCTI PRISCI MARTIRIS

353.- Omnipotens sempiterne deus, fortitudo certancium et martirum palma, sollempni /f. 127bis/ [... ...]. (Gell 1419; SFG).

(La resta del foli lacerada)....

<IN SANCTI EGIDI>

354.- P[retende nobis domine misericordiam tuam, et sancti martires tui Theodori, cuius nos] de[disti patrociniis...]. (Gell 1601; SFG).

IN NATIUITATE SANCTE MARIE.

355.- S[upplacionem ... dei] ge[netricis et virginis...] a [te... erumamur]. (SGre 680; SRip 1210; SFG).

(La resta del foli lacerada)....

<IN SANCTI ADRIANI>

356.- C[oncede quesumus misericors deus...] s[ociorumque... efectum]. (SRip 1215; SFG).

<IN SANCTI> GORGONII

357.- P[resta quesumus omnipotens et misericors deus ut sancti Gorgonii martiris tui...]. (SRip 1219).

IN SANCTORUM PROTHI ET IACINTI

358.- B[... ...].

[IN EXALTACIONE SANCTE CRUCIS]

359.- D[eus, qui unigeniti filii tui...]. (SGre 690; SRip 1229; SFG).

(La resta del foli lacerada)

[IN SANCTORUM CORNELII ET CIPRIANI]

360.- B[eatorum martirum pariterque pontificum...] (Gell 1026; SRip 1225; SFG).

/f. 127bis-127ter/

<PASSIO IMAGINIS DOMINI>

361.- [Omnipotens sempiterne deus, qui hunc diem... pas-] /f. 128/ sionem eius fideliter recolimus, ita ab infestantis inimici iaculis, tuo munimine tueamur. (SRip 1323; SFG).

EODEM DIE SANCTI THEODORI

362.- Deus, qui nos beati Theodori martiris tui confessione gloriosa circumdas et protegis,... oracione fulciri. (SGre 742; SRip 1328; SVic 670; SFG).

IN UIGILIA SANCTI MARTINI

363.- Concede quesumus, omnipotens deus, uenturam beati confessoris tui Martini... celebrare deuocione. (TcG 3511; SRip 1331; SFG).

IN DIE SUO

364.- Deus, qui conspicis quia ex nulla nostra uirtute subsistimus... contra omnia aduersa muniamur. (SGre 748; SRip 1337; SVic 676; SFG).

IN SANCTI MENNE MARTIRIS

365.- Presta, quesumus, omnipotens deus, ut qui beati Menne martiris tui natalicia colimus,... amore roboremur. (SGre 745; SRip 1334; SVic 678; SFG).

IN SANCTI BRICII EPISCOPI

366.- Misericordiam tuam, domine, quesumus, interueniente beato confessore tuo Bricio, clementer impende... propiciare sufragiis. (Gell 1785; SRip 1341; SFG).

IN SANCTORUM ACISCLI ET VICTORIE

367.- Deus, qui sanctam nobis huius diei sollempnitatem in beatorum

martirum tuorum Aciscli et Victorie passione... intercessionibus adiuuemur. (Gell 1771; SRip 1344; SVic 687; SFG).

IN SANCTI ROMANI MARTIRIS

368.- Deus, qui nos beati martiris tui Romani annua sollempnitate letificas, concede propicius,... proteccione gaudemus. (SGre 625: s. Stephani; SRip 1347; SFG).

IN SANCTE CECILIE

369.- Deus, qui nos annua beate Cecilie martiris tue sollempnitate letificas... sequamur exemplo. (SGre 751; SRip 1350; SVic 690; SFG).

IN SANCTI CLEMENTIS

370.- Deus, qui nos annua beati Clementis martiris tui atque pontificis sollempnitate letificas,... passionis imitemur. (SGre 754; SRip 1357; SVic 695; SFG).

IN SANCTE FELICITATIS

371.- Presta quesumus, omnipotens deus, ut beate Felicitatis martiris tue sollempnia recensentes... protegamur et precibus. (SGre 757; SRip 1354; SVic 699; SFG). /f. 128v./

IN SANCTI GRISAGONI

372.- Adesto, domine, supplicationibus nostris, ut qui ex iniuitate nostra reos nos esse cognoscimus, beati Grisogoni... intercessionibus libemur. (SGre 117; SRip 1361; SVic 702; SFG).

IN SANCTE CATERINE UIRGINIS

373.- Deus, qui dedisti legem Moisi in sumitatem montis Synai, et in eodem loco... ad montem qui est Christus ualeamus peruenire. (P. Bruylants, *Les oraisons du Missel Romain. Texte et histoire*, Lovaina, 1952, II/322).

IN SANCTI PETRI MARTIRIS

374.- Preces populi tui, quesumus, domine, clementer exaudi, ut beati Petri martiris tui atque pontificis... passione letamur. (SGre 102: s. Marcelli; Gell 146: s. Marcelli; SRip 865: s. Marcelli)

IN SANCTI SATURNINI MARTIRIS

375.- Deus, qui nos beati Saturnini martiris tui atque pontificis concedis natalicio perfrui,... meritis adiuuari. (SGre 763; SRip 1364; SVic 709; SFG).

IN UIGILIA SANCTI ANDREE

376.- Quesumus, omnipotens deus, ut beatus Andreas apostolus tuum nobis imploret auxilium,... periculis exuamur. (SGre 766; SRip 1368; SVic 713; SFG).

IN DIE SANCTI ANDREE

377.- Maiestatem tuam, domine, suppliciter exoramus ut, sicut ecclesie tue beatus Andreas apostolus... perpetuis intercessor. (SGre 770; SRip 1372; SVic 718; SFG).

IN SANCTORUM SATURNINI ET GRISANTI

378.- Beatorum martirum tuorum, domine, Saturnini, Grisanti, Mauri et Darie, adsit oracio,... experiemur auxilio. (Gell 1656; SRip 1379 omittit Grisanti; SVic 706; SFG omittit Grisanti).

IN SOLLEMPNITATIBUS QUORUM LIBET APOSTOLORUM

379.- Sollempnitatis apostolice multiplicacione gaudentes, clemenciam tuam deprecamur, omnipotens deus,... patrociniis confoueri. (SGe 937).

IN EUANGELISTARUM FESTIUITATIBUS

380.- Da nobis, omnipotens deus, ut beati *ille* euangeliste, quam peruenimus ueneranda sollempnitas,... et salutem. (SGe 968) /f. 128bis/

SERM[ONES... ...] <IN SABBATIS SOLLEMNIBUS BEATE MARIE> [... ...].

381.- f. 128bis-128quart: Ade[st nobis dilectissimi, optatus dies beate ac uenera]bili[s... que meruisti benedicta pretium ferre mundi].

Pseudo Augustinus, *Sermo* 194; PL 39, 2104-2107.

382.- f. 128quart-129: E[... ...] [Scientes, fratres dilectissimi, auctori nostro...] Cumque per mysticum diuinitatis archanum... *Lect. II-III*... ex patre dominus impetraret.

Pseudo Ildefonsus, *Sermo* 8; PL 96, 269C-270C-D.

383.- f. 129-129v.: *Lect. I-III*. Nam auctorem tuum ipsa concipiens editisti in tempore puberem... mortalibus oculis possit uideri.

Pseudo Ildefonsus, *Sermo* 8, PL 96, 270C-271B.

384.- f. 129v.-130: *Lect. I-III*. Quanta fuit hec dignacio ut crearetur ex te, quam creauit... uirginitatem non abstulit, Ihesus Christus dominus noster qui uiuit et regnat...

Pseudo Ildefonsus, *Sermo* 8, PL 96, 271B-D.

ITEM IN ADVENTU DOMINI CUM DE BEATA MARIA SOLLEMNIZATUR.

385.- f. 130-130v.: *Lect. I-III*. Exordium nostre redempcionis, fratres karissimi, hodierna nobis sancti euangelii leccio comendat... dominus potens in prelio.

Beda Venerabilis, *Hom. I*, 3; CCL 122,14-15; PL 94, 9-10A2.

386.- f. 130v.: *Lect. I-III.* Illo nimirum prelio quo potestates aerias debe-llare... quod de uirgine natus esset patuerit.

Beda Venerabilis, *Hom. I*, 3; CCL 122,15; PL 94, 10A2-C4.

387.- f. 130v.-131: *Lect. I-III.* Nec pretereundum quod beata dei genitrix, meritis precipuis... et filius altissimi uocabitur.

Beda Venerabilis, *Hom. I*, 3; CCL 122,15-16; PL 94,10C4-11C1.

388.- f. 131-131v. *Lect. I-III.* Notandus sollerter ordo uerborum et tanto arcius est cordi inserendus... decantabat: Benedictus qui uenit in nomine domini, rex Israel.

Beda Venerabilis, *Hom. I*, 3; CCL 122,16-17; PL 94, 11C1-12A5.

IN SABBATIS SOLLEMNIBUS BEATE MARIE A NATALI USQUE IN QUADRAGESSIMA.

389.- f. 131v.-132: *Lect. I-III.* O mira et laudabilis inter feminas, que ab angelo salutatur uirginitas... et paratum inuenies animum meum.

Pseudo Augustinus, *Sermo* 195; PL 39, 2108.

390.- f. 132-132v.: *Lect. I-III.* Omnibus enim modis, exopto ego dominum meum... dimitam tacite coniugium

Pseudo Augustinus, *Sermo* 195; PL 39, 2108.

391.- f. 133: *Lect. I-III.* Cogitauit inquit Yosep sicut in euangelio legitur... scripta est in tabulis lapideis

Pseudo Augustinus, *Sermo* 195; PL 39, 2108.

<IN OFFICIO MATUTINARUM BEATE MARIE PER ANNI CIRCULUM>

<DOMINICA>

392.- f. 133v.: *Lect. I-III.* Sancta Maria uirgo uirginum, mater et filia regum... ubi regnas cum filio sine tempore.

J. Leclercq, «*Fragmenta Mariana*». A: *Ephemerides Liturgicae*, 72 (1958) p. 300; amb petites variantes.

[FERI]A II^a

393.- f. 133v. *Lect. I.* O gloriosa dei genitrix, uirgo semper Maria. Quas tibi laudes fragilitas humani generis...orando excusa. *Lec. II:* Admitte nostras preces intra sacrarium exaudicionis... redemptoris et iudicis. *Lect. III.* Sancta Maria, succurre miseris, juua pussilanimes, refoue flebiles... filium tuum pro nobis interpellas.

Ambrosius Autpertus, *Sermo de Adsumptione Sanctae Mariae*. CCCM 27B, 1034: 11,5-1035:11,22. PL 39, 2133-2134; amb invocacions inicials.

FERIA III^a.

394.- f. 134. *Lect. I.* Obsecramus ergo te, beatissima uirgo, offer nos Christo piis sufragiis, que nescis inuidere filii... pro excessibus multorum filiorum.

Adaptació, amb invocació inicial, d'Ambrosius Autpertus, *Sermo in Purificatione Sanctae Mariae*. CCCM 27B, 992: 7,24-29; J. Leclercq, «Formes anciennes de l'office marial», p. 90, i H. Barré, *Prières anciennes*, p. 176 editen aquesta primera lliçó amb invocació inicial *O gloriosa genetrix uirgo semper Maria*, que encapçala el nostre núm. 393.

Lect. II. Suscipe quesumus, beatissima uirgo, nostre fragilitatis obsequia, et magna nobis uirtute succurre, uelut prepotens domina, ma-terque cunctorum piissima, et impetra nobis locum uenie apud Ihesum Christum filium tuum dominum nostrum.

Lect. III. Nos enim adhuc in hac terra affligimur, persequimur,... ad fontem perhennis uite potandos inuitas.

Ambrosius Autpertus, *Sermo de Adsumptione Sanctae Mariae*. CCCM 27B, 1035:11,23-29. PL 39, 2134.

FERIA IIII^a

395.- f. 134-134v.: *Lect. I-II.* Tu in illa beatorum felicissima regna... tociens osculasti in terris.

Ambrosius Autpertus, *Sermo in Purificatione Sanctae Mariae*. CCCM 27B, 992: 11,34-40. PL 39, 2134.

Lect. III. Quis tantarum rerum uerborumque copia instructus existat, ut digne possit genitricem gloriosam Christi collaudare?. Hec igitur fuit sponsa Christi et gencium mater.

O quam beata mater que sine contaminacione et sine dolore peperit medicinam. Felix inquam mater, per quam nostri generis uita est reparata.

Autor incert, *Sermo*; PL 57, 867D.

FERIA V^a

396.- f. 134v.: *Lect. I-III.* Veneremur fratres mei, ueneremur matrem dei... meruit hoc nati dono quod sit mater hec et uirgo.

J. Vives, «Oficio rítmico mariano en el leccionario de Solsona», a: *Miscelánea en homenaje a Mons. Higinio Anglés*, vol. 2, Barcelona, 1958-61, p. 960-961.

<FERIA> VI^a

397.- f. 134v.: *Lect. I-III.* Aue uirgo singularis, inter omnes, aue mittis,... fuisti reparatrix, nostri fias mediatrix.

J. Vives, «Oficio rítmico mariano», p. 961.

SABBATO

398.- f. 134v.-135: *Lect. I-III.* Hec est uirgo gloriosa, inter sponsas domini preciosa,... celesti tecum vita, perfruamur, o Maria.

J. Vives, «Oficio rítmico mariano», p. 961.

(Afegitons d'una mà posterior, amb notació musical):

399.- f. 135: Aue consurgens aurora tenebrosa mundo fulgens aurea ora solem iusticie,... sana dolores ut odores ungentorum tuorum senciamus, alleluia, alleluia. Se< c > u < l > o < r > u < m > a < m > en.

U. Chevalier, *Prosolarium ecclesiae Aniciensis. Ofice en vers de la Circoncision en usage dans l'Église du Puy*, París, 1894, p. 37; C. Blume; G. M. Dreves, *Analecta hymnica medii aevi*, vol. 46, Leipzig, 1905, p. 182, núm. 136; J. Vives, «Oficio rítmico mariano», p. 962.

400.- f. 135-135v.: Quam pulcra es et quam decora carissima in deliciis statura tua assimilata est /f. 135v./ palme ubera mea. Alleluia, alleluia.

J. Vives, «Oficio rítmico mariano», p. 962, amb l'íncipit erroni de *Nova Eva quam pulchra*.

401.- f. 135v.: Aue uirgo gloriosa, sponsa dei speciosa... uoce pia cantant aue Maria. Seculorum amen.

C. Blume; G. M. Dreves, *Analecta hymnica*, vol. 46, p. 182, núm. 136.; Ll. Nicolau d'Olwer, «L'escola poètica de Ripoll en els segles X-XIII», a: *Anuari. Institut d'Estudis Catalans*, 6 (1915-1920), p. 76, núm. 58; J. Vives, «Oficio rítmico mariano», p. 962.

(Quadern addicionat al segle xv):

INCIPIUNT LECCIONES DE CORPORE CHRISTI

402.- f. 136-138v.: *Lect. I-III.* Immensa diuine largitatis beneficia... de sua contristatis absencia solacium singulare.

C. Lambot, *L'office de la Fête-Dieu*, a: *Revue Bénédictine*, 54 (1942), p. 75:1-76:37.

Lect. IV-VII. Huius sacramenti figura precessit quando manna pluit deus... Christi sermo ut species mutet elementorum.

C. Lambot, *L'office*, p. 78:1-79:58.

Lect. VIII. De tocius mundi operibus legisti quia ipse dixit et facta sunt... fit sanguis consecracione verbi celestis.

C. Lambot, *L'office*, p. 99:78-100:111.

403.- f. 138v.-140: Lectio sancti evangelii secundum Iohannem. *In illo tempore. Dixit Ihesus discipulis suis et turbis iudeorum: Caro mea verum est cibus, et sanguis meus vere est potus.* Et reliqua (Jo 6,56).

Lect. IX-XI. Cum enim cibo et potu id apetant homines ut non esuriant... vitam meam exinanicio mea fecit in qua me misit.

Augustinus Hipponensis, *Tract. in Iohannem*, 26; CCL 36, 268:18-269:26; C. Lambot, *L'office*, p. 80:1- 81:33.

Lect. XII. Convenit itaque devocioni fidelium sollempniter recolere

institucionem... [... misericor]diter tr[ibuit perpetuis temporibus duraturam].

C. Lambot, *L'office*, p. 76:39-77:76.

<SECUNDA DIE>

404.- f. 140-140v.: *< Lect. I-III >*. Chris[tus panis est de quo ipse]met dixit: Et panis quem ego dabo] ei caro [mea est... grata] omnium virtutum /f. 141/ [... ... et diuina maiestate].

C. Lambot, *L'office*, p. 100:131-101:161.

<TERTIA DIE>

405.- f. 141-141v.: *< Lect. I >*, [... ...]. *< Lect. II >*: P[... ...].

< Lect. III >. Iterat[ur cotidie hec oblacio]

C. Lambot, *L'office*, p. 101:169-102:?:

<QUARTA DIE>

406.- f. 141v.-144v: *< Lect. I-VI >*. [Utrum sub figura an sub ueritate hoc mysticum ca]licis [... ... substancia efficitur]... *< Lect. VI >*. S[ancta malis possunt obesse... ... magnum tormentum].

C. Lambot, *L'office*, p. 10:197-108:291.

- f. 143v.-144v.: *Lect. VII^a*. [Quia corpus assumptum ablaturus erat] Dominus [ab oculis... ... servit effectus]. *< Lect. VIII >*. Q[uanta itaque et quam celebranda... ... idipsum et semper idipsum].

C. Lambot, *L'office*, p. 108:295-109:338.

<QUINTA DIE>

407.- f. 144v.-145v.: *< Lect. I-III >*. [Proinde hoc idem est] sa[crificium... ...] Hoc enim [facite, ait, in meam commemorationem]. *Lectio II^a*. [In sacramentorum oblacionibus, que inter mis]sarum sol[lemn]ia offeruntur... ... aqua significatur. *< Lect. III >*. H[uius sacramenti ritus... Iesum Christum].

C. Lambot, *L'office*, p. 110:350-111:388.

<SEXTA DIE>

408.- f. 145v.-146: *< Lect. I-III >*. [Sic vero calix Domini... ... in odorem suavitatis]. *Lect. II^a*. [In Christo Pater... ... in me manet et ego in eo] *< Lect. III >*. D[e veritate carnis et sanguinis... ... In nobis naturaliter permanente?].

C. Lambot, *L'office*, p. 111:388-112:428.

<SEPTIMA DIE>

409.- f. 146-146v.: *< Lect. I-II >*. Qu[od autem hec in nobis naturaliter unitas sit... interius creditur]. *Lect. II^a*. [Hec salutaris victima... ... consociandum [corpori Christi et ante oculos sacerdotis in altari videtur].

Lect. III^a.

C. Lambot, *L'office*, p. 112:430-113:459

ÍNDEX DE TEXTOS DEL LECCIONARI

- Ad Aquas Tibilitanas afferentem pro-
tomartyris gloriosissimi Stephani, 9
Ad hanc itaque lucernam quasi in cali-
ginoso vitae huius stadio, 73
Adest nobis dilectissimi optatus dies
beatae ac venerabilis, 381
Anno autem ducentessimo trigesimo
tertio post passione domini, 64
Apud Africam beati Cypriani episcopi
Valeriano et Galieno imperatoribus,
142
Apud Antiochiam natalis sancti Iuliani
martyris et Basilissae, 13
Apud Antiochiam passio sancti Ignatii
episcopi et martyris, 29
Apud Egeam civitatem natalis sancto-
rum martyrum Cosmae et Damiani,
151
Apud Italiam in Tiro quae est circa la-
cum Mulsinum, 86
Apud Nolam Campaniae beati Felicis
presbyteri Hic a Maximiano, 15
Apud Ravennam natalis sancti Apollina-
ris episcopi. Hic Romae ordinatus, 85
Apud Ravennam natalis sancti Vitalis
martyris, 61
Apud Tusciam civitatem Arescio nata-
lis sancti Donatis episcopi et marty-
ris, 106
Audistis fratres karissimi quia ad
unius iussionis vocem, 218
Ave uirgo gloria, sponsa dei specio-
sa, 401
Ave uirgo singularis inter omnes, aue
mittis, 397
Beatissimi Laurentii martyris cuius
natalem hodie celebramus passio-
nem, 111
Caelorum regnum fratres karissimi id-
circo terrenis rebus simile dicitur, 22
Celebritas hodierni diei nos ammonet
dilectissimi ut in laudem Mariae, 53
Cogitis me o Paula et Estochium, 115
Conditor atque plasmator omnium
non amittens invisibilia, 46
Cum constet omnibus fratres karissi-
mi quod redemptor noster, 178
Cum cuncta sacra eloquia dominicis
plena sint praceptis, 48
Cum diu gens Longobardorum infide-
litatis suae tenebris carere noluis-
set, 72
Cum dominus et saluator noster cir-
cuiret civitates et regiones, 188
Cum enim cibo et potu id appetant
homines, 403
De beato Mattheo apostolo dilectissimi
parva nobis antiquitas, 47
De morte pretiosa martyrum Christi
innocentum sacra nobis, 8
De regionibus messis gaudium de vi-
nea fructus suavitatis, 102
De seipso dominus haec loquitur os-
tendens etsi supradixerit, 52
Dilectissimi sanctae ecclesiae filii aures
similis cordis et corporis erigite, 196
Domina mea dominatrix mea domi-
nans mihi, 134
Dominicus sermo quem debemus om-
nes non solum studiose, 172
Dominus ac redemptor noster perituri
mundi, 93
Dominus conditor ac redemptor nos-
ter vulnera superbiae nostrae, 89
Dominus et salvator noster Ihesus Ch-
ristus fratres karissimi, 174
Ecce per omnes transiit sonus eorum
ubique laus utriusque colligitur, 67
Egeas dixit: Insanus sermo tuus praed-
icat gloria supplicii, 220
Electurus apostolos dominus in mon-
tana subiit et discipuli, 19
Emerentiana autem que fuerat conlac-
tanea beatae Agnetis, 25
Eodem die in Africa, natalis sancto-
rum Ianuarii, Marini, Naboris, 71
Eodem die natalis sanctae Felicitatis ma-
tris septem filiorum martyrum, 211
Eodem die passio sanctorum Fructuo-
si et sociorum, 21
Eodem die sanctorum martyrum Sim-
plicii, Faustini et Beatricis, 94
Erigenda nobis est fratres ad deum
maior intentio, 63

- Est autem in Urgellensis Cerdaniensis-
que patriae confinibus, 193
Exordium nostrae redemptionis fra-
tres karissimi hodierna nobis lectio,
54, 385
Filioli mei audite nos et liberate vos.
Currite, 69
Firmissime tene et nullatenus dubites
Patrem et Filium 222
Fuit namque Aigulfus venerabilis vir et
deo omnimodo placere gestiens, 74
Fuit vir quidam in Hierusalem de tri-
bu Beniamin nomine Saulus, 26
Fuit vir vitae venerabilis gratia Bene-
dictus et nomine, 51
Geraldus igitur Aquitaniae provinciae
oriundus fuit, 169
Gregorius urbe Romula a patre Gor-
diano editus, 49
Haec est virgo gloria inter sponsas
domini pretiosa, 398
Haec virgo clarissima absconditum
semper evangelium Christi gerebat,
209
Hoc quantum ad litteram attinet ita
est quia nisi granum, 24
Hodie autem in domum pusilli Zauei
oportet me manere, 162
Hodie dilectissimi omnium sanctorum
sub una sollemnitas, 191
Hodie fratres karissimi natalem illo-
rum infantum colimus, 11
Hodiernae diei celebritas dilectissimi
ammonet ut in laudem, 132
Hodiernus dies fratres carissimi mag-
num nobis contulit gaudium, 32
Hos sequitur electio prophetarum
cum quibus locutus est deus, 183
Iacobus frater beati Iohannis apostoli
et evangelistae, 87
Igitur Germanus Autisiodorensis opidi
indigena fuit, 96
Igitur gloriosissimus apostolus et
evangelista Ihesu Christi domini
Luchas, 173
Igitur Hilarius beatus Pictavensis ur-
bis episcopus, 14
Igitur illo tempore quo sub Maximia-
no imperatore multi christiani, 179
Igitur posito in administratione pree-
fecturae Galliarum patre eius Am-
brosio, 55
Igitur vir venerabilis nomine et merito
Benedictus abba, 41
Immensa divinae largitatis beneficia,
402
Ipso die in Africa depositio sancti Au-
gustini, 125
Hieronymus natus in opido Stridonis,
157
Hierosolimis inventio corporis beatissimi
Stephani protomartyris, 101
Immaculatus dominus immaculata si-
bi famulam etiam, 28
In diebus illis apostolus domini nostri
Ihesu Christi Iudas frater Iacobi, 176
In diebus illis Cum primitus descendis-
set in urbem cordubensem, Dion, 207
In diebus illis dum crudelissimus Da-
cianus instinctu serpentis, 104
In diebus illis Eulalia barchinonensi-
sum civis et incola, 42
In diebus illis erat quidam puer nomi-
ne Felix in civitate Nola, 91
In diebus illis sub Diocletiano et Maxi-
miano imperatoribus, 98
In diebus illis transiebat Olimbrius
prefectus de Asia in Antiochia civi-
tate, 75
In diebus illis Turgius Almachius urbis
Romae praefectus, 57
In Galliis civitate Seduno loco Agau-
no, 149
In superiori loco huius evangelice lec-
tionis, 27
In temporibus illis beatissimus Marti-
nus obitum suum longe ante praes-
civit, 199
In monte Gargano venerabilis memo-
ria beati archangeli Michaelis, 155
Indias tres esse historiographi asse-
runt. Prima, 121
Inquietatur corpus et de caelo intonat
Christus. Saule, 70
Iohannes apostolus et evangelista fi-
lius Zebedei frater Iacobi, 10
Ipso die natalis sancti Genesii Arela-
tensis, 123
Iste locus evangelicus fratres ubi se di-
cit dominus vitem, 60

- Item Romae miliario decimo sancte Rufinae et Secundae sororum, 71
 Lectio sancti evangeli fratres karissimi sollicite considerare, 200
 Lectio sancti evangeli quae nobis lecta est fratres mei tanto a nobis, 6
 Legimus apostolo dicente quia omnes peccaverunt, 148
 Legimus in ecclesiasticis historiis quod sanctus Bonifacius, 180
 Licet plerisque relationis series prolixioris vitas materiae stilo mandata, 83
 Magna est et laudabilis plurimum constancia virtutis, 79
 Magna miracula quae fecit dominus noster Ihesus Christus, 223
 Magnum et venerabilem valdeque perspicuum, 88
 Maria Magdalena quae fuerat in civitate peccatrix, 84
 Matthias apostolus, dilectissimi, cuius hodie festum, 47bis
 Memoriam iusti hodie celebramus dei enim sunt laudes, 124
 Natalem hodie iuvante domino apostolorum celebramus, 66
 Natalis primae cathedrae sancti Petri hodie est quod pia devotione, 45
 Natalis sanctae Eufemiae virginis quae martirizata est sub Diocletiano, 146
 Natalis sancti Calixti papae qui sedit in episcopatu, 170
 Natalis sancti Laurentii archidiaconi et martyris sub Decio, 108
 Natalis sancti Petri Alexandrini epis copi inter praecipuos egregii, 214
 Natalis sanctorum martyrum Grisanti et Dariae qui tempore Numeriani, 219
 Nos enim adhuc in hac terra affligimur persequimur, 394
 Nunc ergo fratres karissimi nobis nominare, laudare et glorificare, 181
 O gloriosa dei genitrix virgo semper Maria. Quas tibi laudes, 393
 O mira et laudabilis inter feminas quae ab angelo salutatur, 389
 O omnipotentia nascentis, o magnificencia de caelo ad terram descendensis, 35
 O quam beata mater quae sine contaminacione et sine dolore, 395
 Obsecramus ergo te beatissima virgo offer nos Christo, 394
 Octavo kalendis septembbris. Romae natalis sancti Genesii martyris, 123
 Opere pretium est inim illud inserere lectioni qualiter sanctum, 68
 Passio et decollatio vel potius inventio capit, 127
 Passionem sancti Andree apostoli quam oculis nostris, 217
 Perspicue ostendit quare dixit de die autem hora, 50
 Philippus a Bethsayda civitate ortus galliis apostoli, 62
 Post domini nostri Ihesu Christi salutiferam passionem, 168
 Post gloriosam domini nostri Ihesu Christi in caelum ascensionem, 59
 Postquam dominus et salvator noster sua sancta praesentia, 58
 Pretiosa est dilectissimi in conspectu domini mors sanctorum eius, 43
 Probabile satis est ad gloriam Vincen tii martyris, 23
 Quae impossibilia sunt apud homines possibilia sunt apud deum, 154
 Quae omnia vel a quibus ille eicitur foras, 143
 Quamquam itaque dilectissimi omnibus temporum decursibus, 103
 Quartus romanae ecclesiae prefuit episcopus Clemens qui disciplinam, 211
 Quemadmodum sanctus Petrus missus in carcere sit ligatus, 97
 Qui cum esset miles et vere christianus adactus est ad brincham, 197
 Qui superna caelorum regna spiritibus angelicis ad laudem et gloriam, 182
 Quia dominus ac redemptor noster electos suos per huius vite labores, 105
 Quintianus consularis Siciliae prouinciae audiens sanctam opinionem, 37
 Quis potest quae facit ita disponere quomodo disposuit homo iste, 198
 Quis tantarum rerum verborumque copia instructus existat, 395

- Quoniam deo cura est de hominibus et plus animarum curam gerit, 147
 Quotiescumque legimus discipulos de ordine apostolatus, 156
 Romae Abdon et Senem subregulorum sub Decio imperatore, 95
 Romae Praxedis virginis. Hec cum sorore, 82
 Romae in Aventino in oppido Vindinense ad arcum Faustini, 128
 Romae in cimiterio Calixti natalis sancti Stephani papae et martyris, 100
 Romae inter duas lauros natalis sancti Tiburcii martyris filii Cromacii, 110
 Romae natalis beatissimae Agnetis virginis et martyris, 20
 Romae natalis sancti Ciriaci qui post longa carceris maceratione, 107
 Romae natalis sancti Grisogoni martyris qui per biennium, 212
 Romae natalis sanctorum Luciae et Geminiani imperatore Diocletiano, 146
 Romae natalis sanctorum martyrum Claudii, Nicostrati, Symphoriani, 195
 Romae sancti Hippolyti martyris sub Decio imperatore Valeriano praefecto, 112
 Romae septem fratrum filiorum sanctae Felicitatis, 71
 Romae via Apia in cimiterio beati Calixti natalis sancti Cornelii, 141
 Romae via Apia natalis sancti Marchi episcopi et confessoris, 167
 Romae via Aurelia beati Felicis episcopi sub Constantio filio Constantini, 94
 Romae via Ostiensi in cimiterio eiusdem natalis sancti Timothei, 119
 Romae via Ostiensi miliario secundo ab urbe, 130
 Romae via Salaria vetere in cimiterio Basillae natalis sanctorum Protus, 139
 Saepe vos fratres karissimi amoneo prava fugere mundi, 39
 Sancta igitur virginis Fides agenensium ciuitate oriunda, 166
 Sancta Maria virgo virginum mater et filia regis regum, 392
 Sanctus Igidius natione graecus a praeclaris parentibus, 131
 Sanctus Mattheus evangelista sic incipit evangelium, 133
 Sanctus Nazarius secundum saeculi dignitatem clarissimus natalibus, 92
 Scientes fratres dilectissimi auctori nostro, 382
 Sebastianus vir christianissimus mediolaniensium partium civis, 18
 Si eorum virorum beatissimas passiones debita admiratione, 215
 Si igitur fratres karissimi sancta et magna sinodo, 38
 Si subtiliter a fidelibus quae sit huius diei festi vitas perpendatur, 30
 Sic et anachoretarum singulare propositum, 187
 Sicut bonis esse mos solet in scripturis semper exempla patrum, 122
 Sicut optime novit sanctitas vestra dilectissimi consecratione altaris, 153
 Silvester igitur urbis Romae episcopus cum esset infantulus, 12
 Sollemnitatem nobis hodiernae celebritatis quam quadragesimo dominicae, 31
 Soror namque beati Benedicti Scolastica nomine, 40
 Sub Aureliano imperatore cum adversus christianum, 118
 Suscipe quae sumus beatissima virgo nostrae fragilitatis obsequia, 394
 Tempore illo postquam Constantino contra Maxencium, 140
 Tempore quo Maximinus Augustus rediens de partibus Africæ, 16
 Temporibus Claudii venit Valentinus presbyter Romam, 44
 Temporibus Diocletiani et Maximiani imperatorum cum esset persecutio, 208
 Tu in illa beatorum felicissima regna, 395
 Veneremur fratres mei veneremur matrem dei, 396
 Vetus narrat historia, Philippum maioris Herodis filium, 129
 Zelus quo tendat, quo prosiliat livor, invidia quo feratur herodiana, 7

ÍNDEX D'ORACIONS DEL COL·LECTARI

- Adesto domine populo tuo placatus,
327
 Adesto domine supplicationibus, 332,
347, 372
 Adesto quaesumus domine supplica-
tionibus, 249
 Adesto supplicationibus nostris omni-
potens, 348
 Adiuvet ecclesiam tuam domine, 277
 Adiuvet quaesumus domine eorum de-
precatio, 236
 Auxilium tuum nobis domine, 342
 Beati Cucuphatis martyris tui, 314
 Beati Tiburtii martyris tui, 334
 Beatorum martyrum pariterque ponti-
ficum, 360
 Beatorum martyrum tuorum, 378
 Clementiam tuam domine, 343
 Concede nobis omnipotens deus beate
Eulaliae, 262
 Concede nobis quaesumus omnipo-
tent deus, 344
 Concede quaesumus misericors deus,
241, 363, 356
 Da ecclesiae tuae domine sanctorum,
289
 Da nobis omnipotens deus ut beati,
335, 380
 Da nobis quaesumus domine beati
apostoli, 233
 Da nobis quaesumus domine deus
noster, 232
 Da nobis quaesumus domine imitari,
234
 Da nobis quaesumus omnipotens deus
vitiorum, 333
 Da quaesumus deus ut beati Silvestri,
237
 Da quaesumus omnipotens deus ut
qui, 244, 279
 Deus cuius dextera beatum Petrum,
304
 Deus cuius filius hodierna die, 256
 Deus cuius mira dispositione, 278
 Deus qui beatae Sabinae, 351
 Deus qui beatam Margaritam ornasti,
307
 Deus qui beato Petro apostolo, 265
 Deus qui beato pontifici Gregorio, 267
 Deus qui beatos martyres tuos Iulia-
num et Ermén, 349
 Deus qui beatum Leonem pontificem,
296
 Deus qui beatum Matthiam apostolo-
rum, 266
 Deus qui beatum Petrum apostolum,
321
 Deus qui beatum Sebastianum, 245
 Deus qui conspicis quia ex nulla, 364
 Deus qui de beatae Mariae virginis
utero, 269
 Deus qui dedisti legem Moysi, 373
 Deus qui es gloria tuorum sacerdo-
tum, 330
 Deus qui es tuorum corona fidelium,
280
 Deus qui eternae gloriae participem, 242
 Deus qui hodierna diem apostolorum,
298
 Deus qui hodiernam diem sacratissi-
mam, 320
 Deus qui huius diei venerabilem, 300
 Deus qui hunc venerabilem diem, 346
 Deus qui in praeclera salutiferae cru-
cis, 275
 Deus qui inter cetera potenciae tuae,
257
 Deus qui multitudinem gentium, 299
 Deus qui nobis beati Georgii, 271
 Deus qui nos ad sancti Hilarii, 240
 Deus qui nos annua beatae Caeciliae,
369
 Deus qui nos annua beati, 254, 310,
331, 370
 Deus qui nos annua beati Iohannis
Baptistae, 301
 Deus qui nos annua beatorum Marce-
llini, 285
 Deus qui nos annua sanctorum tuo-
rum, 292
 Deus qui nos beatae Agnes, 253
 Deus qui nos beati Eusebii, 336
 Deus qui nos beati Marchi evangelis-
tae, 272

- Deus qui nos beati martyris tui Romani, 368
 Deus qui nos beati Nichomedis, 284
 Deus qui nos beati Saturnini, 375
 Deus qui nos beati Stephani, 324
 Deus qui nos beati Theodori, 362
 Deus qui nos concedis sanctorum martyrum, 328
 Deus qui nos hodie beatae Eulaliae, 227
 Deus qui nos sacrum Transfigurationis, 326
 Deus qui nos sanctorum nostrorum, 302
 Deus qui praesentem diem honorabilem, 294
 Deus qui sanctam nobis huius diei, 316, 367
 Deus qui sanctis tuis Abdon et Senen, 319
 Deus qui sanctum martyrem tuum Iulianum, 239
 Deus qui Unigeniti filii tui, 359
 Deus qui universum mundum, 251
 Deus qui virginalem aulam beatae Mariæ, 337
 Domine deus noster multiplica, 260
 Ecclesia tua domine beati Barnabae, 287
 Ecclesiam tuam domine benignus illustra, 235
 Erudi quaesumus domine plebem tuam, 255
 Esto domine plebi tuae sanctificator, 313
 Exaudi domine preces nostras, 228
 Exaudi nos deus salutaris noster, 230
 Fac quaesumus domine nos sanctorum, 286
 Familiam tuam quae sumus domine beatae, 259
 Fraterna nos domine martyrum tuorum, 323
 Infirmitatem nostram respice omnipotens deus, 246
 Intercessio nos quae sumus domine, 261, 306
 Laetetur ecclesia tua deus, 340
 Magnificentiam tuam domine deprecamur, 290
 Maiestatem tuam domine supplices, 352
 Maiestatem tuam domine suppliciter, 377
 Maiestati tuae nos domine martyrum, 250
 Martyris tui Proiecti nos quae sumus, 252
 Misericordiam tuam domine nobis quae sumus, 229
 Misericordiam tuam domine quae sumus, 366
 Omnipotens deus nos geminato sanctorum, 329
 Omnipotens sempiterne deus da nobis, 308, 317
 Omnipotens sempiterne deus fortitudo, 353
 Omnipotens sempiterne deus qui beato Christophoro, 315
 Omnipotens sempiterne deus qui beatum, 303
 Omnipotens sempiterne deus qui ho dierna, 224, 268
 Omnipotens sempiterne deus qui huius diei, 345
 Omnipotens sempiterne deus qui hunc diem, 361
 Omnipotens sempiterne deus qui infirma, 247
 Omnipotens sempiterne deus qui sacra, 325
 Omnipotens sempiterne deus qui Unigenitum, 231, 309
 Preces populi tui quae sumus domine clementer, 243, 374
 Praesta domine quae sumus ut sicut populus, 318
 Praesta quae sumus deus ut qui gloriosos, 305
 Praesta quae sumus domine mentibus, 226
 Praesta quae sumus domine ut sicut sanctorum, 248
 Praesta quae sumus omnipotens deus ut beatae, 371
 Praesta quae sumus omnipotens deus ut familia, 293
 Praesta quae sumus omnipotens deus ut intercedente, 273, 274

- Praesta quaesumus omnipotens deus
ut nullis, 297
- Praesta quaesumus omnipotens deus
ut qui, 238, 263, 270, 276, 282, 283,
365
- Praesta quaesumus omnipotens deus
ut qui beati, 341
- Praesta quaesumus omnipotens deus
ut sanctae, 258
- Praesta quaesumus omnipotens et mi-
sericors, 291, 357
- Praetende nobis domine misericor-
diam, 354
- Protegat nos domine saepius beati An-
dreae, 225
- Quaesumus omnipotens deus ut bea-
tus, 376
- Quaesumus omnipotens deus ut nobis
beatae, 311
- Quaesumus omnipotens deus ut nos
geminata, 295
- Quaesumus omnipotens deus ut qui
beati Iacobi, 312
- Sancti Felicis martyris tui domine,
322
- Sancti Iohannis Baptistae et martyris,
350
- Sancti martyris tui Laurentii reiterata,
339
- Sanctorum tuorum quaesumus domi-
ne, 288
- Semper nos domine martyrum tuo-
rum, 281
- Sollemnitatis apostolicae multiplica-
tione, 379
- Tuorum nos domine quaesumus preci-
bus, 264
- Veneranda nobis domine, 338